

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Universitatea J. J. Traian Br
SALA DE LECTUR

**AMPLE ACȚIUNI
PENTRU
REALIZAREA
EXEMPLARĂ
A PLANULUI**

ILUSTRÎND PREOCUPAREA CONSTANTĂ A CONDUCERII PARTIDULUI PENTRU ÎNFĂPTUIREA PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ A PATRIEI, SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ AU AVUT LOC CONSFĂTUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R. PE PROBLEMELE INDUSTRIEI ȘI AGRICULTURII, PLENARA CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII DIN INDUSTRIE, CONSTRUCȚII, TRANSPORTURI, CIRCULAȚIA MĂRFURILOR ȘI FINANȚE, PLENARA CONSILIULUI NAȚIONAL AL AGRICULTURII, INDUSTRIEI ALIMENTARE, SILVICULTURII ȘI GOSPODĂRIII APELOR, PRECUM ȘI ȘEDINȚA COMUNĂ A CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII DIN INDUSTRIE ȘI CONSILIULUI NAȚIONAL AL AGRICULTURII

Întâmpinați pretutindeni cu sentimente de dragoste și recunoștință fierbinte, într-o atmosferă de intensă activitate creatoare, de fermă angajare comunistă, sub semnul dialogului rodnic cu oamenii muncii din unități industriale, agricole și de învățămînt

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL TIMIȘ

„Pornind de la rezultatele bune obținute în prima parte a anului... este necesar să trecem cu toată energia la măsuri hotărâte în vederea îmbunătățirii întregii activități, a îndeplinirii tuturor măsurilor organizatorice, economice și tehnice, a realizării neabătute a planului de dezvoltare economico-socială pe acest an.

...Tot ceea ce realizăm, dezvoltarea mai puternică a economiei noastre naționale, îndeplinirea măsurilor de creștere a eficienței și rentabilității, a autoconducerii, autoaprovizionării, majorarea retribuției vor duce la creșterea mai puternică a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, a întregului popor — țelul suprem al politicii partidului nostru, esența societății socialiste pe care o edificăm în România.“

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie și Consiliului Național al Agriculturii)

Vibrant îndemn la îndeplinirea planului pe 1983, la creșterea eficienței în întreaga economie

FERMITATEA, DINAMISMUL, CONSECVENȚA pe care partidul le imprimă în organizarea și conducerea activității din toate sectoarele economico-sociale pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., practica profund democratică și consecvent revoluționară de a se consulta cu oamenii muncii în rezolvarea problemelor construcției socialiste, ale dezvoltării multilaterale a patriei și-au găsit o nouă și semnificativă confirmare în principalele evenimente ale vieții politice interne de la finele lunii mai — Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. pe problemele industriei și agriculturii, Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe, plenele organisme democratice de conducere la nivel național din agricultură, industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor.

Ampla problematică abordată prezintă o pregnantă actualitate pe planul unirii eforturilor oamenilor muncii, ale întregii națiuni pentru îndeplinirea cu succes a planului pe 1983 — an hotărâtor al cincinalului, a prevederilor pe întreaga perioadă până în 1985, pentru fructificarea deplină a potențialului productiv existent și ridicarea întregii economii naționale la un nivel de eficiență superior, pentru dezvoltarea democrației muncitorești, socialiste, bunăstarea poporului. Analizând în mod lucid, realist succesele înregistrate ca și neajunsurile și greutățile ce mai persistă, jalonând cu clarviziune științifică direcțiile prioritare concrete de urmat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat — în Cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central, ca și în Cuvîntarea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie și Consiliului Național al Agriculturii — un magistral program de acțiune ce va călăuzi pe mai departe întreaga națiune în îndeplinirea obiectivului strategic din acest cincinal: trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare și realizarea unei noi calități a muncii și vieții.

Cu capacitățile existente, o producție sporită

PRIMA PARTE A ANULUI a fost marcată de depășirea planului la o serie de indicatori de bază — producția marfă și cea netă industrială, producția fizică la cărbune, energie electrică pe bază de cărbune și la numeroase produse din diferite ramuri, productivitatea muncii în industrie, construcții, transporturi. S-a obținut o însemnată reducere suplimentară a chetuielilor de producție, inclusiv a celor materiale. În agricultură au fost realizate în bune condiții însămînțările și lucrările de primăvară, au crescut sensibil producțiile în legumi-

cultură, în zootehnie. Capacitățile de producție puse în funcțiune, parte din ele în devans față de termenele planificate, au sporit potențialul economiei naționale. Creșterea veniturilor obținute din retribuirea muncii, noile locuințe date în folosință, depășirea planului la vânzările de mărfuri prin comerțul socialist și la prestările de servicii către populație au însemnat noi pași pe calea ridicării nivelului de trai.

Ținând seama de aceste realizări, de marile rezerve ce există încă pentru sporirea lor, secretarul general al partidului a adresat tuturor celor ce muncesc o vibrantă chemare pentru realizarea în 1983 a unor indicatori cantitativi și calitativi superiori celor planificați: „avem toate condițiile și trebuie să facem totul pentru realizarea planului producției industriale la toate sortimentele, cu o depășire de cel puțin 12 miliarde lei. Dar am ferma convingere că stă în puterea oamenilor muncii, a consiliilor de conducere, a organizațiilor de partid să realizăm planul cu o depășire și mai însemnată, în toate sectoarele, pentru a răspunde cerințelor economiei naționale și a asigura dezvoltarea mai puternică a societății noastre socialiste. În agricultură va trebui să acționăm cu toate forțele pentru a obține, chiar în aceste condiții mai grele de climă, o recoltă bună în acest an“.

S-a apreciat că actualele capacități din industrie pot da, în condițiile unei mai bune folosiri, o producție mai mare cu cel puțin 15—20%, iar în unele sectoare chiar de până la 40—50%. Pentru aceasta este nevoie de măsuri hotărâte în vederea unei mai bune organizări a muncii și repartizării a forțelor, întăririi răspunderii, controlului, ordinii și disciplinei.

Acționând ca autentice organe ale autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare, organele de conducere colectivă din centrale și întreprinderi sînt datoare să soluționeze în mod corespunzător problemele esențiale ale îndeplinirii planului, ale realizării producției fizice și îndeosebi a celei destinate exportului, inclusiv prin utilizarea deplină a capacităților și suprafețelor de producție. În cadrul dezbaterilor din plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, subliniindu-se deosebitul interes și via satisfacție cu care au fost primite, de către colectivele unităților socialiste de stat, reglementările referitoare la participarea cu părți sociale a oamenilor muncii la constituirea fondurilor de dezvoltare — interes și satisfacție demonstrate de numărul și cuantumul subscrierilor de până acum — s-a evidențiat faptul că aceasta implică mutații calitative în ce privește răspunderea fiecărui colectiv

pentru mai buna valorificare a părții din averea națională ce i-a fost încredințată spre administrare, răspunderea fiecărui lucrător pentru folosirea cât mai eficientă a patrimoniului unității. Sînt semnificative, de pildă, analizele făcute în industria minieră și pe baza cărora s-au stabilit recent, în fiecare unitate, măsuri pentru creșterea gradului de folosire intensivă și extensivă a utilajelor tehnologice conducătoare. În extracția de ștei și gaze, urgentarea repunerii în funcțiune a sondelor dezactivate, scurtarea perioadei de oprire și a duratei de executare a reviziilor și reparațiilor la cele aflate în lucru, a intervalului dintre încheierea forajului și începerea exploataării, extinderea metodelor ce permit creșterea factorului final de recuperare sînt acțiunile ce se impun pentru respectarea obiectivului formulate de către secretarul general al partidului, de a atinge încă în această lună nivelul planificat al producțiilor zilnice și de a recupera pînă la finele anului rămîinerile în urmă. S-a apreciat, de asemenea, că este posibilă o substanțială îmbunătățire a indicilor de utilizare a mașinilor-unelte, a altor echipamente din industrie.

Un accent deosebit trebuie pus, sub aspectul valorificării mai bune a potențialului productiv, pe **comprimarea duratei de execuție a noilor obiective de investiții**. Criticile severe exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu relativ la deficiențele ce persistă în această privință trebuie bine înțelese de către cei însărcinați cu pregătirea fiecărei investiții, cu eșalonarea ei prin plan, cu elaborarea documentațiilor, furnizarea utilajului tehnologic, cu realizarea lucrărilor pe șantier; deopotrivă, ei trebuie să răspundă de respectarea duratelor normale, a termenelor de punere în funcțiune. Iar punerea în funcțiune să însemne și asigurarea tuturor condițiilor necesare pentru o producție care să se încadreze cât mai rapid în parametrii proiectați. O însemnătate aparte prezintă din acest punct de vedere măsura indicată de secretarul general al partidului, ca unitățile noi să fie încadrate și cu un anumit număr de muncitori care au acumulat experiență în alte întreprinderi și al căror loc să fie luat de absolvenții școlilor profesionale și liceelor industriale.

Productivitatea muncii, calitatea produselor — la nivelul dotării tehnice moderne a întreprinderilor

ÎN CONSFĂTUIREA DE LUCRU de la C.C. al P.C.R., în plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a fost aprofundat și un alt aspect de esență al folosirii judicioase a capacităților, anume că ea trebuie să se reflecte nu numai în creșterea producției, ci și în calitatea acesteia, în nivelul de productivitate, care să corespundă dotării tehnice moderne a întreprinderilor.

S-au făcut și se fac eforturi considerabile pentru mecanizarea și automatizarea muncii, pentru informatizarea proceselor de producție și a lucrărilor de birou; totuși, consumul total de muncă pe unitatea de produs este încă ridicat, menținându-se din acest punct de vedere un decalaj considerabil între economia noastră și cea din țările dezvoltate. Așa cum a stabilit Conferința Națională a partidului, se impune să se acționeze cu toată hotărîrea pentru a grăbi micșorarea și lichidarea acestui decalaj, pentru creșterea suplimentară a productivității muncii. Este în curs de definitivare, în această privință, programul special pentru perioada 1983—1985, pe baza căruia vor trebui elaborate și aplicate riguros programele proprii pe ministere, județe, centrale, întreprinderi. Trebuie ținut seama, totodată, că un principiu de bază al programului în domeniul retribuiri muncii și repartizării veniturilor oamenilor muncii îl reprezintă corelarea retribuției cu creșterea productivității muncii individuale și pe întreaga întreprindere; se are în vedere, astfel, ca majorarea retribuției tarifare pe întreprinderi și sectoare de activitate să fie diferențiată în raport cu rezultatele obținute la acest indicator. Ceea ce reiese din indicațiile secretarului general al partidului și trebuie bine înțeles, este că interesează mărirea productivității fizice, reducerea consumului de muncă. (Calculul productivității muncii în interiorul întreprinderii prin raportare la producția netă apare, în context, ca neconcludent și influențabil de variabile exterioare problemei; de aceea se cere urgentată normarea manoperei pe produs, calculată potrivit sistemului de acord global, care va cuprinde întregul personal al întreprinderii, în condițiile stabilirii fondului de retribuire pe unitatea de produs, lucrare, obiectiv etc.). Răcordarea sinergică a factorului uman la dotarea tehnică ține de organizare, de instruire profesională, dar și de disciplină. Cerință clar exprimată în cuvintele secretarului general al partidului: „O unitate socialistă modernă, din orice sector, nu poate funcționa corespun-

zător fără un înalt simț de răspundere, fără o disciplină și o ordine desăvîrșită”.

Întărirea disciplinei tehnologice în activitatea de producție, cuplată la perfecționarea muncii de concepție, trebuie să asigure ridicarea continuă a nivelului tehnic-calitativ al produselor industriei românești. Progresele reale obținute în acest domeniu nu înseamnă că nu mai sînt încă multe de făcut, mai cu seamă că atît beneficiarii interni, cît și partenerii externi manifestă o exigență mereu sporită, iar concurența de pe piața internațională obligă ca participarea noastră la schimburile economice să se bazeze pe produse competitive, comparative cu cele mai bune existente pe plan mondial. Așa cum pe bună dreptate s-a apreciat, avem această posibilitate, dispunem și de un puternic potențial de cercetare, și de forța umană necesară, și de o bază tehnico-materială modernă.

Utilizarea cu maximă eficiență a resurselor materiale și energetice

COTE CONSIDERABIL MAI ÎNALTE trebuie atinse și în folosirea judicioasă, cu maximum de eficiență a materiilor prime, materialelor, energiei, combustibililor. Alături de dezvoltarea bazei naționale de materii prime și a celei energetice, economisirea constituie o condiție determinantă în asigurarea aprovizionării tehnico-materiale la nivelul planului și al depășirilor avute în vedere. Programele speciale adoptate, privind reducerea drastică a consumurilor, recuperarea și refolosirea materialelor, recondiționarea pieselor și subsansamblelor, valorificarea resurselor energetice secundare să-și găsească un corespondent efectiv în programele proprii ale unităților, în preocupările și rezultatele de fiecare zi ale colectivelor de oameni ai muncii. Gîndirea creatoare, spiritul gospodăresc sînt canalele prin care rezervele de economisire trebuie să alimenteze orientarea proceselor de concepție și de producție, astfel încît cu resurse minime să se obțină valori de întrebuintare și comerciale maxime. Să ținem seama că sarcina stabilită de secretarul general al partidului, de a reduce în următorii doi ani ponderea cheltuielilor materiale la 56—57% din valoarea produsului total, urmează să fie realizată în condițiile în care și celelalte capitole de cheltuieli, în expresie absolută, se vor diminua; deci intensivizarea utilizării materiilor prime, materialelor, energiei va trebui să fie mai mare decît ar rezulta din acest plafon și, în mod corespunzător, va crește contribuția ei la sporirea eficienței economice, imperativ determinant pentru înlăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială a țării.

Randalamentul superior în folosirea capacităților de producție, a resurselor materiale și de muncă este coordonată potențială de la care se pornește în estimarea posibilităților de depășire a planului pe 1983 și de îndeplinire a cincinalului. Dar, așa cum a atras atenția tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu se poate admite ca aceste resurse să fie mobilizate pentru a fi apoi irosite pentru o depășire neselectivă a planului: „Să nu producem ceea ce nu este necesar!”. A produce pentru stoc, pentru consumuri industriale peste necesar reprezintă o practică negativă, antieconomică. A depăși producția în raport cu cerințele economiei naționale, a realiza cu prioritate producția pentru export, asigurînd calitatea și nivelul tehnic cerute de beneficiari, constituie „una din cerințele de importanță deosebită pentru buna funcționare a activității întreprinderilor, pentru dezvoltarea generală a activității economice”.

ÎNLĂPTUIREA tuturor acestor orientări, care au greutatea unor comandamente de prim ordin ale acestei etape, cere din partea organismelor democratice din economie — consiliile de conducere, adunările generale ale oamenilor muncii — o ancorare mult mai solidă și cu caracter de permanență în prioritățile fiecărei unități, ale societății noastre în ansamblu, o responsabilitate sporită, disciplină în aplicarea propriilor programe și hotărîri, energie și consecvență în urmărirea atingerii finalității acestora, dezvoltarea continuă, în forme concrete, a autoconducerii și autogestiunii. Întreaga problemă rezultată din cuvîntările secretarului general al partidului, reflectată în Hotărîrea Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii, în cea a Consiliului Național al Agriculturii, în Apelul ședinței comune a acestor organisme, va trebui să constituie miezul dezbaterilor în adunările generale din iulie-august, călăuză practică a activității fiecărui om al muncii; iar bilanțul cu care se va încheia anul să confirme că indicațiile și sarcinile date au fost pe deplin însușite și transpuse în viață.

Dan CONDREA

*În spiritul orientărilor stabilite în cuvântările
tovarășului Nicolae Ceaușescu*

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI PROGRESUL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI (II)

PRODUCTIVITATEA MUNCII, indicator complex, depinde, la rândul său, de numeroși factori, unii cu legătură directă iar alții cu legătură mijlocită în raport cu productivitatea. La unele din aceste aspecte ne vom referi în cele ce urmează.

Investițiile, eficiența lor, premisă hotăritoare a sporirii productivității în economie

ÎN STRATEGIA dezvoltării economico-sociale, elaborată și promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român, investițiile constituie un factor material de seamă al progresului multilateral și în ritm susținut al societății noastre. Pentru România, care are de recuperat un important decalaj față de alte state, îndeplinirea programului de investiții urmărind asigurarea unei structuri moderne și eficiente a economiei, asigurarea cerințelor dezvoltării, a tuturor premiselor de sporire a productivității constituie o condiție hotăritoare de care depinde posibilitatea de a ține pasul cu competiția economică ce se desfășoară pe plan mondial. Există, de altfel, o legătură directă între îndeplinirea programului de investiții și creșterea productivității, ținând seama că darea la termen în funcțiune a investițiilor condiționează nivelul producției, esențial pentru realizarea sarcinii de creștere a productivității.

Numai în primii 2 ani ai cincinalului 1981—1985 s-a realizat un volum de investiții de aproape 430 miliarde lei, dându-se în folosință sute și sute de obiective industriale și agricole. De asemenea, în anul 1983 urmează să fie puse în funcțiune numeroase obiective industriale și agricole importante. Cum trăsătura principală a cincinalului 1981—1985 o constituie trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă a economiei, în domeniul investițiilor această orientare fundamentală se caracterizează prin alocarea fondurilor, în cea mai mare parte, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al potențialului economic existent completându-se dotarea din unele sectoare pentru folosirea mai bună a capacităților productive realizate în anii anteriori și mai puțin realizându-se noi unități economice.

Avându-se în vedere situația resurselor țării și implicațiile crizei mondiale de materii prime și energetice, în actualul cincinal și în perspectivă sarcini și obiective deosebit de importante în domeniul investițiilor sînt prevăzute pentru extinderea ramurilor producătoare de materii prime, în special petrol, cărbune și alte resurse energetice și pentru dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii. În același cadru, în scopul reducerii consumurilor de materii prime, valorificării mai bune a potențialului țării, o politică de investiții judicioasă urmărește dezvoltarea cu precădere a ramurilor, subramurilor, grupelor de produse care asigură o prelucrare înaltă a resurselor materiale, aceasta constituind, în conjunctura prezisibilă a economiei mondiale, singura cale de obținere a unui venit național maxim cu un consum redus de materiale și energie.

O direcție majoră de acțiune cu privire la îndeplinirea programului de investiții — subliniată permanent de tovarășul Nicolae Ceaușescu — este folosirea cu eficiență sporită a fondurilor destinate dezvoltării economico-sociale. Trebuie să se urmărească continuu creșterea eficienței economice a inves-

tițiilor, una din cerințele esențiale pentru dezvoltarea continuă a economiei naționale, pentru creșterea avuției întregului popor. În acest cadru, se poate sublinia că concentrarea eforturilor materiale, umane și financiare de care dispunem la obiectivele în curs de execuție — orientare de bază în îndeplinirea actualului program de investiții — este de natură să contribuie direct la scurtarea duratelor de execuție și la obținerea mai devreme a efectelor economice scontate de pe urma fiecărei capacități de producție. În acest sens, trebuie să se păstreze un raport strict între volumul obiectivelor de investiții aflate în lucru și cele care încep, în așa fel încît volumul respectiv total de investiții să nu depășească capacitatea pe un an de execuție. Aceasta este în interesul bunei desfășurări a muncii în investiții, al sporirii eficienței lor economice, al dezvoltării susținute a economiei românești.

Să menționăm, totodată, că investițiile se realizează cu scopul de a pune la dispoziția societății noi fonduri fixe. Oricît de mari ar fi aceste investiții, fără o materializare corespunzătoare în fonduri fixe ele nu semnifică nimic altceva decît că au fost cheltuite importante resurse care stau imobilizate în fundații, clădiri neterminate, stocuri de utilaje nemontate și altele. Micșorarea termenelor de execuție a investițiilor a fost și este unul din factorii de bază din acest domeniu de activitate. Orientările și măsurile întreprinse și legiferate în ultimul timp din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu pe linia stabilirii unor norme stricte privind duratele de execuție a obiectivelor de investiții vor întări responsabilitatea tuturor participanților la procesul investițional și vor asigura sporirea eficienței economice a investițiilor. „Va trebui să scurtăm în mod hotărît durata de execuție a investițiilor — mă refer acum la cele în construcție — sublinia la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. Pentru viitor am discutat, în aceste zile, măsuri pentru a norma mai bine durata de execuție a lucrărilor de investiții și a face ca ele să se înscrie în termenele ce vor fi stabilite... Trebuie să lichidăm cu desăvîrșire practica din trecut cînd unele investiții au durat 7—8 și chiar 10 ani — investiții care puteau fi realizate în doi ani și jumătate, cel mult trei ani”.

Desigur, pregătirea temeinică este factorul hotărît al accelerării ritmului de execuție, al punerii în funcțiune la termenele planificate a obiectivelor și al realizării la datele prevăzute a indicatorilor tehnico-economici aprobați prin documentații. Etapa de pregătire este decisivă în procesul investițional și trebuie desfășurată cu mult timp înainte de începerea lucrărilor. O importanță hotăritoare pentru creșterea eficienței economice a investițiilor, respectiv pentru sporirea productivității muncii în activitatea de investiții o are tipizarea construcțiilor, a elementelor de construcții, a produselor industriale, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice. Efectele favorabile ale acestui proces se mai regăsesc în ce privește ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, sporirea volumului cantitativ al acesteia, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie. În urma acțiunilor de tipizare întreprinse în ultimul timp din indicația conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, se va ajunge la reducerea numărului elementelor de construcții și instalații de la circa 11 000 la circa 970. Acțiunea de tipizare trebuie continuată iar rezultatele ei aplicate în practică, ceea ce va aduce însemnate avantaje pentru economia națională.

Fondurile întreprinderilor, folosite în mod superior, eficient

ÎN CONDIȚIILE aplicării principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii, când este nevoie de o modificare a caracterului dezvoltării spre creșterea în mai mare măsură a producției pe baza factorilor intensivi, se cere ca fiecare unitate să întreprindă acțiuni ferme pentru creșterea eficienței fondurilor fixe. Superioritatea economiei socialiste, arată în acest sens secretarul general al partidului, se demonstrează nu prin proporțiile exagerate ale construcțiilor, ci prin producții de înaltă calitate, la nivel tehnic mondial, cu cheltuieli minime, cu beneficii cât mai mari. Numai pe această cale se vor asigura sporirea continuă a avuției naționale, a venitului național, posibilități de creștere a nivelului de viață al oamenilor muncii, mijloace sporite pentru dezvoltarea continuă a societății socialiste.

Eficiența utilizării fondurilor circulante — proces și el cu efecte directe în creșterea producției, a productivității muncii — constituie, de asemenea, unul din indicatorii importanți ai calității muncii întreprinderilor, care asigură premise de seamă pentru sporirea eficienței și a productivității. Folosirea rațională a fondurilor circulante asigură realizarea de economii de mijloace materiale și bănești și conduce la reducerea costurilor de producție și, în final la mărirea resurselor economiei pentru creșterea producției, respectiv a productivității și realizarea măsurilor de ordin social-cultural. Se poate spune că factorii principali de care depinde sporirea gradului de eficiență în folosirea mijloacelor circulante sînt îmbunătățirea aprovizionării întreprinderilor și a desfacerii producției, scurtarea ciclului de producție, reducerea costurilor de producție, precum și întărirea disciplinei financiare. Ținînd seama de importanța mare pe care o are asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare, este necesar să se acorde mai multă atenție bunei cooperări între întreprinderi. Asigurarea unui ritm continuu de aprovizionare tehnico-materială, în concordanță cu normele de consum, face ca activitatea în toate unitățile de producție să se desfășoare ritmic, normal, fără întreruperi neprevăzute ale producției, să se asigure un nivel corespunzător al productivității muncii.

Revenind la problema fondurilor fixe este strictamente necesar ca utilizarea acestora să determine, pe lângă creșterea producției, un spor mai mare al productivității muncii sociale, o valorificare superioară a resurselor materiale și umane. Va trebui să acționăm cu hotărîre pentru utilizarea la maximum a capacităților de producție existente, pentru realizarea în cele mai bune condițiuni de economicitate și tehnicitate a parametrilor proiectați ai uzinelor, instalațiilor și mașinilor. Unele calcule relevă că la dimensiunile industriei naționale din 1985, creșterea cu numai un procent a eficienței fondurilor fixe productive ar asigura un spor de venit național de aproape 8 miliarde lei, venit pentru a cărui obținere, ar fi necesare, în mod suplimentar, circa trei procente de acumulare.

Folosirea mai bună a suprafețelor de producție, obținerea unui volum maxim de producție pe unitatea de suprafață, ridicarea gradului de folosire a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, încărcarea judicioasă a utilajelor pe schimburi, secții și ateliere, în strînsă corelare cu planul producției fizice, cu programele de colaborare, cooperare și exploatarea corectă, potrivit normelor tehnice, a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, precum și buna organizare și efectuare a lucrărilor de întreținere și reparații ale acestora, perfecționarea organizării și calificării personalului, îmbunătățirea coeficientului de schimburi — constituie principalele căi de creștere a eficienței fondurilor fixe. Asigurarea funcționării depline a capacităților existente la toate instalațiile, utilajele și mașinile conduce la realizarea producției prevăzute, a nivelului de productivitate, fără nici o altă investiție, fără nici o nouă capacitate pusă în producție.

Îmbunătățirea calității produselor și creșterea productivității muncii sociale

ÎN NEMIJLOCITĂ legătură cu creșterea productivității muncii sociale, a eficienței economice se află îmbunătățirea calității producției, a calității produselor. După cum se știe, în țara noastră s-au făcut mari eforturi pentru dezvoltarea

industriei constructoare de mașini, a altor ramuri moderne, pentru dotarea întreprinderilor cu tehnică avansată, aptă să permită obținerea unor produse de cea mai bună calitate, iar aceste eforturi trebuie cit mai rapid puse în valoare. Prin realizarea unor produse de înalt nivel tehnic și calitativ se pot satisface mai bine nu numai exigențele beneficiarilor interni sau externi, dar poate fi sporită și rentabilitatea fiecărei unități productive; prin continua îmbunătățire a calității fiecărui produs, unitățile pot să-și gospodărească mai rațional resursele materiale și energetice, pot să-și ridice și să-și consolideze prestigiul. Iată, de ce, problema calității producției trebuie să constituie preocuparea de bază a întregii activități a unităților industriale, o preocupare a tuturor muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, oamenilor de știință, a tuturor oamenilor muncii.

În procesul de creștere a calității și competitivității, accelerarea înnoirii produselor și tehnologiilor reprezintă un factor de primă mărime. Progresele obținute de economia românească în anii construcției socialiste, după cel de-al IX-lea Congres al partidului sînt materializate în numeroase produse și tehnologii noi, moderne, cu performanțe tehnico-funcționale și economice situate la nivelul celor mai bune realizări de pe plan mondial, bine apreciate pe piața internă și de către partenerii externi. Tot atât de adevărat este însă că se cer intensificate preocupările ca prin eforturi creative și organizaționale sporite să fie ridicate continuu și substanțial nivelul calitativ și competitivitatea produselor fabricate.

La nivelul tuturor factorilor angrenați și în toate întreprinderile se cere întărită disciplina tehnologică și de plan pe întregul flux de producție, de la concepție, de pe planșeta proiectanților și pînă la execuția produselor și urmărirea comportării lor în exploatare — pentru a introduce bariere în calea oricăror lipsuri, pentru ca unitățile să asigure numai produse de cea mai înaltă calitate și competitivitate. În acțiunea de modernizare a produselor și tehnologiilor, în ridicarea continuă a calității și competitivității produselor un rol important revine cercetării științifice, ale cărei sarcini și direcții de acțiune au fost stabilite în Programul-directivă cu un orizont de timp pînă în anii 1990—2000. Orientarea de bază a Programului-directivă o constituie afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, creșterea rolului științei în modernizarea economiei naționale, a întregii vieți sociale. În conducerea societății, legarea tot mai strînsă a cercetării de producție, accentuarea contribuției creației științifice românești la progresul multilateral și dinamic al țării noastre, la îmbogățirea tezaurului cunoașterii universale, astfel încît acest deceniu să devină pentru economia românească cu adevărat deceniul științei, tehnicii, calității și eficienței. reprezintă o orientare de deosebită valoare teoretică și practică.

Să notăm, totodată, faptul că complexitatea problemelor ridicate de economie, știință, de procesul edificării noii societăți impune, ca o necesitate obiectivă, îmbunătățirea continuă a formelor organizatorice și a metodelor de conducere. Experiența mondială arată că în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, ale creșterii gradului de complexitate a problemelor care trebuie rezolvate, perfecționarea organizării și conducerii devine o condiție de bază pentru sporirea generală a eficienței producției și a muncii. În acest sens s-a adus și se aduc în permanență îmbunătățiri mecanismului economico-financiar, sistemului de organizare și conducere, astfel ca acestea să reprezinte, în fiecare etapă, un complex de pirghii eficiente în valorificarea muncii sociale și a bogățiilor naționale, în concentrarea și stimularea eforturilor spre realizarea obiectivelor fundamentale ale progresului țării.

În industria românească, prin măsuri organizatorice, tehnice, de mecanizare și de automatizare a proceselor de producție utilizîndu-se toate rezervele existente în acest sens, creșterea productivității muncii trebuie dublată în următorii ani. În acest sens, așa cum sublinia secretarul general al partidului, chiar înainte de definitivarea unui program central, pe baza celei mai bune cunoașteri a situației concrete din întreprinderi, din toate sectoarele — să se elaboreze programe proprii de sporire a productivității, iar la nivel județean, consiliile județene ale oamenilor muncii să elaboreze programe de productivitate pentru întregul județ. Tot așa de important este ca aceste programe să se îndeplinească întocmai, să se urmărească obținerea concretă a rezultatelor scontate, să se realizeze, în condiții economice, un spor de productivitate care să permită creșterea sensibilă a nivelului producției, asigurîndu-se astfel la toate sortimentele necesare economiei o producție suplimentară cit mai mare. Este o acțiune de cea mai mare însemnătate, complexă, și în cadrul căreia fiecărui om al muncii îi revin răspunderi și sarcini deosebite.

prof. dr. Barbu Gh. PETRESCU

SPORIREA PRODUCȚIEI DE GAZE NATURALE — OBIECTIV PRIORITAR

ASIGURAREA PRODUCȚIEI cu materiile prime, materialele, combustibili și energia necesare constituie o problemă vitală. Între aceste resurse, gazele naturale ocupă un loc deosebit. Pentru economia românească, în legătură cu satisfacerea cerințelor beneficiarilor privind gazele naturale, se pun în mod deosebit două probleme. **Prima** este sporirea producției la sondele vechi, cunoscute, și descoperirea de noi asemenea resurse, iar cea de a **doua** o constituie valorificarea superioară a gazelor naturale, cu deosebire în industria chimică, și reducerea considerabilă a ponderii lor ca sursă primară de energie. În acest context, în țara noastră a fost adoptată o strategie de largă perspectivă în ce privește gospodărirea rațională și economisirea gazelor naturale, ca și a altor resurse de materii prime și energetice, în întregul lanț — extracție, transport, distribuție. „**Trebuie să înțelegem**, sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că reducerea consumurilor de energie și combustibil constituie una din problemele esențiale ale activității economice. Numai așa se poate asigura creșterea eficienței economice; numai așa produsele românești sînt competitive, atît din punct de vedere tehnic, cit și economic pe plan internațional“.

ÎN CONFORMITATE cu cerințele economiei naționale, pînă la finele anului 1985 producția de gaze naturale va fi superioară cu circa 10 miliarde mc față de sarcina inițială din planul cincinal. La realizarea acestui obiectiv o contribuție importantă este menită să aducă măsurile de îmbunătățire a organizării activității adoptate cu cîtva timp în urmă.

Noua formă organizatorică acordă o importanță deosebită unităților de bază — **brigăzilor de producție**, care au un rol hotărîtor în realizarea ritmică a sarcinilor de plan. Se asigură pe de o parte eliminarea unor verigi organizatorice intermediare, iar, pe de altă parte, apropierea activității de conducere de procesul direct productiv, în sensul că un important număr de cadre de specialitate a fost deplasat spre activitatea direct productivă.

Noua structură organizatorică a Centralei gazului metan Mediaș stabilește mai judicios aria de activitate a fostelor întreprinderi de foraj și de extracție, care cuprinde două schele de foraj și trei schele de producție cu sediile la Mediaș, Tg. Mureș și Ploiești, fiecare dintre ele avînd cîte trei brigăzi, iar aceasta din urmă cîte 5—6 instalații de foraj. Prin comasarea secției de reparații de utilaje, și a bazei Daneș, cu autobaza gaz metan Mediaș a rezultat Baza de reparații material tubular, uti-

laje și transporturi cu sediul în Mediaș, care va deservi atît schelele de foraj cit și cele de producție, precum și celelalte unități din centrală prin coloanele sale din toate județele. Totodată, în cadrul întreprinderii de montaj conducte magistrale Brașov a fost constituit un Șantier de construcții de drumuri necesar forajului de sonde și exploataării structurilor gazeifere.

În noua structură, Uzina mecanică de gaz metan a devenit întreprindere cu personalitate juridică. Ca urmare, Centrala gazului metan, devenind unitate independentă, negrefată pe nici una din cele 18 întreprinderi din subordine, își poate exercita în condiții mai bune atribuțiile ce-i revin. Sediile brigăzilor de foraj și de producție au fost amplasate în centrele zonei lor de activitate, în localități care dispun de dotări tehnice și utilități administrativ-gospodărești corespunzătoare.

Prin noua formă de organizare se mărește și siguranța în funcționare a instalațiilor gazeifere atît la activitatea de foraj, cit și la cea de exploatare. În noile condiții, zona de activitate a unei brigăzi s-a restrîns de peste trei ori comparativ cu a vechii secții de producție. Acum se poate asigura o asistență tehnică corespunzătoare la toate punctele de lucru și în toate schimburile, ceea ce permite creșterea coeficientului de exploatare a întregului sistem gazeifer.

Toate aceste măsuri organizatorice asigură condiții favorabile desfășurării în mai bune condiții a întregii activități de foraj și extracție, realizării ritmice a sarcinilor de plan.

ATIT ÎN ANUL 1982, cit și în perioada ce a trecut din acest an, unitățile subordonate Centralei gazului metan Mediaș și-au realizat și depășit sarcinile de plan. Pe primele 4 luni din 1983, de pildă, planul producției marfă pe total centrală a fost depășit cu 3,6 procente, cele mai mari realizări înregistrîndu-se în cadrul întreprinderii de extracție a gazului metan Mediaș și la întreprinderea de conducte magistrale. Toate acestea în condițiile economisirii pe întreaga rețea de extracție, transport și consum a peste 60 de mil. N.m.c.

Realizările obținute sînt și rodul eforturilor depuse de către toți factorii implicați în vederea consolidării și modernizării continue a bazei de producție din dotare. În anul 1982, de pildă, a fost pusă în funcțiune prima stație de fabricație românească de comprimare cu electrocompressoare cu putere de 10 000 CP, care asigură un spor de debit de circa 2 milioane N.m.c./zi. În prezent, sînt în construcție și se montează alte asemenea trei stații de comprimare la Daneș și Filiteluie (județul Mureș) și Țaga (județul Cluj).

Îndeplinirea de către Centrala gazului metan a importantelor sarcini de plan pe acest an este condiționată, însă, de onorarea la termenele contractuale de către o serie de întreprinderi din industria constructoare de mașini, industria chimică și alte ramuri, a unor mașini, utilaje, instalații și materiale. Printre acestea, menționăm: ● urgențarea asimilării de către întreprinderea „23 August“ — București a gazomoto-compressoarelor prevăzute; asigurarea de către Ministerul Industriei Chimice a încă 100 tone etil mercaptan pentru odorizarea gazelor naturale; ● asimilarea de către întreprinderea de utilaj petrolier Tirgoviște a instalațiilor de foraj 2HD 100-MA și livrarea în acest an a cel puțin 3 bucăți, iar în anii 1984—1985 a încă 15—16 bucăți; ● livrarea de către aceeași unitate a celor 4 instalații T-50, restante din trimestrul I 1983, în condițiile prevăzute în contract. Aceeași unitate trebuie să livreze de urgență cele 1 000 perechi racorduri de 4½ țoli, restante din trimestrul I a.c. În ce privește materialul tubular de 2—3½ țoli, deși centrala a avut și în anul 1982 și are și în acest an repartiție la întreprinderea de țevi Zalău, această unitate nu onorează repartiția intrucît nu poate realiza încă aceste poziții de țevi filetate.

Referitor la activitatea de întreținere și reparare a instalațiilor gazeifere, trebuie să arătăm că ea s-a îmbunătățit mult comparativ cu anii trecuți. Pentru acest an, a fost prevăzut un plan de aproape 4 ori mai mare la capitolul recondiționări piese schimb. Pentru realizarea cu succes a acestei sarcini, alături de o sporire substanțială a eforturilor proprii ale centralei, este necesar ca rulmenților din seria 22 000 de la furnizorul din Birlad pentru instalațiile de foraj să li se confere din fabricație toate caracteristicile impuse de condițiile concrete, diferite, de lucru.

Atît pentru acest an, cit și pentru anii viitori, centrala face apel către marii consumatori de gaz metan (marile unități producătoare de materiale de construcție, combinatele pentru îngrășăminte chimice, sectoarele calde din industria constructoare de mașini ș.a.) de a-și programa reparațiile utilajelor și instalațiilor cu deosebire în perioada de iarnă. Și aceasta din două considerente: pe de o parte, se ușurează mult situația acoperirii virfurilor de sarcină pentru ceilalți consumatori din economia națională, iar, pe de altă parte, materialele de construcție și alte produse energo-intensive realizate în perioada martie-septembrie necesită un consum mediu specific pe produs mult

Nicolae BLAGA

(Continuare în pag. 8)

PUNEREA LA TERMEN ÎN FUNCȚIUNE A NOILOR OBIECTIVE ENERGETICE

INDUSTRIA energetică beneficiază în acest cincinal de mari fonduri de investiții menite să asigure valorificarea eficientă a resurselor de care dispunem.

Una din problemele esențiale în acest domeniu o constituie racordarea în circuitul productiv în termen cât mai scurt a noilor obiective. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R.: „Să asigurăm punerea în producție a tuturor capacităților prevăzute în plan pe acest an și să punem, până la sfârșitul anului, chiar în plus, unele capacități în producție... Nu mai trebuie să admitem, sub nici un motiv, depășirea duratei de realizare a unei investiții sau începerea de investiții fără a avea asigurată realizarea lor la termenele stabilite“.

Programul de investiții al Ministerului Energiei Electrice prevede următoarele direcții principale de acțiune:

— intensificarea programului de construcții de centrale electrice de termoficare cu funcționare pe cărbune;

— mărirea ritmului de construcție la realizarea programului de amenajări hidroenergetice;

— continuarea lucrărilor de amenajare a gospodăriilor de cărbune și modernizarea centralelor termoelectrice pe cărbune de la Rovinari, Turceni, Deva, Ișalnița, Oradea și Doicești, în vederea sporirii producției de energie pe cărbune și a eficienței economice în general.

Ținând seama de importanța punerii la termen în exploatarea obiectivelor de investiții, „Revista economică“ a întreprins o nouă investigație (vezi și „R.E.“ nr. 47 din 1982) pe marile șantiere de construcții-montaj energetice ale căror concluzii le publicăm în cele ce urmează.

Ritmul de lucru pe șantiere

ANALIZA întreprinsă pe marile șantiere hidroenergetice și termoelectrice demonstrează amplificarea ritmului de execuție față de ultimul semestru din 1982, prin organizarea superioară a activității, participarea de mari forțe umane și mecanice, realizarea și chiar depășirea în multe cazuri a prevederilor din graficele de lucrări. În primele 4 luni din 1983 s-a realizat un volum de investiții mai mare cu 24,8% față de aceeași perioadă din anul trecut. Ca urmare, au fost puse în funcțiune noi instalații la H.C. Someșul Cald, H.C. Golești, H.C. Petrești. Sînt totodată, în fază avansată de execuție instalațiile de la H.C. Tismana, H.C. Scropoasa — unități la care intrarea în funcțiune a noilor obiective este prevăzută pentru partea a doua a acestui an. La centralele termoelectrice au intrat în funcțiune noi grupuri la C.E.T. Pitești Sud, C.E.T. Zalău, C.E.T. Năvodari, etc. Sînt de asemenea, în fază avansată de montaj și de probe premergătoare punerii în funcțiune instalațiile de la C.E.T. Turceni, și C.E.T. Galați. Zilele acestea, la C.E.T. Turceni au început probele de punere în funcțiune la grupul energetic nr. 5 (spălare acidă, suflare, rodajul instalațiilor mecanice și electrice), astfel ca pînă la 20 VI a.c. acesta să poată fi cuplat la sistemul energetic național.

Un alt important obiectiv, aflat într-un stadiu avansat de execuție, este cel al Centralei electrice de termoficare Giurgiu cu funcționare pe cărbune. În cadrul centralei care va alimenta cu energie electrică și termică combinatul chimic și orașul Giurgiu au început recent probele de presiune la cazanul nr. 1; s-a pus sub tensiune stația de 110 KW și serviciile interne, s-au terminat practic lucrările la stația de epurare chimică etc. O activitate intensă are loc și la finalizarea lucrărilor de la gospodăria de combustibil.

Merită, de asemenea, subliniată și activitatea ce se desfășoară la termocentralele cu funcționare pe cărbune (Ișalnița, Rovinari, Turceni, Deva, Doicești) execuția lucrărilor de extindere și modernizare a gospodăriilor de

cărbune, care va contribui la mărirea capacității de depozitare a cărbunelui în acest an cu 800 mii tone, fapt ce va facilita evitarea situațiilor din trecut, cînd unitățile beneficiare nu puteau primi mari cantități de cărbune pentru prelucrare și buna funcționare a termocentralelor.

O activitate intensă se desfășoară și pe celelalte mari șantiere. Astfel, la obiectivele hidroenergetice Porțile de Fier II și Riul Mare — Retezat, pentru realizarea unor stadii fizice care, să asigure devansarea punerii în funcțiune a primelor două grupuri (Porțile de Fier II), precum și recuperarea din rămănerile în urmă la lucrările în subteran (Riul Mare) au fost luate măsuri deosebite atît în ce privește aprovizionarea din vreme cu unele materiale necesare cît și în ce privește organizarea superioară a fiecărui grup de lucrări, prin aplicarea de tehnologii avansate de mare randament și utilizarea la parametri ridicați a mijloacelor mecanizate din dotare. La Porțile de Fier II, de pildă, în urma măsurilor luate s-a ajuns să se toarne zilnic pînă la 3 000 m³ beton, fapt ce va asigura condițiile necesare de închidere a Dunării pe malul românesc, în timp ce la Riul Mare, datorită aceluiași măsuri s-a ajuns să se atingă 500-650 metri liniari pe lună la escavații subterane.

Menținerea acestor ritmuri înalte de lucru impune în continuare asigurarea la timp a materialelor cît și a combustibilului necesar, funcționării mijloacelor mecanizate din dotare, concomitent cu introducerea și extinderea consecventă a tehnologiilor avansate și a experienței proprii.

După cum se știe, în acest an urmează să intre în funcțiune și primul grup de la centrala Anina, care funcționează pe șisturi bituminoase. Constituindu-se ca o premieră nu numai în țara noastră dar și la nivel mondial, valorificarea șisturilor bituminoase de la Anina în instalații de producere a energiei se bucură de o atenție deosebită din partea institutelor de cercetări de specialitate și a ministerului de resort. Pentru intensificarea lucrărilor în acest an a fost concentrată forța de muncă calificată de la șantierele altor obiective energetice, fapt ce a condus la recuperarea unor restanțe, reușindu-se

în prezent ca la clădirea principală (sala cazanelor, sala turbinelor) lucrările să se înscrie în grafic. Se lucrează în aceste zile intens la montajul rotorului primului generator și la conductele de mare presiune. Avansuri se înscriu și la lucrările de alimentare cu șisturi, unde s-a terminat recent amenajarea depozitului, efectuîndu-se lucrări de montare a mașinii de descărcare a șisturilor. Cu rezultate bune se înscrie și activitatea de pe circuitul hidrotehnic, la lucrările de acumulare a apei la Gura Golumbului, la stația de pompare, turnul de răcire și rezervoarele de apă — unde în multe cazuri, prevederile din grafice au fost devansate.

În ansamblu, se poate aprecia că în acest an s-au făcut eforturi mai mari pentru pregătirea și buna derulare a lucrărilor pe majoritatea șantiereleor, recuperîndu-se importante restanțe din anii trecuți. Cu toate acestea, dacă ne referim la respectarea întocmai a termenelor de punere în funcțiune, trebuie să menționăm că există unele decalaje, ceea ce reflectă menținerea unor neajunsuri care fac ca la unele lucrări activitatea să nu se desfășoare în conformitate cu graficele de lucru. Ce determină o atare stare de fapt?

Pregătirea investiției — factor hotărîtor

HOTĂRÎTOARE în realizarea lucrărilor de investiții la termen este pregătirea din vreme a acestora. În principal se cere asigurarea din timp a documentațiilor, eliberarea și punerea la punct a amplasamentului, contractarea operativă a utilajelor și materialelor necesare, organizarea de șantier, asigurarea mijloacelor tehnice necesare și a forței de muncă cu calificare corespunzătoare etc.

Cu toate că o asemenea pregătire pentru atacarea unui nou obiectiv trebuie făcută din vreme, mai sînt și cazuri cînd se încep unele lucrări fără asigurarea tuturor condițiilor necesare, socotindu-se că se vor rezolva pe parcursul execuției. Din păcate în cele mai multe cazuri, cînd s-a procedat în felul amintit, realizarea investițiilor a

avut de suferit din deficiențe de organizare, din nesincronizarea montajului instalațiilor, din lipsa mijloacelor mecanizate sau a forței de muncă. Așa se explică faptul că unele lucrări prevăzute în grafic (la H.C. Sebeș-Sugag și la H.C. Rîul Mare, la C.E.T. Drobeta Turnu Severin, Borzești și Zalău) întârzie, afectând în mod deosebit termenele de punere în funcțiune a obiectivelor respective.

Măsurile ce se iau, ca urmare a analizelor ce au loc la nivel de șantier, întreprinderi și ministerul de resort — prin concentrarea de forțe umane și mecanice de la un șantier la altul, sau prin introducerea de tehnologii mai productive, ajută în multe cazuri la recuperarea unor rămăneri în urmă, la înscrierea lucrărilor în graficele de lucru. Sigur, multe din neajunsuri ar fi putut fi de la bun început evitate, dacă la pregătirea investițiilor ar fi fost rezolvate din vreme toate problemele, concret și nu numai pe hirtie.

Dacă unele rămăneri în urmă se datoresc unităților ce aparțin de Ministerul Energiei Electrice, dar față de care se acționează prompt, găsindu-se în cele mai multe cazuri soluții operative, nu același lucru se întâmplă și atunci când este vorba de unii colaboratori, fie ei constructori-montori sau furnizori de materiale și utilaje. Sînt șantiere unde activitatea propriu-zisă este în devans, dar datorită neasigurării la timp a utilajelor contractate activitatea este întreruptă, fapt ce conduce la neîncadrarea în termenul prevăzut de punere în funcțiune. Astfel de situații există pe șantierele H.C. Gălbeni (pe Siret), H.C. Drăgan — unde, datorită nelivrării diferitelor echipamente de către unitățile specializate ale Ministerului Industriei Construcțiilor

de Mașini (termenele au fost de cîteva ori reprogramate), activitatea a fost înțetinită, fiind serios periclitat termenul stabilit de punere în funcțiune. Dacă, de pildă constructorii de mașini ar livra cît mai urgent la H.C. Drăgan turbina, generatorul și celelalte utilaje aferente, grupul energetic ar putea să intre în funcțiune încă în această lună.

Întîrzieri în livrarea unor echipamente (în special turbine și conducte de înaltă presiune) care fac ca ritmul lucrărilor să nu se încadreze în prevederi, se constată și pe șantierele C.E.T. Drobeta Turnu Severin, Zalău, Borzești, Giurgiu și Anina. La C.E.T. Borzești, de exemplu, se întâmpină greutăți în continuitatea lucrărilor datorită lipsei conductelor de înaltă presiune (furnizor întreprinderea „Vulcan” — București); la C.E.T. Anina nu au ajuns încă, deși termenele din contracte au expirat, diferite utilaje, grupuri de antrenare, benzi transportoare etc. de la „Unio” — Satu Mare, amestecătoarele cu umectare de la I.M.M.U.M. — Baia Mare, supapele de siguranță de la I.F.A.O. Zalău, pompele de la „Aversa”, armăturile și baipasurile de înaltă presiune de la întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște etc.

Pe alte șantiere însă nu numai furnizorii de utilaje sînt cei care provoacă neajunsuri în buna derulare a lucrărilor, ci și constructorii, ale căror întreprinderi aparțin de Ministerul Construcțiilor Industriale. Astfel, pe șantierul C.E.T. Turceni, la grupul nr. 5 probele tehnologice prevăzute a fi efectuate în urmă cu cîteva luni nu au avut loc intrucît întreprinderile de construcții respective au întîrziat efectuarea unor lucrări de construcții și montaje.

Desigur, asemenea neajunsuri nu s-ar fi ivit dacă colaborarea între unitățile

M.I.C.M., M.I.M., M.C. Ind și M.E.E. ar fi fost bine pusă la punct, dacă fiecare parte implicată și-ar fi îndeplinit în mod riguros obligațiile. Iată de ce în prezent se cere, mai mult ca oricînd, ca această colaborare să fie întărită, ca răspunderea fiecărei părți să fie întru totul respectată. Orice întîrziere în realizarea unor lucrări poate să conducă la întîrzieri în punerea în funcțiune la termen a obiectivelor energetice.

INTRUCÎT experiența anilor trecuți a reliefat pe deplin interdependența dintre realizarea la termen a obiectivelor de investiții energetice și nivelul producției de energie, se impun măsuri la toate nivelele — șantiere, întreprinderi, ministere implicate — pentru recuperarea restanțelor și respectarea termenelor de punere în funcțiune a tuturor investițiilor pe acest an. Concomitent, se impun măsuri de asigurare a condițiilor de desfășurare normală a activității pe șantierele obiectivelor la care încă din prima parte a anului 1984 urmează să intre în funcțiune o serie de mari agregate. În plus, trebuie ținut seama și de faptul că în 1984 volumul investițiilor în energetică va crește cu 30% față de anul în curs. Înfăptuirea noilor sarcini impune așadar, înlăturarea tuturor neajunsurilor ce se mai manifestă în prezent. Principalul este de a cunoaște nevoile fiecărui șantier, de a găsi soluții de înlăturare a neajunsurilor, concentrînd eforturile îndeosebi spre acele investiții care pot aduce un aport substanțial la sporirea producției de energie electrică.

V. BOESCU
C. BĂRNEA

Sporirea producției de gaze naturale

(Continuare în pag. 6)

mai mic decît cele realizate în perioada de iarnă.

ÎN ACTIVITATEA complexă de cercetare întreprinsă în Transilvania, precum și în întreaga țară, pentru depistarea de noi structuri gazeifere au fost folosite o serie de metode complexe de prospectare, începînd cu cartarea geologică de suprafață și pînă la prospecțiunile seismice. Pe parcurs s-a procedat la o selecție a acestor metode, în sensul de a efectua asemenea lucrări cu metode care s-au dovedit și se dovedesc a avea o eficiență maximă. În prezent, se folosește cu maximum de randament prospecțiunea seismică de reflexie, care a acoperit deja peste 80% din investigațiile în podișul Transilvaniei. Ea se realizează azi cu aparatură ultramodernă (stații analogice) și cu tehnici perfecționate, datele primare fiind prelucrate pe calculator. Toate acestea au condus la posibilitatea luării unor decizii mai operative și mai eficace.

Una din căile care concurează la creșterea mai rapidă a producției de gaze naturale este și scurtarea termenelor de punere în funcțiune a noilor surse descoperite. Pînă în anii '70, introducerea în exploatare a unor structuri gazeifere dura relativ mult timp (de

ordinul a 10 și chiar 15 ani). După această perioadă, se constată o reducere sensibilă a termenului de punere în funcțiune a structurilor dovedite cu gaze, datorită unui complex de factori, printre care: creșterea operativității în proiectarea și avizarea noilor surse; amplificarea volumului de lucrări de foraj geologic; scurtarea termenului de realizare a forajului și a probelor de producție; îmbunătățirea investigațiilor geofizice complexe a găurilor de sondă ș.a. Totodată, nu trebuie uitat că durata de punere în funcțiune a unei sonde mai este dependentă și de amplasarea în teren a sondelor pe structurile gazeifere.

ÎN ANSAMBLUL preocupărilor colectivelor de oameni ai muncii un loc important revine — alături de creșterea producției — și acțiunilor care privesc reducerea consumurilor de gaze la beneficiari.

În primii ani ai actualului cincinal a fost asimilată și introdusă în fabricație a gamă largă de arzătoare pentru gaze naturale, care să răspundă cerințelor de ardere cît mai economicoasă și eficientă la diverse cuptoare, încălzitoare, cazane și diverse instalații pentru toate ramurile și sectoarele de activitate. Arzătoarele realizate de Centrul de

cercetări și proiectări pentru gaz metan sînt asimilate și realizate de întreprinderea mecanică gaz metan. În vederea îmbunătățirii arderii, respectiv a ridicării randamentului termodinamic al arderii s-a avut și se are în vedere luarea în considerare a o serie de parametri printre care: satisfacerea rețelelor optime de ardere a cuptoarelor sau agregatelor (temperatură, compoziție chimică a gazelor de ardere); reducerea totală a gazelor nearse sau a arderii incomplete; realizarea unei arderi cu exces minim de aer; lărgirea domeniului de funcționare a arzătorului avînd raportul maxim/minim pînă la 10/1; introducerea de aer preîncălzit obținut prin recuperator de la gazele arse ș.a. În acest mod au fost realizate arzătoare cu parametrii termotehnici ridicați și randamente comparabile cu cele obținute pe plan mondial.

În vederea creșterii randamentelor arzătoarelor, au fost asimilate elemente de reglare automată a unor parametrii din instalațiile de ardere ca: regulatoarele directe de presiune, clape de reglare, regulatoarele de raport gaz — aer etc. Măsurile luate au dus la creșterea randamentelor cuptoarelor cu 27-32% față de 15-25% realizate înaintea acestor asimilări. Aceste acțiuni de asimilare au condus la eliminarea completă a importurilor de astfel de produse.

Toate aceste preocupări sînt de natură să asigure satisfacerea în condiții de eficiență sporită a cerințelor raționale de consum ale beneficiarilor.

PRODUCȚIA SIDERURGICĂ — DIVERSIFICARE ȘI CALITATE

ÎN ZILELE NOASTRE importanța metalului în dezvoltarea economică a țării este ilustrată de multitudinea utilizării sale în toate domeniile social-economice. Pentru a se asigura cerințele crescânde de metal — partidul și statul nostru au alocat în anii construcției socialiste masive fonduri de investiții. O încercare de definire sintetică a dezvoltării siderurgiei noastre presupune recurgerea la câteva date statistice. Astfel, producția de fontă a crescut de la 2 019 mii tone în 1965 la 8 857 mii tone în 1981, iar cea de oțel de la 3 426 mii tone la 13 025 mii tone. În aceeași perioadă, producția de coxs metalurgice a crescut de la 1 135 mii tone la 2 933 mii tone.

Transpunând în viață politica economică a partidului cu privire la ridicarea calitativă a producției, dezvoltarea producției a urmărit consecvent:

— **schimbarea structurii sortimentale și orientarea cu preponderență către asimilarea în fabricație a produselor de calitate superioară și grad înalt de prelucrare.** În raport cu anul 1965, în 1981 producția de oțel brut a crescut de 3.818 ori, în timp ce producția de oțel aliat a înregistrat o creștere de 6,54 ori (graficul 1). Totodată, volumul fizic al principalelor produse metalurgice cu grad înalt de prelucrare a sporit substanțial:

— **introducerea de tehnologii avansate și realizarea instalațiilor necesare de mare randament pentru elaborarea oțelurilor, avantajoase din punct de vedere al consumului de combustibil și energie, al modului de asigurare și nivelului consumului de materii prime, creșterii coeficientului de scoatere.** În acest scop, în cincinalul 1981—1985 se acționează pentru asigurarea bazei materiale care să permită, începând cu anul 1985, înlocuirea treptată a cuptoarelor Martin. Dezavantajoase din punct de vedere al consumului de energie și al productivității, cu convertizoare cu oxigen (graficul nr. 2). Cu ce probleme se confruntă industria siderurgică a țării pentru a rezolva mai bine cerințele de aprovizionare a economiei, pentru a asigura în țară metalul, în sortimentele și calitatea necesare?

Modificări în structura producției

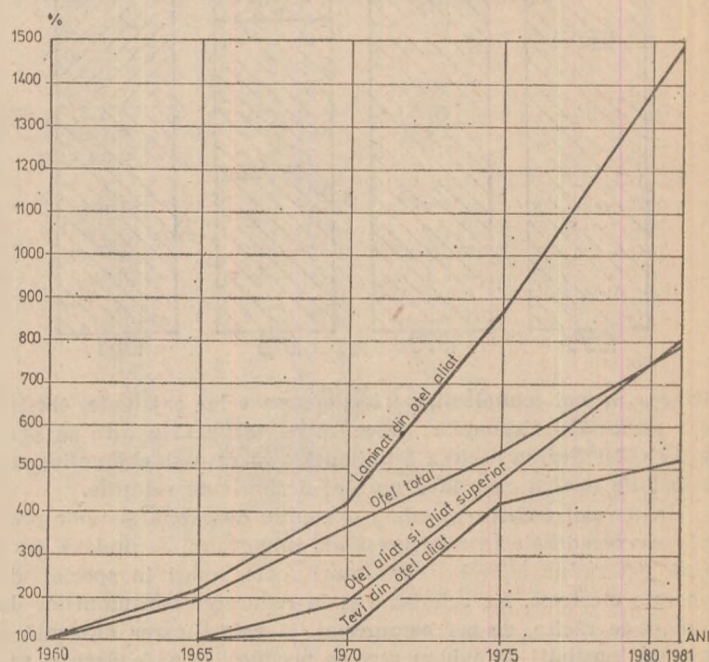
O **PROBLEMĂ** de o deosebită importanță, căreia se cere să i se acorde toată atenția, este **modul în care va evolua cantitativ și calitativ structura consumului de metal pentru a putea satisface operativ necesitățile economiei naționale.** Studiile de prognoză din industria de autovehicule arată că oțelurile cu rezistență obișnuită vor fi înlocuite în mare măsură cu materiale plastice, fonte și piese sinterizate, în timp ce la piesele puternic solicitate se vor folosi practic în exclusivitate oțeluri de foarte înaltă rezistență, cu garanții referitoare la comportarea la oboseală, la care elaborarea trebuie făcută pe bază de tehnologii neconvenționale. Numai pentru a face față cerințelor din această ramură a construcțiilor de mașini va trebui afectată o capacitate de degazare a oțelului la elaborare de peste 150 000 tone/an. De asemenea, în fabricația de caroserii, tabla de ambutisare folosită în prezent va fi înlocuită în proporție de 25—35 la sută cu oțeluri de ambutisare de înaltă rezistență, ceea ce la nivelul producției noastre de autovehicule din cincinalul următor va reprezenta circa 100 000 tone/an. În industria aviației se apreciază că aproape 60 la sută din materialele folosite în construcția de motoare vor fi înlocuite cu oțeluri și aliaje realizate pe bază de tehnologii noi, ca de exemplu solidificarea dirijată, solidificarea pentru oțel amorf etc.

Creșterea capacității de producție și a consumului de energie vor determina modificări importante asupra cerințelor calitative impuse materialelor folosite în construcția de centrale termice și nucleare. Va deveni o practică uzuală pentru aceste utilizări livrarea de oțeluri cu conținuturi de sulf de max. 0,005 la sută, cu clasă de control ultrasonic MOSO, cu garanții îmbunătățite privind rezistența la coroziune fisurată sub tensiune și rezistența la oboseală. De asemenea, în forajul adânc se vor produce mutații importante ca urmare a creșterii în 1985 a adâncimii medii a sondelor la cca. 6 000 m; în acest domeniu va trebui realizat material tubular de mari dimensiuni din oțeluri cu limita de curgere de peste 1 050 N/mm² și cu o comportare bună la coroziune fisurată sub tensiune.

Paralel cu aceste schimbări calitative trebuie să avem în vedere și importante **modificări ale ponderii diferitelor sortimente produse în totalul producției de laminate.** O dată cu dezvoltarea tehnologiilor de ambutisare și ștanțare la rece în industria construcțiilor de mașini, va crește substanțial consumul de produse plate subțiri, în special laminate la rece, în locul tablelor groase laminate la cald. Estimările făcute preconizează în 1985 o dublare a cererilor actuale și o triplare pînă în 1990, satisfacerea acestora impunând lucrări importante de inginerie tehnologică și investiții. Va trebui rezolvată corespunzător problema produselor livrate în stare calită și revenită, fără strat decarburat, a benzilor din oțel cu arc cu margini rotunjite, a barelor

Graficul nr. 1

**DINAMICA PRODUSELOR
DIN OȚEL ALIAT ȘI ALIAT SUPERIOR**

și țevelor cu toleranțe dimensionale foarte strânse etc., a căror pondere în consumul de metal crește în ritm rapid.

Și sub raportul consumurilor de combustibil și energie, în

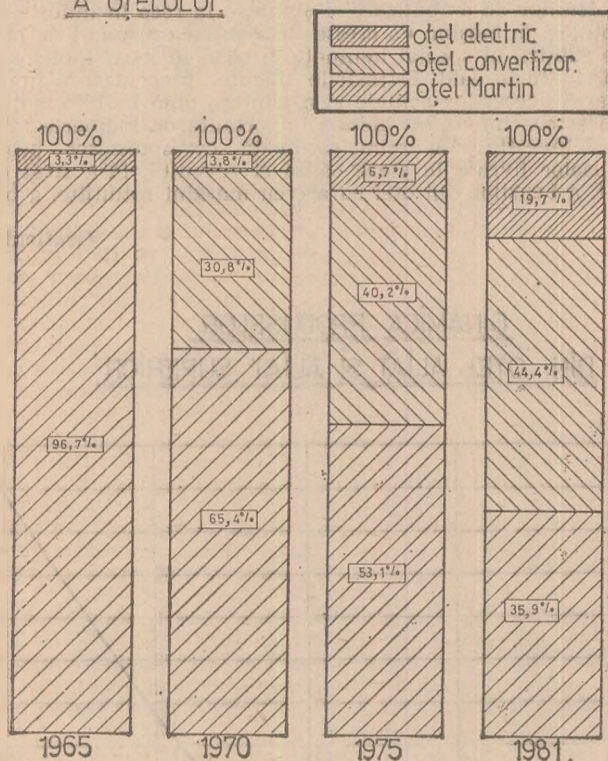
ultimii 10 ani siderurgia noastră a cunoscut schimbări însemnate concretizate printr-o reducere a consumului integrat de energie cu aproape 20 la sută. În țările cu industrie siderurgică dezvoltată în aceeași perioadă scăderile înregistrate la acest consum au reprezentat circa 10 la sută. În mod evident diferențele sînt în mare măsură determinate de crearea unor noi capacități care utilizează tehnologii și utilaje la un nivel tehnic ridicat, în principal realizate pe bază de concepție proprie.

În ceea ce privește tehnologiile energetice putem spune același lucru. Rezultatele obținute în domeniul arderii și transmiterii căldurii în agregatele de elaborare a metalului, în domeniul creării de procedee originale pentru recuperarea unor resurse energetice re folosibile, precum și valorificarea unor procedee clasice de recuperare într-o viziune nouă, sînt demne de reținut. În aceeași direcție se evidențiază activitatea depusă în vederea optimizării exploatarei energetice a utilajelor și a sistemelor precum și a dispecerizării acestora. Realizările obținute nu permit însă să se treacă cu vederea faptul că se înregistrează încă valori mari ale consumurilor de combustibili și energie și că există încă rezerve substanțiale pentru reducerea acestora. Este necesar să se abordeze în continuare problemele generatoare în prezent de consumuri energetice ridicate, ceea ce impune re-

Graficul nr. 2

EVOLUȚIA PROCEDEELOR DE ELABORARE

A OTELULUI

lizarea de noi tehnologii, perfecționarea celor existente, creșterea fiabilității sistemelor, procedee de recuperare care să permită valorificarea a circa 1 milion tce/an resurse energetice re folosibile pentru care încă nu sînt definitive soluțiile.

În paralel trebuie acordată o atenție deosebită și unor probleme considerate în mod greșit de importanță secundară, care însă determină cumulat consumuri foarte mari în special de energie electrică. Ne referim aici la reducerea consumurilor de agenți de răcire, de aer comprimat, la valorificarea eficientă a întregii cantități de oxigen care se produce, la gospodărirea rațională a tot ce este legat de energia termică. Unele dintre aceste probleme sînt cuprinse în planurile de cercetări și proiectări ale ramurii, altele sînt încă în faze incipiente sau neabordate. Toate acestea trebuie abordate și rezolvate în cel mai scurt timp.

Creșterea gradului de utilizare a metalului

GOSPODĂRIREA JUDICIOASĂ a metalului reprezintă, de asemenea, una din sarcinile prioritare. Activitatea desfășurată în acest domeniu de institutelor și centrele de cercetare științifică și inginerie tehnologică precum și de cadrele tehnice de pe platformele industriale, deși a evidențiat o serie de soluții eficiente, aplicate industrial, nu a asigurat încadrarea în indicii de scoatere a metalului prevăzuți. Bilanțul anului 1982 s-a materializat la nivelul ramurii printr-un indice de scoatere efectiv de 81,4 la sută față de 83,2 la sută planificat, respectiv printr-o depășire a consumului de metal normat de 350 mii tone. Această situație atrage atenția asupra necesității implementării mai rapide a soluțiilor de mare eficiență rezultate din programul prioritar privind dezvoltarea și diversificarea producției de oțel turnat continuu, de îmbunătățire a structurii producției de oțel, de perfecționare a calității producției de pulberi și plăci termogene și izolante. Ne referim în mod special la generalizarea aplicării unor soluții care s-au dovedit eficiente: profilarea piciorului lingoului, optimizarea tehnologiilor de turnare pe mărcu și formate de lingou. Trebuie acționat mai eficient pentru creșterea omogenității calitative a produselor refractare, pentru optimizarea utilizării acestora diferențiat pe clase de oțeluri și pentru acordarea de garanții de livrare pe produsul finit. O atenție mai mare se acordă creșterii pregătirii profesionale a cadrelor din compartimentele de bază ale producției pentru îmbunătățirea disciplinei tehnologice și creșterea gradului de încadrare în condițiile tehnice prevăzute prin tehnologiile de elaborare, laminare și tratament termic.

În realizarea sarcinilor privind creșterea calității produselor și reducerea consumurilor specifice de materii prime și energie, un rol important îl are automatizarea. Rezultatele obținute în țările dezvoltate au arătat că sistemele automatizate de conducere permit obținerea unor rezultate remarcabile. Astfel, prin conducerea mai bună a producției se obține o creștere a productivității muncii de 1,5 pînă la 2 la sută. Prin menținerea în limite mai strînse a proceselor tehnologice și prin controlul calității produselor se obține o creștere a scoaterii de 0,3—0,5 la sută și o micșorare a consumurilor specifice cu 2—3 la sută. De asemenea, prin stabilizarea desfășurării proceselor tehnologice se obține o creștere a productivității agregatelor de 2—3 la sută și o îmbunătățire substanțială a calității produselor.

În unitățile siderurgice din țara noastră există preocupări legate de conducerea automatizată a activităților de producție și a proceselor tehnologice. Au fost realizate, de asemenea, de către Centrul de calcul al M.I.M., lucrări de programare și urmărirea centralizată, la nivelul ramurii, a producției de oțel și laminate. Rezultatele obținute sînt bune, însă trebuie spus că ele răspund parțial cerințelor actuale ale ramurii. Este necesar ca specialiștii din cercetare, proiectare și producție să acorde o atenție mult mai mare elaborării, realizării și implementării acestor sisteme informatice de conducere. Pentru aceasta trebuie folosită mai eficient baza tehnică existentă și echipamentele de calcul puse la dispoziție de industria electronică. Astfel, în domeniul conducerii activităților de producție este necesară introducerea în toate unitățile metalurgice a sistemelor automatizate pentru urmărirea producției, a consumurilor și a desfășurării produselor. Se impune, de asemenea, accelerarea introducerii în exploatare a sistemelor de programare a producției și de conducere a întregii producții prin dispecer centralizat. În domeniul conducerii proceselor tehnologice este necesară trecerea mai hotărîită la folosirea tehnicii de calcul electronic pentru conducerea agregatelor. Ne referim în mod special la furnale, convertizoare, mașinile de turnare continuă și laminoare, incluzînd agregatele de încălzire a semifabricatelor și tratamentele termice asociate.

Se poate aprecia că în prezent există posibilități ca industria metalurgică să-și mărească contribuția, pînă la acoperirea în totalitate, a nevoilor de metal ale țării, în condiții de calitate și eficiență superioară.

dr. ing. Iancu DRĂGAN
director general al Institutului
central de cercetări metalurgice

RIDICAREA PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ A ÎNTREGII ACTIVITĂȚI DIN AGRICULTURĂ

RECENTA Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. pe problemele industriei și agriculturii, precum și Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodării Apelor, au prilejuit o analiză responsabilă și exigentă a problemelor ce se înscriu în actualitatea producției agricole: modul în care s-a acționat în campania de însămînțare a culturilor de primăvară, măsurile ce se întreprind pentru pregătirea lucrărilor de recoltare, de eliberare a terenului, de însămînțare a culturilor duble și succesive, acțiunile necesare pentru irigarea culturilor, pentru realizarea programului de dezvoltare a irigațiilor, nivelul de asigurare a furajelor, îmbunătățirea activității din zootehnie.

Orientările și indicațiile date în legătură cu aceste probleme de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, concentrează în prezent preocupările și eforturile organelor centrale și județene ale ramurii, ale consiliilor unice agroindustriale, ale colectivelor de muncă din fiecare unitate agricolă de stat sau cooperatistă, din institutele de profil, în vederea încheierii anului agricol cu rezultate bune și creării premiselor pentru atingerea nivelului de producție vegetală și animală și a indicatorilor de eficiență stabiliți pentru actualul cincinal.

Mobilizare totală pentru îndeplinirea planului

ÎN AGRICULTURĂ s-a desfășurat în această primăvară o activitate intensă, realizându-se la timp și în bune condiții însămînțările și lucrările de sezon. Oamenii muncii din această ramură, sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, au asigurat executarea însămînțărilor de primăvară pe o suprafață de circa 5 milioane de hectare în unitățile socialiste și peste 1,1 milioane de hectare la gospodăriile populației, iar în prezent continuă plantarea ultimelor suprafețe cu legume și reinsămînțarea unor terenuri afectate de secetă. Semănăturile de primăvară au fost executate în perioada optimă și de o calitate superioară celei din anii trecuți, deși condițiile primăverii au impus măsuri tehnice și de organizare deosebite. S-a acordat o mai mare atenție calității semințelor folosite, pregătirii corespunzătoare a patului germinativ, realizării densității — ceea ce, în condiții normale de precipitații, va putea asigura în continuare o dezvoltare normală a culturilor. În ce privește lucrările de întreținere, pînă la sfîrșitul lunii mai s-a încheiat prima prașilă la sfeclă, floarea-soarelui, porumb și alte culturi și se desfășoară în ritm susținut prașila a doua. Prin mobilizarea tuturor locuitorilor satelor și utilizarea tuturor mijloacelor din dotare, se vor putea executa la timp lucrările de întreținere a culturilor care, în condițiile acestui an, reprezintă o acțiune esențială pentru realizarea unor producții bune.

În legumicultură, ca urmare a aplicării tehnologiilor stabilite, asigurării răsădurilor necesare și amplasării corespunzătoare în cadrul unităților a culturilor duble și succesive, s-au creat premisele realizării unor producții suplimentare pentru aprovizionarea populației și a industriei conservelor. Pînă în prezent, la culturile extratimpurii și timpurii recolta de legume este mai bună decît în anul trecut.

În condițiile de secetă prelungită, care în județele din sud-estul țării a afectat unele culturi de cereale păioase ca și unele culturi de primăvară, s-a acordat o atenție deosebită aplicării udărilor pe terenurile amenajate și irigații din sursele locale de apă. Astfel, pînă la finele lunii trecute, s-au aplicat o udare pe circa 2 milioane de hectare, două udări pe mai mult de 1 milion de hectare și trei udări pe circa 0,5 milioane de hectare. Cooperatorii, toți oamenii muncii din agricultură, precum și

ceilalți locuitori ai satelor participă la irigarea și udarea culturilor pe suprafețe cit mai mari, pentru a diminua efectele negative ale secetei.

Campania de vară — organizată exemplar

ÎN SPIRITUL indicațiilor date de secretarul general al partidului, au fost examinate cu exigență măsurile de pregătire și desfășurare a lucrărilor din campania agricolă de vară — recoltarea, eliberarea terenului de paie, pregătirea și însămînțarea culturilor duble, precum și executarea arăturilor de vară. În condițiile specifice ale acestui an, ele se vor declanșa mai devreme, iar strîngerea și depozitarea vor trebui efectuate într-un timp cit mai scurt și fără pierderi. Dispunem, în această campanie, de un număr de tractoare, combine și alte utilaje care permit ca lucrarea să se încheie în cel mult 4 zile la orz și 6—10 zile la grîu. Concomitent cu recoltatul mecanic vor fi luate măsuri de strîngere manuală a grîului și orzului în pîrgă, în care scop unitățile vor asigura din timp coasele și secerile necesare.

Pentru recoltarea în termenele prevăzute și fără pierderi, se vor disloca în trei etape un important număr de combine în județele din vestul țării și Transilvania. Folosirea la întreaga capacitate a combinelor, tractoarelor, mijloacelor de transport, impune ca toate lucrările din campania de vară să fie executate în flux continuu, recoltarea cerealelor păioase să se organizeze în formații mari, complexe, ce vor efectua simultan recoltatul, transportul producției, eliberarea terenului și însămînțarea culturilor duble. Necesarul de mecanizatori va fi asigurat din personalul permanent al stațiilor de mecanizare a agriculturii, completat cu tractoriști din unități industriale, cooperatori care cunosc conducerea tractorului, elevi și studenți ai unităților de învățămînt de profil, cadre tehnice și administrative din unitățile agricole. Întregul personal a fost instruit pentru cunoașterea și reglarea utilajelor, în special a celor noi, cum este combina C-144; cu acest prilej s-a insistat asupra modului de recoltare în condițiile specifice acestui an, cînd grînele sînt cu talie mai mică, fiind necesară reglarea corespunzătoare a combinelor pentru evitarea pierderilor de boabe și strîngerea întregii cantități de paie și pleavă. În acest sens s-au pregătit 440 tabere de cîmp, ce vor permite cazarea mecanizatorilor în remorci-dormitor, servirea mesei, alimentarea cu carburanți și lubrifianți, asistență tehnică, astfel încît să nu se piardă nici o clipă bună de lucru.

Participanții la dezbateri au subliniat că în prezent, în toate stațiile pentru mecanizarea agriculturii sînt pregătite utilaje destinate recoltării și se poate declanșa din plin recoltatul orzului, în zonele unde condițiile o permit. Ei s-au angajat să acționeze pentru efectuarea tuturor lucrărilor într-un spirit de ordine și disciplină exemplară.

A fost elaborat un program suplimentar de recunoaștere și recoltare suplimentară a seminței de orz și grîu, în județele cu producție bună, pentru a se asigura necesarul și pentru unele județe care în acest an nu-și vor putea produce semințele necesare. Pentru a nu pune în pericol germinația, loturile de semințe vor fi recoltate la umiditatea de maximum 16% și se va organiza condiționarea seminței odată cu recoltatul.

Transportul producției din cîmp se va realiza concomitent cu recoltarea, direct de la combine la locul de depozitare, astfel încît să nu rămînă pe cîmp produsele agricole recoltate, expuse intemperțiilor.

Programe speciale pentru diminuarea efectelor negative ale secetei

ASA CUM A SUBLINIAT secretarul general al partidului în condițiile deosebite ale acestui an, au fost demonstrate încă o dată importanța și necesitatea irigațiilor pentru agricultură românească; ele au un rol esențial în creșterea producției și

stabilitatea recoltelor și, în consecință, în asigurarea unei bune aprovizionări a populației și satisfacerea necesităților economiei naționale. „Cînd am vorbit la Congresul al XII-lea al partidului de o nouă revoluție agrară — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — am avut în vedere o agricultură intensivă, de înaltă productivitate, dar strîns legată de realizarea programelor de irigații, de desecări, de ameliorare a solului. Fără aceasta, în țara noastră, nu putem vorbi de înlăuntrirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului“. În acest sens — a stabilit să se realizeze, pînă în 1985, cel puțin 4 milioane de hectare irigate, iar în 1990 să se ajungă la 5,5—6 milioane de hectare, îndeosebi în partea de sud-est a țării.

Potrivit programului special, în acest an se vor amenaja pentru irigații 535 mii ha și se vor efectua desecări pe o suprafață de peste 400 mii ha. Există posibilități pentru intensificarea ritmului de execuție pe șantierul de hidroameliorații și pentru realizarea de noi amenajări de irigații și desecări în acest an — utilizîndu-se toate sursele de apă existente — prin amenajări simple, tradiționale, economicoase, care să asigure irigarea unei suprafețe cît mai mari. Se vor organiza ample și susținute acțiuni de mobilizare a forței de muncă necesare și se vor aplica soluții constructive simple, cu materiale existente pe plan local, folosindu-se toate sursele locale de apă, inclusiv din pinza freatică. Pe șantierul mari se va organiza în mod obligatoriu folosirea utilajelor terasiere și a formațiilor de constructori în schimburi prelungeți sau două schimburi, iar pentru lucrările de tehnicitate mai mică va fi antrenată și forța de muncă din zonele respective. S-a subliniat necesitatea creării în fiecare județ a unor colective care să urmărească și să stabilească măsuri operative de realizare a programelor. De asemenea, vor fi formate brigăzi speciale din rîndul cooperativelor, al oamenilor muncii din sate și din alte localități, care să participe la realizarea programelor de irigații și desecări.

O problemă prioritară o constituie, în prezent, asigurarea resurselor furajere care să permită realizarea nivelurilor prevăzute pentru producția de lapte și creșterea în greutate a animalelor de carne. De aceea, sînt necesare urgentarea recoltării culturilor perene pentru fin, masă verde și siloz, în vederea depozitării unor cantități cît mai mari de furaje, ca și strîngerea și depozitarea sub formă de fin a tuturor cantităților de iarbă disponibile de pe pajiștile naturale. În scopul utilizării intensive a terenurilor arabile, se vor însămînța peste 900 mii ha în culturi duble și succesive în unitățile socialiste și vor continua lucrările de regenerare a pajiștilor naturale, precum și cele prevăzute în programul de ameliorare a acestora.

Se iau, de asemenea, măsuri pentru strîngerea și depozitarea tuturor cantităților de frunzare și stuf din prima perioadă de vegetație (astfel încît pînă în luna septembrie să se depoziteze minimum 575 mii de tone), pentru identificarea și valorificarea a noi resurse de furaje — de exemplu corzi de vie, cetină de brad, precum și subproduse de la fabricile de furfuri.

S-a formulat propunerea ca din județele cu resurse furajere mai sărace să fie trimise echipe de cosași pentru recoltarea finului în județele care au suprafețe mari de finețe naturale, cu producție bună.

Pentru creșterea corespunzătoare a efectivelor de animale, a fost elaborat și un program care prevede trecerea operativă la mișcarea unor efective de bovine și ovine din județele sau zonele afectate de secetă, în cele care dispun de resurse de pășuni și finețe. Județele care primesc animale vor trebui să asigure locurile de adăpostire a acestora, să delimiteze suprafețele de pășunat și cele pentru strîngerea și depozitarea finului, să acorde sprijin în completarea forței de muncă pentru îngrijirea animalelor și să asigure condiții de cazare pentru îngrijitori.

Îmbunătățirea activității din zootehnie

ÎN SPIRITUL indicațiilor secretarului general al partidului, participanții la dezbateri au examinat și propus măsuri menite să ducă la îmbunătățirea întregii activități din zootehnie, cu deosebire în ce privește creșterea numerică și calitativă a efectivelor, mărirea productivității lor, sporirea greutății animalelor, reducerea mortalității, asigurarea necesarului de furaje, în scopul obținerii unor cantități sporite de produse animaliere.

La realizarea efectivelor de animale prevăzute, este necesar să se urmărească, cu toată exigența înlăuntrirea planului de monte și fătări, păstrarea în totalitate a gestațiilor instalate și a tineretului obținut. În acest scop, se vor asigura condiții co-

respunzătoare de îngrijire și furajare a tineretului femel, di toate speciile, în unități specializate sau în fermele cu efective matcă, urmărindu-se creșterea, pînă la obținerea primului produs, a întregului efectiv de vițe și mielute, precum și gospodărirea judicioasă a efectivelor de animale prin preluarea în țării oferte de vițe de lapte, vițele, juninci, vaci, oi, mioare de la gospodăriile populației.

Asigurarea fondului de stat cu produse animaliere, corespunzător prevederilor programului de autoconducere și autoaprovizionare, presupune respectarea efectivelor prevăzute la sacrificare, realizarea greutății medii de tăiere a acestora și creșterea ponderii livrărilor la fondul de stat din producția obținută. Livrarea la tăiere a bovinelor se va face numai la greutate de peste 400 kg, iar a ovinelor la peste 32 kg, organizîndu-se în grășarea întregului efectiv de tineret și adulte reformate numai în unități specializate.

Programele prioritare care privesc creșterea iepurilor, porcilor, dezvoltarea sericiculturii, apiculturii și altele, în aplicarea cărora există unele rămîneri în urmă, vor trebui realizate integral, deoarece ele au rolul de a diversifica și completa resursele prevăzute în programul de autoconducere și autoaprovizionare.

O atenție deosebită trebuie acordată acțiunii de modernizare a grajdurilor și adăposturilor pentru animale, inclusiv mecanizarea mulsului, domeniu în care persistă unele lipsuri. În cadrul modernizării fermelor zootehnice e necesar să se acorde prioritate lucrărilor de amenajare a maternităților, creșterii și spațiilor de creștere a tineretului, introducerii apei în grajduri, dotării cu utilaje și instalații de preparat furaje și aplicării unor soluții tehnologice și constructive ieftine și eficiente, care, asigurînd confortul pentru animale, să permită reducerea consumurilor de energie și materiale energointensive și folosirea unor materiale de construcții locale.

Mai buna organizare a asolamentelor

ÎMBUNĂTĂȚIREA activității de producție a unităților agricole socialiste impune și organizarea mai bună a teritoriului și asolamentelor. Unele unități agricole de stat și cooperatiste au întîmpinat greutăți în organizarea producției și a muncii, determinate de introducerea asolamentelor mari, la nivelul consiliilor unice agroindustriale, cu sole de 600—1000 ha și chiar mai mari, ceea ce a avut ca urmare amplasarea la distanțe mari de localități a unor culturi care necesită multă forță de muncă și a diminuat răspunderea pentru aplicarea tehnologiilor și efectuarea lucrărilor de bună calitate. S-a stabilit ca în fiecare unitate agricolă, în funcție de condițiile concrete din teritoriu, numărul și mărimea asolamentelor să fie determinate ținînd seama de factori cum sînt sarcinile de producție ale unității, structura culturilor, gruparea lor cea mai economică, condițiile de favorabilitate a terenului, condițiile de relief și dispersarea terenurilor, sistemul de cultură (irigat — neirigat), numărul și dispersarea localităților etc. S-a propus să se organizeze asolamente pentru culturile de cîmp cu sole de 150—300 ha la irigat și 200—500 ha la neirigat, asolamente legumicole cu sole de 20—40 ha, asolamente pentru orezării și asolamente anti-erozionale pe terenurile în pantă cu sole de 50—200 ha. Durata de rotație a culturilor va fi de 4—6 ani pentru asolamentele de cîmp și de 3—5 ani pentru cele de legume.

S-a apreciat că organizarea asolamentelor pe unități agricole prezintă o serie de avantaje, ca : o mai judicioasă amplasare a culturilor în funcție de condițiile din fiecare unitate, utilizarea mai bună a forței de muncă, reducerea distanțelor de transport, permanentizarea și utilizarea mai eficientă pe parcursul anului a unor formații de mașini și tractoare (evitîndu-se deplasările în gol, consumul suplimentar de carburanți) etc.

Înlăuntrirea exemplară a indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, va contribui la obținerea unor rezultate bune în toate domeniile producției agricole, astfel încît să crească puternic contribuția agriculturii — ca ramură de bază a economiei românești — la dezvoltarea generală a țării. Există pe deplin posibilitatea — chiar în condițiile mai dificile din acest an — de a realiza producții agricole mari, de a asigura o bună aprovizionare a populației cu produse agroalimentare.

Ovidiu POPESCU
director adjunct

în Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

DECIZIA ECONOMICĂ — FUNDAMENTATĂ PE INFORMARE VERIDICĂ, OPERATIVĂ (IV)

DEZBATERE

În numărul de față încheiem publicarea punctelor de vedere exprimate în cadrul dezbaterii organizate de Revista economică în colaborare cu Catedra de contabilitate din cadrul Academiei de Studii Economice.

Structuri informaționale adecvate

Dr. Aurel Octavian Berea, Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri — În urma cercetărilor efectuate în cadrul institutului nostru privind organizarea sistemului contabilității în țara noastră considerăm că se pot utiliza modele noi, suplă, de analiză economică și control asupra fenomenelor interne de producție, se pot organiza structuri informaționale adecvate de înregistrare și prelucrare a datelor și se pot aplica cu o eficiență sporită metode evaluate de conducere. Totodată, se evidențiază și posibilitatea utilizării unor procedee extracontabile de analiză și agregare a datelor contabile, printre care menționăm tabloul de comparare și cel de codificare multiple, care să faciliteze determinarea valorii producției nete, întocmirea conturilor de execuție bugetară.

Cerințe ale analizei și planificării macroeconomice presupun ca alături de sistemul bilanțelor economiei naționale să se folosească și **sistemul conturilor naționale**. Aceasta presupune adaptarea contabilității și statisticii la nevoile noului mecanism, astfel încât să se poată obține informații de bază de la unitățile din economie, corespunzătoare conținutului indicatorilor stabiliți și apoi găsirea unor modalități de centralizare rapidă pe verticală a acestora, la nivelul economiei, ramurilor și subramurilor, asigurându-se corelarea dintre fluxurile materiale, financiare și elementele de patrimoniu.

Deschiderea contabilității spre analiza previzională se poate realiza pe mai multe căi, dintre care reliefăm aceea a **completării bilanțului contabil cu poziții ca „sold previzionat la finele perioadei următoare”, prezentarea situației contului „Beneficii și pierderi” în anexa la bilanț atît cu datele realizate, cît și cu cele pentru perioada următoare.** Totodată, însăși metodologia de efectuare a analizei pe bază de bilanț poate fi adîncită, pornind de la cercetarea capacității de autofinanțare, a gradului de lichiditate și solvabilității întreprinderii, oferindu-se soluții practice, în mai multe variante, pentru dezvoltarea economică a întreprinderii și centralei ce urmează a se realiza în perioadele următoare.

O altă problemă privește **perfecționarea sistemului de evaluare a fondurilor fixe, posibilitatea evaluării terenurilor, acordarea unei atenții sporite evaluării pasivelor.** În vederea asigurării resurselor de finanțare a fondurilor fixe apreciem că evaluarea acestora nu ar trebui să se mai facă pornind de la valoarea de inventar sau valoarea inițială, ci să se determine o valoare actuală folosind procedee de reevaluare. Dintre aceste procedee se poate avea în vedere cel al reevaluării sintetice, cînd se ponderează valoarea de inventar și cea rămasă din bilanțul contabil de închidere cu indicii modificării prețurilor și cel al reevaluării analitice, cînd se face o inventariere generală a fondurilor fixe — la 5, 10 sau 15 ani — și apoi o actualizare pentru fiecare mijloc pe baza unor cataloage de prețuri.

Pentru determinarea cît mai exactă a costurilor se pot avea în vedere și criteriile de amortizare și reflectare a acestora în

contabilitate, astfel încît să se stabilească o corespondență între durata de amortizare și cea de funcționare efectivă a fondului fix. Avem în vedere ca pentru unele bunuri al căror potențial de serviciu așteptat scade, datorită uzării, trecerii timpului sau altor cauze, întreprinderea să-și modifice planul de amortisment, pentru a fi posibil calculul valorii contabile nete a acestor bunuri. Dacă valoarea actuală a unui bun este inferioară valorii astfel calculate s-ar putea recurge la o amortizare suplimentară.

Deși în condițiile economiei românești nu se evaluează terenurile, considerăm că această opțiune ar putea fi luată în seamă astăzi, cînd terenurile sînt atrase larg în circuitul economic și se pune problema utilizării cît mai eficiente a acestora.

În domeniul urmăririi în contabilitate a cheltuielilor de producție desprindem trei direcții, în care s-ar putea acționa:

Avem în vedere **evidențierea într-o grupă distinctă a cheltuielilor pe elemente primare** în debitul conturilor respective înregistrîndu-se colectarea cheltuielilor, iar în credit decontarea acestora, în corespondență cu conturile ce reflectă cheltuielile în raport de destinația lor economică (locuri de gestiune, și articole de calculație), ca și calculația costurilor pe produs. Prin evidențierea cheltuielilor pe elemente primare se poate asigura o informație bilanțieră ce nu mai depinde de calculația costurilor pe produs, precum și un calcul rapid al unor indicatori, cum ar fi producția netă, producția globală, cheltuielile materiale ș.a.

O altă direcție a perfecționării modului de evidențiere a costurilor o constituie **adoptarea unor metode evaluate de calculație și evidență a costurilor.**

Apreciem că îmbunătățirea modului de planificare și control al costurilor se poate realiza prin introducerea centrelor de analiză la nivelul secțiilor, atelierelor și formațiilor de lucru. Dacă s-ar proceda în acest fel, centrele de analiză (de responsabilitate) ar permite realizarea unei cerințe actuale a mecanismului economico-financiar, a întăririi auto-gestiunii economico-financiare, și anume elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli pe compartimente de activitate, ca mijloc de fundamentare și urmărire la nivelul treptelor de bază a bugetului de venituri și cheltuieli al întreprinderii. Organizarea acestor centre de analiză trebuie să corespundă funcțiilor economice ale unității — administrare, finanțare, gestiunea clădirilor, gestiunea producției, personal, prestări de servicii auxiliare; alte centre se pot organiza potrivit activităților specifice ale unității — aprovizionare, studii și cercetare, producție, desfacere; de asemenea, se poate constitui un centru pentru alte cheltuieli, care să reunească cheltuieli și costuri cu caracter general.

În mod corespunzător, contabilitatea va urmări reflectarea evoluției bugetelor — a modului de gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, rezultatele obținute și gradul de eficiență al activității desfășurate. Într-o primă etapă, costul fiecărui centru de analiză se formează prin însumarea cheltuielilor ce îi sînt atribuite (prin destinație sau prin repartiție). Dacă este necesar un calcul complet al costurilor produselor, comenzilor sau activităților este posibil ca într-o a doua etapă de calcul să se efectueze transferul de prestări între centrele de analiză — fie folosind metoda „transferurilor în trepte” unde costul rezultat la fiecare centru, la un anumit nivel de calcul, este transferat următorului, fie după metoda „transferurilor încrucișate”, care permite determinarea echitabilă a cheltuielilor ce revin fiecărui centru.

Contabilitatea poate servi nemijlocit la elaborarea de previziuni bugetare și fundamentarea modului de întocmire a

acestora, pe calea evidențierii unor date care să permită confruntarea realizărilor cu prevederile bugetare, analiza abaterilor cu responsabilități de centre în vederea adoptării unor măsuri adecvate, actualizarea bugetelor și adaptarea lor la nevoile curente, determinarea rezultatelor financiare pe fiecare produs, stringerea unor elemente necesare pentru formularea programelor de acțiune pe termen scurt și a unor ipoteze previzionale. Din cercetările efectuate, rezultă necesitatea orientării spre elemente care să permită analiza economică și să faciliteze previziunea economică; astfel, prezintă un interes sporit reflectarea acelor cheltuieli care formează obiectul unor variații caracteristice, respectiv cheltuieli cu materii prime și materiale, forța de muncă, energia, ecartul între totalul cheltuielilor curente necesare unei producții date și totalul acelor care sînt necesare aceleiași producții, mărite sau micșorate. De asemenea, apreciem că prezintă interes folosirea într-o măsură însemnată a indicatorilor oră-manoperă și oră-mașină în delimitarea și repartizarea cheltuielilor.

Creșterea rolului contabilității în întărirea gestiunii întreprinderilor va putea fi asigurată și prin folosirea calculației costurilor pentru analiza și fundamentarea unor decizii bazate pe relația dintre costuri-producție-beneficiu, cum sînt: oportunitatea creării unei activități sau lansării unui produs, executarea unui produs în întreprindere sau cumpărarea lui din afară, selecționarea clienților sau a comenzilor, înlocuirea unor materii prime, materiale ș.a. prin analiza comparativă a costurilor materialului curent și cel care urmează să-l substituie, creșterea productivității muncii, bazată pe o analiză factorială detaliată pe produse, perioade și pe centre de activitate.

O nouă metodologie de planificare, evidență și normare a costurilor

T. Duția, director adjunct în Ministerul Finanțelor — Întărirea autogestiunii, creșterea resurselor necesare autofinanțării și asigurării fondurilor centralizate ale statului impun, în primul rînd, sporirea eficienței economice, desfășurarea unei activități cit mai rentabile în toate sectoarele de activitate.

Doresc să mă refer în continuare la o problemă de mare importanță în domeniul creșterii eficienței economice și anume la **reducerea costurilor de producție**, factor hotărîtor în realizarea nivelurilor planificate ale indicatorilor economico-financiarilor. În acest sens, după cum este cunoscut, Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1982 a stabilit sarcina reducerii suplimentare a costurilor de producție și a cheltuielilor materiale în perioada 1983—1985, astfel încît ponderea cheltuielilor materiale în produsul social să fie de 55%. Pentru realizarea acestei sarcini s-au stabilit măsuri care vizează perfecționarea structurii producției, ridicarea gradului de prelucrare a materiilor prime și materialelor, obținerea de produse de calitate superioară, creșterea efortului cercetării științifice la reducerea suplimentară a costurilor, aplicarea programelor de reducere a normelor de consum, de refolosire și revalorificare a materiilor prime și materialelor, de accelerare a creșterii productivității muncii, re-proiectarea unor produse cu parametri tehnico-economici depășiți, promovarea tehnologiilor noi ce contribuie la reducerea substanțială a consumurilor materiale și altele.

Conferința Națională a P.C.R. a stabilit sarcina perfecționării metodologiei de planificare, evidență și urmărire a costurilor de producție, astfel încît aceasta să asigure reflectarea reală a cheltuielilor la nivelul fiecărei întreprinderi și pe produse și să contribuie mai activ la reducerea cheltuielilor și creșterea acumulărilor.

Noua metodologie care s-a stabilit va fi experimentată la un eșantion de întreprinderi industriale; ea trebuie să asigure reflectarea distinctă, după natura lor, a cheltuielilor pe produs, respectiv a cheltuielilor materiale (incorporate direct și a celorlalte materiale consumate, materiale recuperabile și refolosibile, cele din cooperare, combustibil, energia și apa folosite pentru

scopuri tehnologice), amortizarea, alte cheltuieli materiale, retribuițiile personalului direct productiv și ale celui alt personal din secții și întreprinderi, precum și a altor cheltuieli de muncă. Totodată, noua metodologie trebuie să contribuie la semnarea operativă a oricărui depășiri ale costurilor, precum și la sesizarea cazurilor de nerespectare a corelațiilor dintre nivelul costurilor de producție și producția ce trebuie realizată, dintre cheltuielile materiale și normele de consum, dintre fondul de retribuiri și creșterea productivității muncii, dintre volumul fondurilor fixe și producția ce trebuie obținută și alte corelații stabilite pe bază de norme și normative care trebuie să asigure o eficiență maximă. Pentru promovarea noii metodologii este necesară o analiză critică a costurilor realizate în anul 1982 la eșantionul de întreprinderi stabilite, iar concluziile ce vor fi desprinse vor fi avute în vedere la definitivarea acestei metodologii.

Fără îndoială, experimentarea și aplicarea noii metodologii de planificare, evidență și urmărire a costurilor de producție revine ca o sarcină principală ce trebuie să stea în atenția contabilului șef, cunoscînd că întregul proces de evidență și calculație a costurilor se realizează de regulă prin compartimentele din subordinea acestuia, calculația costurilor fiind unul din procedeele de bază ale contabilității.

Pe de altă parte, au fost stabilite măsuri pentru actualizarea planurilor de conturi și a instrucțiunilor de aplicare a acestora pentru toate ramurile și sectoarele de activitate, inclusiv pentru instituțiile de stat, organizațiile cooperatiste și obștești. Fără îndoială, noile planuri de conturi și instrucțiuni de aplicare a acestora, împreună cu celelalte norme emise cu privire la organizarea și conducerea contabilității, vor constitui, în continuare, instrumentele de bază la dispoziția aparatului financiar-contabil în activitatea pe care acesta o desfășoară în domeniul contabilității, în realizarea funcțiilor pe care aceasta le are în cadrul fiecărei unități.

Referindu-ne la activitatea financiar-contabilă, de subliniat că începînd cu anul viitor urmează a fi puse în circulație **noile formulare tipizate**, rezultate în urma acțiunii de raționalizare desfășurată în această perioadă. În cadrul acestei acțiuni au fost examinate critic toate formularele existente, urmărindu-se unificarea sau eliminarea unor formulare și îmbunătățirea conținutului celor reținute, proiectarea de noi formulare tipizate și extinderea adaptării acestora la cerințele prelucrării mecanizate și automate a datelor, justificarea fiecărui formular prin cerințele aplicării unor prevederi din actele normative în vigoare, codificarea unitară a formularelor în funcție de domeniul utilizării și particularitățile unităților respective. Formularele proiectate au fost testate la unitățile stabilite din industrie, construcții, transporturi, comerț interior, agricultură, cercetare-proiectare, fiind analizate în colectivele de oameni ai muncii din unitățile desemnate, însușite de conducerea unităților respective și de către organele ierarhice superioare ale acestora.

Cu toate măsurile luate, este necesar să arătăm că nu în toate cazurile se cunosc și se aplică întocmai reglementările în vigoare cu privire la organizarea și conducerea contabilității, în unele unități manifestîndu-se neajunsuri și rămîineri în urmă în acest domeniu, care în unele cazuri înlesnesc producerea de pagube în avutul obștesc și denaturarea rezultatelor economico-financiare ale unității. Asemenea neajunsuri se referă la întocmirea documentelor justificative care stau la baza înregistrărilor contabile, menținerea la zi a evidenței, îndeosebi a evidențelor analitice, calcularea eronată a costurilor și respectiv a rezultatelor financiare, neefectuarea inventarierilor la termenele și în condițiile stabilite de reglementările în vigoare, întocmirea eronată și depunerea cu întârziere a bilanșurilor contabile și altele. Ca urmare, se impune creșterea răspunderii contabilului șef și a întregului aparat financiar-contabil în aplicarea strictă a reglementărilor din domeniul contabilității, sporirea exigenței în controlul ce se efectuează asupra documentelor justificative și înregistrării lor în contabilitate, cunoscînd că una din funcțiile de bază ale contabilității o constituie aceea de apărare a integrității patrimoniale a fiecărei unități, de asigurare a gospodăririi cu randament maxim a bunurilor ce le sînt încredințate.

Rezerve de sporire a competitivității în perimetrul integrării cercetării cu producția

SPORIREA eficienței asimilării progresului tehnic în activitatea de producție reprezintă una din componentele deosebit de importante ale impulsiei competitivității producției, ale afirmării calității. Desigur, progresul în această direcție este condiționat de o multitudine de factori. Crearea unei puternice forțe de cercetare, asigurarea bazei tehnice care să susțină materializarea ideilor noi, configurarea unei structuri economice maleabile, capabilă să permită absorbția noutăților tehnice sînt cîțiva dintre acești factori de cuprindere macroeconomică, a căror acțiune se desfășoară viguros în economia noastră. În actuala etapă de dezvoltare, esențial este ca potențialul de creativitate, de cercetare să fie pe deplin utilizat. Cu alte cuvinte, așa cum se subliniază în documentele de partid, odată cu ridicarea calității muncii de cercetare și inovare este necesar să se comprime ciclul idee nouă — produs, să fie înlăturate acele situații în care unele cercetări sau invenții se aplică cu mare întârziere.

O cerință imperioasă : diversificarea unghiurilor de abordare

SE CUVINE din capul locului să precizăm că opiniile avansate în material au un statut de ipoteză. Ele corespund ideii potrivit căreia conceptul de integrare a cercetării cu producția este bogat în nuanțe, multidimensional — în consens cu realitatea pe care o exprimă —, și nu o normă neschimbătoare; de asemenea, în acord cu aceeași idee, situațiile concrete evocate pe parcurs au cu precădere un rol de exemplificare.

Deși exprimă o tendință conturată pe plan mondial — emanație a actualei revoluții tehnico-stiințifice —, integrarea cercetării cu producția (sau apropierea cercetării de producție) nu poate fi gândită, credem, în mod abstract, deci detașată din contextul tehnico-economic concret specific economiei naționale. În funcție de obiectivele specifice, de modul propriu de organizare și conducere a proceselor economice existente în țara noastră pot fi decelate mai multe planuri sau coordonate ale procesului de integrare: dimensiunea strategică, tehnologică, profesională — enumerarea nefiind, evident, exhaustivă.

Coordonata strategică exprimă cerința — stringentă în actuala etapă pentru toate unitățile productive solicitate să crească exportul în condiții de competitivitate —, de a gândi și planifica activitatea într-o perspectivă îndelungată de timp. Între parametri unei asemenea concepții factorul tehnic deține primul loc, întrucît numai printr-o acțiune sistemică și bine condusă de înnoire a produselor se poate asigura viabilitatea fiecărei întreprinderi în parte. Această idee a fost clar exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Adunarea oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August” din Capitală

Una din căile majore de optimizare a procesului promovării progresului tehnic o constituie, după cum sublinia secretarul general al partidului, integrarea cercetării cu producția. „Știința, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, devine tot mai mult rezultatul eforturilor colective ale cercetătorilor care se bazează, la rîndul lor, pe studierea și generalizarea experienței practice, a activității creatoare a producătorilor de bunuri materiale. Aceasta impune îmbunătățirea colaborării științifice dintre unitățile de cercetare din țara noastră, dintre diferitele categorii de cercetători, dintre aceștia și specialiștii care lucrează nemijlocit în producție”. Ne propunem în cele ce urmează să surprindem cîteva dintre caracteristicile acestui proces, să identificăm unele din acele elemente capabile să confere orientării generale de integrare a cercetării cu producția un caracter operațional.

din februarie 1979: „Dacă nu veți gândi încă din acest an în perspectiva anului 1985, nu veți putea deveni competitivi, nu veți realiza produse la nivelul tehnicii mondiale. Dacă introduceți acum un motor, un compresor nou în producție, cercetarea și proiectarea trebuie să lucreze la un altul mai modern și, totodată, să se gîndească la al treilea. Fără a privi în perspectivă, fără a ne gîndi ce generație nouă trebuie să realizăm în diferite ramuri tehnice, nu vom putea fi competitivi!”. Or, este evident că ceea ce am denumit funcția strategică de dezvoltare a întreprinderii presupune o strînsă colaborare a cercetării cu producția.

La întreprinderea bucureșteană „23 August”, pe al cărei caz concret am căutat să aflăm cum se realizează această funcție, am constatat că există o orientare fermă în ce privește utilizarea capacității previzionale a cercetării de produs. Au fost proiectate și se află în diferite faze tehnologice produse (cum ar fi, de pildă, locomotive), care acoperă producția pînă la finele cîincinului în condiții de competitivitate mondială. Există, totodată, și prognoze pînă în pragul următorului deceniu, ceea ce demonstrează o bună integrare sub aspectul concepției tehnologice între uzină (care nu are colectiv propriu de cercetare) și Institutul de cercetări și proiectări „Faur” care lucrează, în cea mai mare parte, pe baza comenzilor adresate de întreprinderea menționată.

Și totuși, integrarea, sub aspectul dezvoltării tehnologice, nu este pe deplin realizată. Această constatare se întemeiază pe următoarea situație: cinci cercetări efectuate de „Faur” — și al cărei beneficiar este întreprinderea „23 August” — nu se aplică, deși sînt finalizate încă din perioada 1981—1982 (pentru a avea o imagine completă să arătăm că numărul cercetărilor aplicate în aceeași perioadă a fost de 9). Cauzele de amănunt sînt felurite: nu au

fost executate S.D.V.-urile necesare, nu s-a asigurat punerea în funcțiune a unor utilaje, nu au fost achiziționate materiile prime necesare de la furnizorii interni etc.

Încercînd o generalizare pe baza situațiilor concrete se pune întrebarea: ce anume determină irosirea unui important volum de muncă mai cu seamă că aceasta este desfășurată în sfera creării de noutate? O opinie emanînd din partea unității — opinie pe care, prin prisma realităților menționate, o considerăm nesatisfăcătoare, escamotînd răspunerile ce-i revin în soluționarea unor probleme de acest fel —, ar fi că neaplicarea acestor cercetări trădează o lipsă de preocupare a cercetătorilor pentru finalizarea propriilor cercetări; o alta, relevînd aceeași optică a unității, vizează faptul că nu întotdeauna fundamentarea temelor de cercetare pornește de la cerințele reale ale întreprinderii. Apare, astfel, cu claritate că alături de cercetare întreprinderea trebuie să participe angajat, cu toate compartimentele sale funcționale, la fundamentarea planului de cercetare și la realizarea etapelor de asimilare a noilor produse și tehnologii.

Impactul factorului tehnologic

SPECIFICITATEA procesului de integrare a cercetării cu producția este determinată nu numai de factorii amintiți, ci și de factorul tehnologic. Avem în vedere caracteristicile intrinsece ale anumitor tehnologii care impun structuri organizatorice și chiar economice diverse. Acest fapt este invederat la o scară mult mai extinsă și într-un orizont de timp mai larg în cazul tehnologiilor de vîrf. Celebra Silicon Valley din S.U.A., bunăoară, care concentrează

peste 900 de companii cu un personal de înaltă calificare numărând circa 165 000 persoane, s-a dezvoltat din 1976 încoace ca o reacție de adaptare la specificul tehnologiilor informatice¹⁾.

Aceleași note specifice pot fi sesizate și în cazul unor unități de cercetare și producție din economia națională. Ne vom opri la două cazuri ce ne apar tipice: a) ansamblul de tehnologii care stau la baza unor tipuri de produse sau echipamente determinate — de pildă, mașinile unelte — și care au condus la o structură organizatorică de tipul institutelor de cercetare specializate cu rol de furnizor general pentru o ramură sau chiar pentru economie; b) dezvoltări tehnologice pe anumite tipuri de aplicații — în cazul nostru echipamentele de automatizare ce sînt realizate pe familii și categorii de beneficiari — și care au condus, ca soluție eficientă, la dezvoltarea cercetării uzinale.

În cazul institutelor care — pentru a folosi un joc de cuvinte — sînt „specializate” pe probleme generale, integrarea cercetării cu producția îmbracă aspecte particulare. Astfel, întrucît un asemenea institut de cercetare nu realizează el însuși toate subsansamblele încorporate în produsul final (pentru a reveni la mașinile-unelte, se realizează partea mecanică), alte componente, fiind furnizate de diverse unități de cercetare specializate (de pildă, echipamentele electrice sau electronice) se pune problema calității cooperării (ceea ce corespunde gradului de integrare funcțională) între diferite unități de cercetare. Nu avem în vedere aspectul formal al unor astfel de relații, ci legătura profundă care asigură operativitate și un nivel înalt de calitate cercetărilor, pe scurt potențial competitiv. Există riscul ca asemenea condiții

¹⁾ După cum opinează William A. Henkin în articolul „Silicon Valley: incubator of high technology” publicat în revista Economic Impact nr. 3/1983, Silicon Valley reprezintă o structură cercetare-producție sui generis. În spațiul geografic amintit activează trei categorii de unități: companii de cercetare—dezvoltare—fabricare a pastilelor de siliciu (chips), companii care comercializează aceste produse realizind echipamente adaptate felurilor utilizării și mici asociații puternic inovative care dezvoltă anumite cercetări pe segmente limitate din sfera aplicațiilor microelectronice.

²⁾ Iată, numai schițată, o astfel de rețea: pentru achiziționarea unui produs de înaltă tehnicitate o întreprindere ce nu dispune de colectiv propriu de cercetare deschide o comandă către institutul de profil. Acesta, în calitate de proiectant general, adresează comenzi institutelor de cercetare specializate pentru acele subsansamble pe care nu le poate realiza. La rîndul lor, institutele respective realizează proiectul și deschid comenzi către anumite întreprinderi pentru realizarea prototipurilor subsansamburilor respective. Acesta este omologat individual și, ulterior, înglobat în produsul final.

³⁾ Potrivit datelor pe care le prezintă Edward E. Davis în studiul „Industrial research in America: challenge of a new Synthesis” („Science”, iulie 1980), mai mult de trei cincimi din cei 610 000 de cercetători și ingineri angajați în activitatea de cercetare și dezvoltare în economia S.U.A. lucrează în cercetarea industrială.

⁴⁾ Această orientare în managementul procesului de inovare este considerată de unii autori drept esențială, uncori chiar mai importantă decît ideea nouă în sine. Apar în mod curent diverse formule organizatorice, una dintre acestea, care se impune, este aceea a creării în cadrul unei anumite firme a așa-numitelor unități cu grad mare de risc, care nu reprezintă altceva decît un colectiv de specialiști care are deplină autonomie — tehnică, gestionară etc. — în realizarea unui produs nou de la faza de proiect la cea de comercializare și, eventual, de dezvoltare tehnologică și modernizare ulterioare.

să nu fie îndeplinite, pe de o parte, datorită sistemului de comenzi și contracte care se practică între institute și care, în cazul unor produse complexe, sînt extrem de numeroase²⁾; pe de altă parte, întrucît un institut subcontractant studiază o problemă în urma unei anumite comenzi de cercetare și nu apare în postura de ofertant de tehnologie, este posibil ca nivelul de performanță al cercetării să se afle din capul locului sub cel mondial. Or, așa cum o demonstrează și practica mondială aplicarea unei strategii ofensive (cercetarea apărînd ca ofertant de tehnologie de vîrf) conduce adesea la o puternică integrare a cercetării sub aspectul specialiștilor și al echipelor de cercetare, care să permită formarea unei imagini globale asupra produsului final (în cazul mașinilor-unelte ar fi vorba de integrarea cercetării de profil mecanic cu cea electrică sau electronică) chiar dacă o asemenea orientare presupune accentuarea specializării.

Procesul de integrare în cazul amintit se desfășoară și pe o altă dimensiune, cea a relației cu producția, mai cu seamă în ce privește realizarea fazelor funcționale, a prototipului. Din punct de vedere tehnic prototipul testează sub aspect material calitatea ideii noi, a soluției de cercetare; la această etapă se realizează trecerea de la proiect la fabricația de serie, fapt care impune ca prototipul să fie funcțional. Or, nu întotdeauna aceste condiții sînt îndeplinite deoarece la nivelul atelierelor de microproducție ale unor institute nu pot fi reproduse fidel condițiile tehnologice ale producătorilor (ceea ce condiționează și operativitatea asimilării noului produs): totodată, unitățile de producție nu sînt întotdeauna interesate în uzinarea unor asemenea echipamente care, în virtutea caracterului lor de unicat, apar neeficiente. Tocmai acest aspect al procesului de asimilare a fost vizat de secretarul general al partidului cînd a indicat realizarea pe platforma întreprinderii „23 August” a unei hale de prototipuri ca element de integrare tehnologică a cercetării cu producția. Această secție cu profil complex este specializată pe mai multe operațiuni: asimilarea produselor noi, înlocuiri de importuri, standuri de încercări, realizarea de machete de lucru și încercare permițînd, odată cu reducerea considerabilă a ciclului de asimilare, ridicarea parametrilor produselor: calitate, fiabilitate, mentenanabilitate.

Rezultate asemănătoare au fost obținute și în cazul unei alte unități de producție, întreprinderea „Automatica”, deși specificul organizatoric este diferit: nu relații contractuale între întreprindere și un institut de cercetare, ci dezvoltarea cercetării proprii, de uzină³⁾. Această orientare s-a conturat în urmă cu cîțiva ani cînd întreprinderea a fost obligată să procedeze la o autentică schimbare a profilului tehnologic — trecerea de la echipamente electrotehnice de automatizare la echipamente electronice. Ca urmare, a fost

înființat un nucleu de cercetare cu specific electronic, au fost asigurate dotările necesare transferului ideilor noi spre producție. Efectul înregistrat?: perioada de asimilare s-a redus de 3—4 ori, întreprinderea a dobîndit o mai mare mobilitate în a surprinde și satisface solicitările beneficiarilor, se conturează mai clar o strategie tehnologică de dezvoltare.

Interdisciplinaritatea — trăsătură a cercetării moderne

CEI CÎȚIVA ANI de experiență au reliefat și unele probleme noi soluționate în perimetrul relației cercetare—producție. Este vorba de asigurarea unei flexibilități sporite în ce privește alcătuirea echipelor de cercetare sub aspect interdisciplinar. Căci, dacă ideea ca un anumit colectiv de cercetare să urmărească un produs din faza de concepție pînă în cea de realizare efectivă este bine subliniată și la întreprinderea „23 August” și la „Automatica”⁴⁾, chiar în unitățile respective, nu s-au găsit cele mai bune soluții ca astfel de colective să înglobeze și alte specialități decît cele strict tehnice. Or, dacă se pleacă de la premisa fundamentală că, pentru a fi competitiv și a se vinde, un produs trebuie să satisfacă cerințele unui beneficiar concret, că aceste cerințe sînt diversificate nu numai sub aspectul tehnologic dar și al unor condiții concrete de exploatare, de preferință estetică, de integrare într-un anumit univers socio-cultural, apare evidentă utilitatea înglobării în colectivele de cercetare și a unor profesii ne-tehnice: economiști, specialiști în marketing, specialiști în design, ergonomi, psihologi și sociologi. Iată, așadar, o altă dimensiune a procesului de integrare a cercetării cu producția.

Desigur, situațiile analizate nu epuizează seria cazurilor tipice. Nici nu s-a aflat în intenția noastră să realizăm o abordare exhaustivă, obiectivul fiind mai modest: acela de a sublinia că materializarea orientării formulate în documentele de partid de a se asigura o integrare armonioasă a cercetării cu producția presupune o aprofundare atît conceptuală cît și metodologică; că modalitățile de integrare nu trebuie gîndite ca soluții unice și necondiționat generalizabile, ci ca o diversitate de soluții, caracteristică impusă de un ansamblu de factori între care și cei evocați în cadrul acestui articol: cel strategic, cel tehnologic sau al profiilelor de cercetare; în sfîrșit, că procesul de integrare reprezintă un factor de eficiență al asimilării noului și că el trebuie gîndit și proiectat în forme adecvate odată cu mutațiile ce survin în sfera tehnologiilor și a structurilor de producție.

Cristian POPESCU

„Ținând seama de programele de dezvoltare economico-socială pe care le avem, trebuie să organizăm mai bine activitatea de cercetare, în vederea soluționării mai rapide a problemelor cuprinse în planul de cercetare, a asimilării mai operative și punerii în producție a rezultatelor cercetării. Trebuie abordate cu mai multă îndrăzneală, dar și cu operativitate, noile probleme care se ridică pentru realizarea unor produse cu caracteristici superioare !“

NICOLAE CEAUȘESCU

PUNCTE DE VEDERE

ORGANIZAREA SISTEMICĂ A ACTIVITĂȚII DE CERCETARE-DEZVOLTARE

IN CONDIȚIILE revoluției științifico-tehnice, funcția de cercetare-dezvoltare a întreprinderilor a devenit atât de complexă, încât azi nu mai poate fi îndeplinită în întregime de întreprinderile înseși, ci de un sistem specializat, cu o structură proprie — unitatea de cercetare științifico-tehnică. În acest context și din acest punct de vedere, **întreprinderile de producție și unitatea de cercetare trebuie să formeze un tot unitar**, bazat pe conexiuni și interacțiuni puternice, adică **un sistem**.

Atunci când avem o organizare sistemică, această desprindere a cercetării de producție reprezintă un progres, o fază de dezvoltare a sistemului cercetare-producție, ca urmare a specializării și perfecționării funcțiilor și structurii sale.

În cadrul unei organizări nesistemice însă, o astfel de desprindere duce la separarea și îndepărtarea cercetării de producție, la neintegrarea adecvată a acestora, la insuficiența conjugare a acțiunilor. Se pot ivi situații paradoxale:

— producția duce lipsă de soluții tehnice eficiente în procesul dezvoltării, de tehnologii noi și perfecționate, iar unitatea de cercetare duce lipsă de teme de cercetare;

— anual se varsă la buget importante fonduri de tehnică nouă neutilizate, ca urmare a neabordării unor obiective de progres tehnic, în timp ce unele teme de C+D nu pot fi contractate, invocându-se lipsa de fonduri;

— pe de o parte se acuză faptul că cercetările durează prea mult, pe de altă parte unele cercetări încheiate nu se valorifică în producție etc.

Trebuie să precizăm de la început că obiectivul formulat și promovat de conducerea partidului, personal de secretar al însuși sistemului cercetare-dezvoltare și mai ales funcția principală a acestuia — progresul tehnic al subramurii căreia îi este subordonat — prin perfecționarea continuă a tehnologiilor și realizarea de noi tehnologii. În acest fel, potrivit principiului ierarhiei sistemelor, sistemul C+D se înregistrează în subramura de care aparține — sistem superior — iar prin aceasta în ramura economiei naționale, respectiv în sistemul economiei naționale.

ÎN CADRUL ORGANIZĂRII SISTEMICE, interacțiunile dintre elementele sistemului asigură echilibrul dinamic al însuși sistemului cercetare-dezvoltare și mai ales funcția principală a acestuia — progresul tehnic al subramurii căreia îi este subordonat — prin perfecționarea continuă a tehnologiilor și realizarea de noi tehnologii. În acest fel, potrivit principiului ierarhiei sistemelor, sistemul C+D se înregistrează în subramura de care aparține — sistem superior — iar prin aceasta în ramura economiei naționale, respectiv în sistemul economiei naționale.

Prin interacțiunile elementelor sistemului, apar trăsături noi ale părților și trăsături noi ale întregului. Aceste diferențieri structurale și funcționale conduc la procesul de integralitate, respectiv la dependența reciprocă a părților, deci la integrarea lor.

Sarcina integrării cercetării și învățămîntului cu producția s-a născut din necesitatea valorificării complete a tuturor capacităților de cercetare, în slujba progresului tehnic. Integrarea cu producția a capacității de investigație a cercetătorilor, a personalului din învățămînt, a inginerilor, tehnicienilor și altor specialiști din producție înseamnă **colaborarea strînsă, coordonată și permanentă** a acestora, în așa fel încît să se soluționeze, în timp scurt, toate problemele ridicate de desfășurarea procesului de realizare a progresului tehnic.

În concepția nesistemică, integrarea cercetării cu producția este înțeleasă unilateral — înțelegere care, în unele situații, poate crea teren de manifestare a comodității și lipsei de responsabilitate. Spre exemplu, contractînd unele lucrări pe

care le-ar putea executa foarte bine personalul ingineresc din unitățile de producție, cercetătorii pot ajunge să negligeze lucrări mai complexe, care ar duce la perfecționarea multilaterală a tehnologiilor sau la realizarea de noi tehnologii. Aceasta nu se poate considera integrare a cercetării cu producția în adevăratul sens, chiar dacă rezultatele cercetărilor se aplică în producție și au și eficiență. Prin faptul că nu s-a ținut seama de diferențierea structurală și funcțională a părților în cadrul sistemului — cercetătorii executînd atribuțiile personalului ingineresc din producție — capacitatea de cercetare a acestui personal nu este folosită, iar sarcinile cercetătorilor privind perfecționarea de substanță și înnoirea tehnologiilor (produselor) nu se îndeplinesc.

În astfel de împrejurări, este posibil ca producția să renunțe la aportul cercetării (pentru a folosi propria capacitate), iar potențialul din unitățile de cercetare să nu fie pe deplin acoperit cu teme. Tot în cazul concepției nesistemice se întâmplă uneori ca, fără o analiză multilaterală a cerințelor dezvoltării, să se contracteze teme de cercetare care ulterior se dovedesc că nu reprezintă necesități de prim ordin pentru progresul tehnic. În acest caz, valorificarea în producție a rezultatelor pune semne de întrebare chiar de la abordarea temei, iar cu timpul, producția refuză să mai contracteze astfel de teme.

Într-o economie orientată spre o dezvoltare intensivă, cum este a noastră, nu este de conceput să nu avem teme de cercetare-dezvoltare; putem, dimpotrivă, să constatăm că nu dispunem totdeauna de suficiente forțe pentru abordarea temelor necesare realizării progresului tehnic. Ca atare, sîntem obligați să stabilim cu toată răspunderea și competența ierarhia de abordare a temelor, în timp și spațiu, cuprinzînd toată capacitatea de investigație — cercetători, specialiști din învățămînt, din fiecare întreprindere.

Dezvoltarea integralității înseamnă dezvoltarea organizării sistemului, dezvoltarea calitativă și cantitativă a legăturilor dintre elementele acestuia. Odată cu creșterea integralității se perfecționează mecanismul de menținere a organizării și cel al echilibrului dinamic al sistemului dat, crește eficacitatea autocontrolului.

Integralitatea și echilibrul dinamic al sistemului impun cu necesitate existența unui mecanism de **autoreglare** a acestuia, deci de funcționare a lui pe principiul ciberneticii. Ca atare, **crearea și menținerea organizării sistemice este posibilă numai dacă sistemul posedă mijloace prin care să controleze procesele interne în corelare cu cele externe**, adică cu cerințele dezvoltării producției și cu dezvoltarea științei și tehnicii în etapa respectivă.

PENTRU ORGANIZAREA SISTEMICĂ a activității de cercetare-dezvoltare propun următorul mecanism:

● **programarea activității de cercetare-dezvoltare să se facă pe criteriile de progres tehnic.** Aceasta reprezintă în limbaj cibernetic „recepția informației.“ (bineînțeles, cu privire la necesitățile dezvoltării);

● **defalcarea programelor pe subprograme și teme de cercetare-dezvoltare, adică planificarea temelor să se facă pe criteriul de progres tehnic specific fiecărui program în parte, urmărindu-se perfecționarea continuă a produselor, tehnologiilor și utilajelor.** Aceasta reprezintă în limbaj cibernetic „circulația informației între elementele sistemului“;

● **organizarea și desfășurarea activității de cercetare-dezvoltare propriu-zisă să se facă sistemic, adică: la perfecționarea unei tehnologii să se aibă în vedere întregul flux**

tehnologic și implicațiile sale, ca un tot unitar; să se țină seama de toate criteriile de progres tehnic; să se aplice analiza operațională pe mai multe etape de dezvoltare, astfel încât să se realizeze scheme tehnologice optimizate pe baza cunoștințelor actuale; să se planifice teme de cercetare aplicativă pe termene relativ scurte (1—3) ani pentru perfecționarea tehnologiilor — și teme de cercetare fundamentale, de perspectivă, pentru realizarea de noi tehnologii. În limbaj cibernetic aceasta reprezintă „selecția răspunsurilor”.

● cercetările aplicative și fundamentale ce se execută în fazele de laborator, procese-pilot, modele experimentale să fie verificate în condiții de producție, pentru a fi omologate; rezultatele obținute să se compare permanent cu indicatorii din programe, subprograme și planuri, pentru corelarea acțiunilor cu rezultatele obținute pe parcurs, astfel încât întregul sistem de programare-planificare-cercetare-producție să se autoregleze permanent în raport cu cerințele sociale, cu nivelul de dezvoltare a științei și tehnicii și cu posibilitățile reale. În limbaj cibernetic aceasta reprezintă „conexiunea inversă” („feed back”).

Programarea sistemică a activității de cercetare-dezvoltare trebuie să exprime într-o formă precisă necesitățile reale și majore, legate de dezvoltarea subramurii pe care aceasta o deservește. Astfel, în urma defalcării programelor pe subprograme și teme de C+D, acestea vor fi integrate în mecanismul sistemului subramurii și, potrivit principiului ierarhiei sistemelor, în mecanismul de dezvoltare al ramurii și al economiei naționale.

ACTIVITATEA DE CERCETARE-DEZVOLTARE are drept obiect realizarea progresului tehnic, al cărui conținut — având un caracter dinamic (variind în timp și spațiu, în funcție de etapa de dezvoltare și de specificul fiecărei țări) — se exprimă prin criterii de progres tehnic.

Documentele de participă și planul cincinal promovează, drept criterii de progres tehnic specifice etapei actuale în țara noastră: ● creșterea productivității muncii; ● valorificarea superioară și completă a materiilor prime; ● reducerea consumurilor specifice de materiale, energie, combustibil, apă; ● valorificarea unor surse noi de materii prime, a unor resurse noi și recuperabile de energie; ● asimilarea de produse și găsirea de noi soluții tehnologice pentru evitarea sau reducerea importurilor; ● îmbunătățirea calității produselor și creșterea competitivității acestora pe piața externă, în vederea creșterii exporturilor; ● evitarea poluării mediului; ● promovarea de noi procese și procedee etc. Toate acestea urmăresc să se atingă o înaltă eficiență economică și socială a progresului tehnic.

A programa activitatea de cercetare-dezvoltare după astfel de criterii înseamnă, practic, a stabili câte un program specific subramurii respective — și defalcat pe subprograme și teme — pentru fiecare criteriu de progres tehnic. Prin aceasta se creează posibilitatea concentrării atenției și eforturilor asupra acelor industrii, produse, întreprinderi și tehnologii care, prin natura lor, au cea mai mare pondere în premisele de realizare a progresului tehnic după criteriul programului respectiv.

Intocmirea programelor, a subprogramelor și temelor de cercetare-dezvoltare subordonate pe câte un singur criteriu nu trebuie înțeleasă, în nici un caz, în sensul că tehnologiile ar urma să fie perfecționate numai din punctul de vedere al criteriului respectiv, întrucât în concepția sistemică, la perfecționarea fiecărei tehnologii trebuie să se aibă în vedere toate criteriile de progres tehnic. În acest fel, fiecare criteriu de progres tehnic se va realiza pe baza programului său, în domeniul cu ponderea cea mai mare, dar și în celelalte programe, indiferent de pondere, asigurându-se astfel realizarea progresului tehnic după criteriul respectiv, dar și perfecționarea armonioasă a fiecărei tehnologii. Consider că o astfel de armonizare va trebui avută în vedere la detalierea obiectivelor de cercetare-dezvoltare ce derivă din programele speciale adoptate de Conferința Națională a partidului. Programarea activității de C+D pe criterii de progres tehnic va permite realizarea progresului tehnic după criteriul respectiv, în timp scurt și cu eforturi minime, tocmai ca urmare a concentrării eforturilor în domeniile cu cele mai mari posibilități.

Pentru ca progresul tehnic ce se va realiza să fie măsurabil, este necesar ca programele să fie cuantificate prin indicatori. Astfel, spre exemplu, în cadrul programului privind creșterea productivității muncii este necesar să se prevadă nivelul de la care se pornește și egalizarea creșterilor, având în vedere atât sarcinile din etapa respectivă, cât și posibilitățile reale, stabilite prin confruntarea continuă a acțiunilor cu rezultatele obținute și prin punerea de acord a acțiunilor cu necesitățile, adică cu sarcinile de plan

și program, după principiul cibernetic al conexiunii inverse. În cadrul programului privind îmbunătățirea calității produselor și creșterea competitivității acestora pe piața externă, indicatorul de bază ar putea fi, spre exemplu, creșterea exportului produselor respective, în condiții rentabile dacă produsele de pe piața internă sint comparabile cu cele prezentate la export. (De altfel, practica mondială atestă că produsele oferite pe piața externă sint cu atât mai competitive, cu cât problema calității formează o preocupare permanentă pentru întreaga producție).

Cu excepția programului privind noi procese și procedee, care are caracter de cercetări fundamentale, toate programele după criterii de progres tehnic sint cuantificabile.

Totodată este necesar să se realizeze un sistem perfecționat de evidențiere și raportare a indicatorilor realizați în cadrul temelor de C+D, a subprogramelor și programelor. Într-un viitor apropiat acest sistem de raportare va putea fi computerizat, astfel încât raportările să nu aibă numai caracter statistic, ci mai ales să formeze un instrument de măsurare permanentă a progresului tehnic realizat și de dirijare a acțiunilor, în raport cu cerințele și în funcție de rezultatele obținute, conform principiului cibernetic al conexiunii inverse.

PE BAZA PROGRAMĂRII și planificării sistemice, programul de organizarea și desfășurarea propriu-zisă a activității de cercetare-dezvoltare să se facă astfel:

● temele de C+D să fie formulate nu în mod generic, ci concret, ca perfecționări sau realizări de tehnologii și utilaje, având în vedere toate criteriile de progres tehnic și în mod special criteriul specific programului respectiv;

● în cadrul acestor teme să se parcurgă următoarele faze, aplicând în măsură cât mai mare analiza operațională:

I — analiza vechii tehnologii — pe bază de măsurători, scheme, planuri, cronograme, modele matematice etc. — și elaborarea de documentații pentru optimizarea ei sau elaborarea unei noi tehnologii, valorificând cunoștințele deja acumulate la data respectivă sau organizând experimentări de scurtă durată (chiar în perioada efectuării analizei), deci fără a cercetare propriu-zisă;

II — elaborarea unor subteme de cercetare-dezvoltare, într-o concepție unitară, astfel încât după o perioadă relativ scurtă să se treacă la perfecționarea tehnologiei respective sau la elaborarea unei noi tehnologii, pe bază de cercetări aplicative — verificarea unor soluții tehnologice în laborator, punerea la punct a unor soluții de mecanizare pe baza unor experimentări în fază de procese, verificarea soluțiilor tehnologice, de mecanizare și de automatizare în stații-pilot și pe modele experimentale. Bineînțeles că, în final, aceste lucrări vor fi incluse în analize pe bază de indicatori, scheme, planuri, cronograme, modele matematice etc.;

III — elaborarea unor teme de cercetări fundamentale pentru perfecționarea tehnologiilor și mai ales pentru realizarea de noi tehnologii bazate pe noi procese și procedee. Aceste cercetări vor fi de bătaie mai lungă, dar vor viza obținerea de salturi revoluționare.

Metoda propusă reprezintă o cale concretă de organizare sistemică a activității de cercetare-dezvoltare, prin aceea că:

— programarea și planificarea activității după criteriile de progres tehnic, specifice etapei de dezvoltare a țării, asigură integrarea cercetării cu producția, la nivelul subramurii și cu efecte asupra sistemelor superioare (ramură, economie națională), conform principiului ierarhiei sistemelor;

— temele de cercetare au ca obiect perfecționarea tehnologiilor sau realizarea de noi tehnologii, adică promovarea progresului tehnic având în vedere întregul flux tehnologic, implicațiile sale ca un tot unitar și toate criteriile de progres tehnic;

— subtemele de cercetare reprezintă elementele necesare și suficiente în cadrul temelor pentru perfecționarea și realizarea de noi tehnologii și utilaje, conform cerințelor;

— se creează condiții pentru: intensificarea interacțiunilor dintre factorii implicați; concentrarea tuturor acțiunilor pe obiective precise; creșterea, prin aceasta, a randamentului muncii de cercetare; valorificarea operativă a cunoștințelor acumulate; scurtarea perioadei de cercetare; reducerea cheltuielilor specifice cu cercetarea; creșterea calității lucrărilor; asigurarea posibilităților de valorificare în producție a rezultatelor cercetărilor;

— metoda implică un mecanism cibernetic constând în: recepția informației, circulația informației între elementele sistemului, selecția răspunsurilor și conexiunea inversă, adică un mecanism de autoreglare a sistemului.

ing. Gh. MOISESCU
Institutul de chimie alimentară

Un an de la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982

Dezvoltarea conștiinței — factor al progresului economico-social

CONȘTIINȚA de proprietar socialist s-a format și se dezvoltă odată cu proprietatea socialistă, cu însuși modul de viață socialist. Trecerea de la o etapă de progres la alta în dinamica noastră continuă necesită iminent transformări, înnoiri în conștiința oamenilor. Realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate ramurile de activitate, trecerea României la stadiul de țară cu nivel mediu de dezvoltare depind în măsură hotărâtoare de oameni, de gradul lor de instruire profesională și de conștiință.

În procesul corelării în dinamică a relațiilor de producție cu nivelul și caracterul forțelor de producție, Partidul Comunist Român acordă o mare atenție dezvoltării proprietății socialiste și a conștiinței de proprietar socialist. În această privință, de o deosebită actualitate teoretică și politică, de o mare forță de înrădăcinare sînt tezele expuse de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, cu privire la dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor, a răspunderilor în conducere și în creșterea eficienței muncii, la rolul activității teoretice, ideologice și politico-educative etc.

Dezvoltarea conștiinței de proprietar socialist presupune ridicarea pe un plan superior a modului de a gândi și acționa al oamenilor, reflectindu-se într-un comportament înaintat al lor în procesul muncii, în grija pentru apărarea, gospodărirea și dezvoltarea avutului obștesc, într-un aport maxim, în fiecare perioadă, la creșterea cantitativă și calitativă a obiectului proprietății, la progresul economico-social de ansamblu. Conștiința de proprietar socialist este înțeleasă nu numai ca rezultat, dar și ca o condiție a progresului proprietății socialiste; dezvoltarea acesteia din urmă, în actuala etapă, este de neconceput în afara unor înnoiri corespunzătoare în conștiința celor ce muncesc, care sînt, în același timp, stăpîni ai mijloacelor de producție și beneficiari ai rezultatelor ce se obțin. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor muncii din industrie și Consiliului Național al Agriculturii, „O unitate socialistă modernă, din orice sector, nu poate funcționa corespunzător fără un înalt simț de răspundere, fără o disciplină și o ordine desăvîrșită. Aceasta este în deplină concordanță cu calitatea de proprietari, producători și beneficiari, cu calitatea oamenilor muncii de adevărați stăpîni a tot ceea ce se produce și deci și cu obligația de a face totul ca să asigurăm buna funcționare a activității în toate sectoarele”.

În anii de pînă acum ai construcției socialiste în țara noastră, proprietatea socialistă s-a dezvoltat deosebit de mult: au avut loc mari creșteri cantitative ale bunurilor care sînt stăpînite în comun, s-au produs însemnate schimbări de ordin structural, calitativ, fapt care a dus la sporirea potențialului economic, a avuției sociale. Valoarea fondurilor fixe existente în economia noastră națională era, în anul 1982, de peste 2 000 de miliarde lei, față de 1 864,2 miliarde lei în 1980, de 757,1 miliarde lei — în 1970, și față de 207 miliarde lei — în 1950. Din totalul fondurilor fixe existente în anul 1982, peste 80% au fost create numai în ultimii 15 ani, ceea ce evidențiază aportul deosebit al dezvoltării de după cel de al IX-lea Congres al partidului. Totodată, se impune menționat și faptul că, în proporție covârșitoare, bunurile care astăzi se află în proprietatea socialistă a întregului popor și cele în proprietate socialistă cooperatistă reprezintă rodul muncii în comun, al creației oamenilor într-un cadru social-economic nou. Realizările din anii socialismului obținute sub conducerea Partidului Comunist Român au permis ca acestea să ia proporții incomparabile — cantitativ și calitativ — cu acele fonduri fixe care existau în momentul naționalizării sau la încheierea cooperativizării agriculturii.

În amplul proces de dezvoltare economico-socială, în etapa pe care o parcurgem, conștiința de proprietar socialist a

oamenilor muncii s-a dezvoltat, însă, nu în ritmul amplificării proprietății socialiste, a avuției sociale. De aceea, efortul pe care-l depun oamenii în diferitele ramuri, în unitățile de stat și în cele cooperatiste, reflectînd nivelul conștiinței lor socialiste nu este, în toate cazurile, pe măsura capacității fiecăruia. Din acest punct de vedere se poate spune că spre deosebire de poziția egală a oamenilor față de mijloacele de producție, comportamentul lor în producția socială, aportul lor la creșterea avuției sociale, este diferit. De aici, concluzia că, la unii oameni conștiința nouă, socialistă, nu s-a dezvoltat în același ritm cu progresele înregistrate de avutul obștesc. Cerințele care izvorăsc din calitatea de proprietar socialist, adresîndu-se, deci, unor oameni cu grade diferite de conștiință, se reflectă în modul concret de a munci, în aportul lor inegal la progresul economico-social. Desigur, cele de mai sus nu se referă la deosebirile care, firesc, există datorită gradului de calificare diferit al oamenilor, poziției lor diferite în producția socială.

Accentuarea, în prezent, a laturilor calitative ale activității economice impune manifestarea deplină și eficientă a calității de proprietar socialist. Cu deplină temei, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R., din 1—2 iunie 1982, că este necesar „să întărim conștiința și manifestarea puternică a calității de proprietari a oamenilor muncii”. Ideea centrală care străbate concepția partidului nostru, a secretarului său general, în domeniul formării omului nou, cu o conștiință înaintată vizează raportul dintre calitatea oamenilor și dezvoltarea proprietății socialiste și trebuie să se manifeste prin trecerea la o nouă calitate în toate domeniile de activitate. Măsurile adoptate de către partid au în vedere, în principal, două aspecte esențiale: a) necesitatea înțelegerii de către fiecare om al muncii a calității sale de proprietar socialist, de producător și beneficiar, ca expresie a superiorității socialismului față de capitalism și b) statornicirea, în conștiința tuturor oamenilor muncii a cerinței, conform căreia dreptul de a stăpîni, de a beneficia, de a obține foloase de la societate presupune și îndatoririle, obligațiile ale lor față de avutul obștesc, presupune preocupare continuă și temeinică pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste. Avuția națională a României socialiste este astăzi cu mult mai mare, într-o structură și la un nivel calitativ incomparabil superior față de trecut; una din marile probleme este acum valorificarea cît mai eficientă a potențialului de care dispunem, mărirea eficienței pe care o obținem la fiecare efort al societății pentru asigurarea progresului economico-social rapid. De aceea, capătă o mare importanță dezvoltarea conștiinței socialiste. „În întreaga activitate politico-educativă — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului din decembrie 1982 — trebuie să subliniem necesitatea grijii și răspunderii fiecărui membru al societății, fiecărui cetățean, indiferent de locul de muncă și cu atît mai mult răspunderea mare ce revine cadrelor de conducere din toate sectoarele pentru dezvoltarea continuă a proprietății socialiste... Activitatea de educație politică, de formare a omului nou, cu conștiință înaltă trebuie să pună un accent deosebit pe creșterea răspunderii față de proprietatea socialistă, față de apărarea și dezvoltarea sa”.

Dezvoltarea conștiinței de proprietar socialist necesită, deci, pe lîngă pricepere profesională, participarea tuturor oamenilor muncii la autoconducerea muncitorească, sporirea aportului lor la întărirea ordinii și disciplinei, la gospodărirea cît mai eficientă a resurselor. Avem aici în vedere faptul că

Constantin ENACHE

(Continuare în pag. 24)

11 Iunie 1948 — 11 Iunie 1983

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ, BAZA CONDUCERII DEMOCRATICE A ECONOMIEI

IN ANSAMBLUL transformărilor revoluționare care au deschis calea progresului economico-social al patriei, un rol de maximă importanță l-a avut făurirea proprietății socialiste a întregului popor prin actul naționalizării principalelor mijloace de producție de la 11 iunie 1948.

Înfăptuită de masele muncitoare, sub conducerea nemijlocită a Partidului Comunist Român, naționalizarea socialistă a asigurat trecerea principalelor mijloace de producție în proprietatea poporului, a înlăturat pentru totdeauna puterea mării burghezii industriale și financiare, a investit creatorii bunurilor materiale și spirituale cu calitatea de singuri stăpîni ai bogățiilor țării, abolind definitiv exploatarea omului de către om în sectoare de importanță vitală pentru progresul patriei. „...actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — și trecerea lor în mâinile clasei muncitoare, ale întregului popor devenit stăpîn al bogăției naționale, al propriului său destin... a creat baza materială pentru trecerea la obiectivul istoric al făuririi societății fără clase, fără asupritori, a societății socialiste în România”¹⁾.

În realizarea actului revoluționar al naționalizării, partidul nostru a pornit de la legitățile generale ale construcției socialiste și a ținut seama de realitățile specifice țării noastre, respingînd modele abstracte, nerealiste, în discordanță cu specificul formării și dezvoltării proprietății particulare la noi. Avînd în vedere caracterul proprietății micilor meseriași și a țărănilor muncitori, ca și necesitatea înfăririi alianței clasei muncitoare cu ceilalți oameni ai muncii, partidul nostru a sprijinit trecerea acestora pe făgașul socialismului, pe calea cooperativizării.

Recuperînd bunurile de care fuseseră deposedați prin sistemul acumulării primitive și al exploatării capitaliste, producătorii bunurilor materiale și spirituale, fără deosebire de naționalitate, au devenit proprietari comuni ai mijloacelor de producție, dobîndind în societate un statut corespunzător locului și rolului ce îl au în producția materială.

Baza democratismului economic socialist și a autoconducerii muncitorești

TRECEREA principalelor mijloace de producție în proprietatea comună a întregului popor și investirea producătorilor direcți cu calitatea de proprietari-asociați și beneficiari constituie fundamentul democrației socialiste, a cărei esență este democrația economică. Tripla calitate a oamenilor muncii nu se poate valorifica însă decît în procesul afirmării și dezvoltării democrației economice. Proprietatea socialistă nu asigură automat, odată cu instaurarea ei, și participarea efectivă a producătorului-proprietar la conducere și decizie. Democrația economică este un proces care abia începe cu făurirea proprietății obștești și se dezvoltă pe tot parcursul construcției socialiste. Validarea triplei calități a oamenilor muncii are un caracter procesual, perfectibil, realizarea ei efectivă comportă premise și condiții de ordin economic, instituțional, juridic, organizatoric și cultural-politic pentru a asigura participarea autentică și din ce în ce mai activă a maselor la elaborarea deciziilor, atît la nivelul societății, al diviziunilor administrativ-teritoriale, cît și al fiecărei unități în parte.

În opțiunile strategice ale partidului nostru, dezvoltarea democrației economice este concepută ca un proces revoluționar complex care impune perfecționarea corelată, sincronizată, a tuturor laturilor sale, a factorilor de natură să stimuleze inițiativa, creativitatea și participarea activă și eficientă a maselor la conducerea întregii activități economico-sociale. Acordînd o atenție deosebită perfecționării democrației economice, partidul nostru a elaborat și fundamentat, începînd cu Congresul

al IX-lea, din inițiativa și cu contribuția directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un sistem de măsuri pentru îmbunătățirea organizării și planificării vieții economice și sociale, avînd în centru preocuparea pentru atragerea maselor la conducerea economiei și a societății în genere, accentuarea caracterului democratic al activității de conducere.

S-a instituit un sistem cuprinzător de organe de conducere colectivă în toate sectoarele de activitate, a fost creat un cadru larg democratic de participare directă a oamenilor muncii la conducere; autonomia unităților se îmbină cu conducerea unitară a vieții economico-sociale.

În procesul practic de perfecționare a democrației economice s-au manifestat numeroase inițiative și acțiuni novatoare, dar și-au făcut loc și elemente de conservatorism, rutină și birocratism, pentru a căror învingere conducerea partidului nostru a acționat cu energie și fermitate. Astfel, măsurile de adoptare a pirghiilor economico-financiare, a cadrului normativ, ca și a sistemului de pregătire a cadrelor n-au ținut pasul cu acțiunile de dezvoltare a cadrului larg democratic, generînd unele fenomene de centralism excesiv, de inerție și birocratie. Constatînd rămînerea în urmă a mecanismului economico-financiar, învechirea și tendința transformării lui într-o frînă a dezvoltării întregii activități, conducerea partidului nostru a adoptat la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din martie 1978 hotărîri care privesc trecerea la aplicarea noului mecanism economico-financiar menit să asigure așezarea activității tuturor unităților economice pe principiile autogestiunii economico-financiare, să creeze largi posibilități de manifestare a democrației muncitorești. Urmare a măsurilor luate de conducerea partidului la Congresul al XII-lea al P.C.R. s-a arătat că „Am realizat un sistem unitar de conducere a țării, de către popor, o democrație economică și socială de tip nou, care ne permite să valorificăm larg inițiativa, experiența și capacitatea de creație a maselor în înlăturarea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate”.

Acțiunile practice nu au valorificat însă totdeauna operativ și integral valențele cadrului creat, nu au activizat întotdeauna întreg ansamblul de elemente ale sistemului democrației economice. Deși se cunoaște că raporturile economice dintre oamenii muncii, inclusiv cele generate de tripla lor calitate, exprimă interese economice care au o evoluție contradictorie, întocmai ca și nevoile pe care le reflectă, în practică, uneori, acest lucru a fost subestimat sau tratat limitat, neținîndu-se seama de interacțiunea obiectivă dintre diferite categorii de interese. În tratarea interesului fundamental al oamenilor muncii, generat de tripla calitate s-a pus, cu prioritate, accentul pe latura consumului, respectiv pe latura de proprietar-beneficiar a oamenilor muncii, lăsîndu-se în umbră celălalt element legat de interesul producătorului pentru dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție. Or, transformarea omului muncii în proprietar-asociați și beneficiar include, cu necesitate obiectivă, în sfera intereselor sale și interesul pentru păstrarea și folosirea eficientă a mijloacelor de producție. Interesul obiectiv al producătorului pentru dezvoltarea forțelor de producție și mărirea avuției naționale, generat de calitatea sa de coproprietar, se regăsește în funcția de coadministrator și cogestionar al avuției societății. Exercițiind calitatea de coproprietari, oamenii muncii au nu numai atributul de stăpîni ai mijloacelor de producție, în virtutea căruia pot să le folosească și să dispună în comun de acestea, ci au și obligația de a răspunde în fața societății pentru modul cum exercită acest atribut, de a păstra proprietatea socialistă și de a o valorifica în interesul ei. Supralicitația atributelor de proprietar-beneficiar în detrimentul celor de cogestionar și coadministrator și-a găsit reflectarea în practica economică în insuficiența preocupare pentru utilizarea eficientă a patrimoniului fiecărei unități, în di-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: România pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate vol. 16, p. 298—299

minuarea răspunderii pentru rezultatele economice obținute și viitorul avuției naționale, în tendința de a slăbi interesul pentru sporirea producției și a rentabilității ca singură sursă a creșterii nivelului de viață. O atare situație își are motivația și în insuficiențele sistemului de cointerese materială care nu a apelat la elemente stimulativе capabile să pună în mișcare interesul producătorilor pentru gospodărirea judicioasă a mijloacelor de producție și mărirea eficienței economice, să sporească răspunderea acestora pentru rezultatele obținute. Asemenea stări de fapt au fost alimentate și de identificarea, în plan teoretic și pragmatic, a proprietății întregului popor cu proprietatea de stat. Atribuindu-se statului socialist rolul de titular al proprietății comune a întregului popor, s-a diminuat răspunderea colectivelor de oameni ai muncii — titularii de fapt și de drept ai proprietății poporului — pentru administrarea patrimoniului primit în folosire, conservare și valorificare.

Statul socialist nu este titularul proprietății poporului. Lui îi revin atribuții de gestionare și administrare a proprietății poporului ca „mandatar“ al acestuia, având obligația să organizeze desfășurarea eficientă a activității în toate domeniile. Colectivele de oameni ai muncii din unitățile socialiste — ca parte componentă a întregului popor — sînt investite cu realizarea drepturilor și obligațiilor legate de calitatea poporului de **proprietar unic al avuției naționale**. Drept urmare, ele au îndatoriri și răspunderi față de întreaga societate pentru gestionarea părții din proprietatea comună a poporului aflată în patrimoniul unității în care își desfășoară activitatea.

Pentru întărirea răspunderii față de exercitarea acestor îndatoriri proiectul de program privind aplicarea hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R., din 16-18 decembrie 1982 în domeniul retribuției muncii și al repartiției venitului oamenilor muncii prevede preluarea de către colectivul de oameni ai muncii, pe bază de contract-angajament a patrimoniului unității, biroul executiv al oamenilor muncii urmînd să fie învestit ca gestionar colectiv al acestuia.

Oamenii muncii își exercită atribuțiile de producători, proprietari și beneficiari ai rezultatelor obținute în cadrul **autoconducerii muncitorești**. Posibilitatea exercitării autoconducerii muncitorești, generată de proprietatea poporului asupra mijloacelor de producție, se împlinște însă concret, practic în contextul unui complex de factori care transformă calitatea producătorului asociat, din purtător virtual al deciziei, într-un participant efectiv și direct la actul conducerii. Unind în persoana producătorului-proprietar-asociat funcțiile execuției cu cele ale deciziei și conducerii, proprietatea comună a poporului asupra mijloacelor de producție nu asigură implicit și exercitarea efectivă a funcțiilor de conducere și decizie. Pentru aceasta se cere ca producătorul proprietar să aibă nu numai competența profesională necesară îndeplinirii funcțiilor de execuție, ci trebuie să întrunească și calitățile conducătorului, ale purtătorului de decizie.

Calitatea de producător și proprietar amplifică cerințele față de pregătirea profesională și cultural-politică, mărește complexitatea cunoștințelor, deprinderilor și aptitudinilor cuprinse în spațiul acestei pregătiri. Incorporarea în conținutul pregătirii profesionale și politico-ideologice a proprietarului a cunoștințelor necesare exercitării meseriei, a funcțiilor de execuție, dar și a acelor impuse de îndeplinirea atribuțiilor de gestionar și participant la conducere și decizie e un proces de durată. Urgentarea lui și asigurarea condițiilor ca toți oamenii muncii să beneficieze de un asemenea sistem de pregătire sînt însă esențiale pentru valorificarea triplei lor calități și împlinirea autoconducerii muncitorești.

Proprietatea socialistă a deschis perspectiva formării unui nou tip de muncitor: nu numai liber de orice exploatare, dar și interesat și angrenat în activitatea social-obștească, participant la conducere și decizie. Procesul real și concret al formării unui asemenea tip de muncitor se realizează printr-o activitate conștientă, permanentă, sistemică de formare și perfecționare a cadrelor. Așa cum se aprecia în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982 „Munca teoretică, ideologică, politico-educativă a partidului s-a transformat... într-o puternică forță în unirea eforturilor oamenilor muncii, ale întregului popor în opera de **făurire a societății socialiste, a exercitat o puternică influență în dezvoltarea forțelor de producție, în perfecționarea relațiilor sociale, a formelor de conducere a societății noastre. În același timp... baza materială a societății noastre socialiste a mers mai înainte, s-a dezvoltat mai puternic decît conștiința socială, decît activitatea teoretică, ideologică, politico-educativă. Aceasta**

are, fără îndoială, anumite urmări negative și trebuie să acționăm pentru realizarea unei concordanțe cît mai depline între cele două laturi ale dezvoltării sociale“²⁾.

Recuperarea rămîinerilor în urmă asupra cărora ne atrage atenția secretarul general al partidului necesită noi eforturi pentru perfecționarea conținutului pregătirii profesionale și cultural-politice, „să punem un accent mai puternic pe înțelegerea rolului de proprietar, producător și beneficiar al oamenilor muncii, pe necesitatea apărării și dezvoltării continue a proprietății socialiste ca fundament al egalității sociale, al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și comunismului“³⁾.

Temelie trainică progresului economic și social al țării

ÎN STRATEGIA partidului nostru făurirea proprietății socialiste a întregului popor constituie **premisă fundamentală**, imperios necesară pentru transformarea socialistă a societății, pentru depășirea stării de subdezvoltare și crearea unei economii moderne, independente, bazată pe o industrie puternică și o agricultură avansată, de înaltă productivitate.

Sprijinindu-se pe proprietatea socialistă — care asigură desfășurarea unui efort coordonat și eficient — partidul nostru a aplicat un vast program de edificare a socialismului în patria noastră, program care situa la loc de frunte, primordial și sarcină urgentă, lichidarea subdezvoltării economice, dezvoltarea puternică a forțelor de producție, făurirea unei industrii moderne, bazată pe cuceririle revoluției tehnico-științifice, capabilă să promoveze progresul tehnic în toate ramurile economiei naționale și să imprime un ritm rapid dezvoltării economico-sociale a țării.

Făurirea industriei socialiste a creat posibilitatea trecerii pe baze socialiste a agriculturii, a ridicării economice a tuturor județelor și zonelor țării. Ea s-a dovedit a fi factorul esențial al victoriei socialismului și al trecerii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Politica fermă a partidului de dezvoltare a forțelor de producție și de industrializare, desfășurată pe baza proprietății socialiste a oferit posibilitatea aplicării strategiei unui progres rapid al economiei și a creșterii puternice a avuției țării. Exprimată în termenii venitului național pe locuitor, puterea economică a țării depășește în prezent de 11 ori nivelul existent în 1950, marcînd trecerea de la starea de subdezvoltare, la cea de față în curs de dezvoltare. Dezvoltarea rapidă a industriei, pe baza proprietății socialiste își găsește expresia în creșterea producției de peste circa 50 ori în prezent față de 1935.

Urmare a politicii partidului de industrializare, s-au creat condiții ca agricultura, ramură de bază a economiei naționale, să depășească nivelul precar de dotare tehnică și să devină o agricultură intensivă, modernă, de mare randament. Creșterea producției de 3,5 ori în perioada 1950-1981, concretizată printr-o profundă revoluție agrară, socială și tehnică, demonstrează realismul și justețea politicii partidului nostru de făurire a bazei economice a socialismului și de dezvoltare puternică a bazei tehnice materiale.

Asigurînd crearea unei puternice baze tehnico-materiale în toate ramurile economiei, partidul nostru a acordat o atenție deosebită laturii intensive, calitative a dezvoltării noastre, punînd accent pe modernizarea structurilor economice și restructurarea ramurilor industriei în concordanță cu nevoile economiei naționale și cerințele asigurării competitivității produsele românești la export și a unei înalte eficiențe economice.

Progresele înregistrate în dezvoltarea industriei și agriculturii, ca și a celorlalte ramuri din economie, pe baza proprietății socialiste și a dezvoltării forțelor de producție, au determinat profunde mutații în structura socială, în relațiile dintre clasele și categoriile sociale din țara noastră, realizarea unității dintre muncitori, țărani și intelectuali.

Întreaga politică a partidului nostru de dezvoltare a economiei naționale, pe baza proprietății socialiste, are ca țel final creșterea nivelului de trai al întregului popor, ridicarea calității vieții. Sporirea veniturilor reale ale oamenilor muncii de 6,5 ori în perioada 1950-1981 ilustrează sintetic sensul acestei politici. Programul de creștere a nivelului de trai al populației stabilit de Congresul al XII-lea al partidului care prevede un complex de măsuri corelate între ele și fundamentate științific confirmă legătura indisolubilă dintre calitatea oamenilor muncii de stăpîni ai bogățiilor țării, creșterea avuției naționale și a nivelului de viață, demonstrează un mecanism profund al întregii politici a partidului nostru.

dr. Ileana STĂNESCU

²⁾ Nicolae Ceaușescu: Expunere la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, Buc., Ed. politică, 1982, p. 54-55

³⁾ Nicolae Ceaușescu: Raport la Conferința Națională a partidului din 16-18 dec. 1982, Buc., Ed. politică, p. 51

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

UNELE confruntări de idei, teze, proiecte în domeniul monetar-valutar au „anticipat”, în plan teoretico-metodologic și, uneori, chiar practic, dezbaterile actuale cu privire la criza sistemului monetar internațional. Această constatare se verifică cu deosebire în cazul poziției adoptate de Keynes, deoarece preocupările sale, pe lângă probleme specifice perioadei interbelice, au vizat evoluția pe termen lung a relațiilor monetar-valutare. În acest sens, el preconiza parcurgerea a trei etape în evoluția sistemului monetar internațional: (a) „administrarea”, de către băncile centrale, a valurilor naționale raportate la un etalon monetar internațional „neadministrat” (unmanaged); (b) corelarea sistemelor monetare naționale prin practicarea cursurilor valutare flexibile și, ultima etapă, (c) unificarea acestor sisteme în cadrul unui sistem monetar „administrat” la nivel internațional.

Încă de la începutul anilor '20, Keynes preciza: „Evoluția banilor a atins un stadiu când a monedă administrată este inevitabilă...” („Proiect...” — p. 204). Această afirmație trebuie interpretată în contextul virulentei confruntări cu adepții revenirii la etalonul-aur. Este cunoscut că tentativele de reinstaurare a etalonului menționat (în a doua jumătate a anilor '20) au eșuat lamentabil sub impactul crizei din anii 1929—33. Exemplul cel mai elocvent l-a constituit cazul lirei sterline.

Dacă în anii '20, obstinția reinstaurării etalonului-aur s-a dovedit contrară coordonatelor majore ale evoluției istorice a relațiilor monetar-valutare, cu atât mai mult astăzi, după o jumătate de secol, astfel de proiecte nu se pot dovedi viabile. Resuscitarea tentativelor de revenire la etalonul-aur, la granița deceniilor 8—9 (mai ales în S.U.A.), reduce în actualitate aprecierea lui Keynes conform căreia, în apărarea aurului „conservatorismul și scepticismul își dau mâna. De asemenea, li se alătură superstiția, pentru că aurul încă se bucură de prestigiul culorii sale...” („Proiect...” — p. 164).

În consecință, în planul elaborat sub

Probleme monetar-valutare în viziunea teoriei keynesiste și neokeynesiste (III)

coordonarea lui Keynes și supus dezbaterii publice în 1943, aurul juca un rol simbolic. Este demn de remarcat că „obiectivele” planului menționat continuă să prezinte interes; el corespunde, în oarecare măsură, preocupărilor actuale de restructurare a sistemului monetar internațional. Exemplificăm: realizarea unui instrument de plată internațional acceptat de toate națiunile participante la sistem; aplicarea unei metode de stabilire a cursurilor valutare, astfel încât să se evite acțiuni unilaterale și depreciere convenționale; determinarea nivelului lichidității internaționale corespunzător cerințelor comerțului mondial, contracarându-se atât tendințele deflaționiste, cât și cele inflaționiste; existența obligației de echilibrare a balanțelor de plăți externe, nu numai pentru țările debitoare, ci și pentru cele creditoare.

În centrul „propunerilor” menite să conducă la realizarea obiectivelor de mai sus, se afla crearea „unei uniuni monetare denumite Uniunea Internațională de Clearing, bazată pe emiterea unei unități monetare internaționale, numită bancor...” (Propuneri... — p. 268). În acest mod, „planul Keynes” anticipa, cu

aproape trei decenii, lansarea primelor emisiuni ale „drepturilor speciale de tragere” (D.S.T.). Roy Harrod, unul dintre „pionierii” neokeynesismului, consideră că modul în care Keynes a conceput Uniunea Internațională de Clearing demonstrează, în primul rând, preocuparea sa „pentru creșterea volumului lichidității internaționale în situația antebelică...”⁷⁾

Este interesant de reținut chiar explicația oferită de Keynes în dezbaterile parlamentare asupra proiectului creării Uniunii Internaționale de Clearing: „Principalul obiectiv ar putea fi explicat printr-o singură frază: garantarea faptului că banii obținuți de o țară prin exportul unor produse vor fi cheltuiți pentru achiziționarea produselor altei țări. (Deci) un sistem de clearing multilateral și... o monedă universală, valabilă pentru tranzacțiile comerciale din întreaga lume. Tot restul planului este subordonat acestui obiectiv”.⁸⁾ Planul lui Keynes viza crearea unui „sistem monetar administrat” la nivel internațional. Pornind de la această constatare, nu poate surprinde faptul că actualul statut „modificat” al F.M.I. este mult mai aproape de concepția keynesistă, decât acordurile monetar-valutare și financiare încheiate cu patru decenii în urmă la Bretton Woods.

În aceste condiții, departe de a aparține „istoriei” relațiilor monetar-valutare, teoria keynesistă se află în plină actualitate. Desigur prezența sa nemijlocită dincolo de lucrările lui Keynes s-a făcut simțită prin intermediul economiștilor neokeynesisti sau, mai recent, a celor postkeynesisti. În cele ce urmează, este preferat termenul de neokeynesism, deși nu de puține ori în literatura de specialitate a fost întâlnit termenul de post-keynesism. Utilizarea insistență a titlaturii de post-keynesism începând cu anii '70 marchează, pe de o parte, efortul reinterpretării „moștenirii” keynesiste și, pe de altă parte, tentativa depășirii keynesismului „tradițional”. Astfel, în prefața lucrării „Controverses sur le système keynésien”, colectivul de autori, coordonat de Alain Barrère, declară că „principala lor preocupare

FIȘE

Activitate editorială

● Editura „Ceres” aniversază în aceste zile trei decenii de existență. Un interval de timp în care prestigioasa casă editorială și-a precizat locul în producția națională de carte, a asigurat, potrivit menirii sale, o legătură rapidă și eficientă pe tărîmul ideilor între cercetători, cadre didactice, specialiști din diverse domenii legate de agricultură și un public, mai larg sau mai restrîns, în funcție de tematica fiecărei cărți. Numeroasele lucrări originale, tratate și îndrumătoa-

re, dicționare, manuale școlare, atlasuri, broșuri, traduceri etc. în care sînt abordate probleme precum economia și organizarea unităților agricole socialiste, mecanizarea agriculturii, cultura plantelor, horticultura și medicina veterinară, economia forestieră, industria alimentară ș.a., oferă cîteva elemente de evaluare a orizontului larg — deopotrivă tematic și ca gen publicistic — în care a activat colectivul editorial. Urmărind să contribuie cît mai substanțial la înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare, a politicii economice a partidului în general, Editura „Ceres” își alcătuiește planurile tematice și selectează autorii în concordanță cu cerințele actuale și de perspectivă ale economiei naționale.

Ritmii creșterii economice

● Argumentul pe care îl invocă L. Bakos în articolul „Szükségszerű — e a lassu növekedés?” (Constituie un ritm redus de creștere o necesitate?), publicat în numărul 4 a.c. al revistei maghiare „KÖSGAZDASÁGI SZEMLE”, pentru a susține posibilitatea accelerării ritmului de creștere îl reprezintă importante rezerve din economie neutilizate sau subutilizate. Aceste rezerve de sporire a productivității ar consta, potrivit opiniilor autorului, în volumul mare și nivelul tehnologic ridicat al fondurilor fixe precum și în nivelul de calificare al forței de muncă. Punerea în valoare a acestor rezerve ar presupune un ansamblu de măsuri

economice. Între acestea L.B. include renunțarea la practica plafonării retribuțiilor și legarea acestora în mod exclusiv de rezultatele obținute de fiecare lucrător, ceea ce ar conduce la o creștere de productivitate. O altă direcție vizează tot sfera sistemului de retribuție dar de această dată se urmărește o mai bună corelare a retribuțiilor între diferite specialități și profesii. Astfel, se consideră că în concordanță cu noile exigențe ale producției moderne, se cer a fi mai bine retribuite activitățile de cercetare, informatică, cele ce intră în sfera designului.

Economia „invizibilă”

● Slăbiciunea unor modele macroeconomice — care, atunci cînd sînt încorporate în politicile

a constat în reidentificarea și respectarea originalității teoriei keynesiste, paralel cu efortul de a o adapta și dezvolta prin abordarea unor noi probleme".⁹⁾

În ceea ce privește direct domeniul politicii monetar-valutare, neokeynesiștii acordă o importanță sporită manevrării ratei dobânzilor atât pe plan intern cât și extern. Pe plan intern, această poziție este adoptată mai ales de așa-numiții „econiști ai investițiilor de portofoliu”, pentru care banii nu sînt decît una din componentele valorilor financiare. Ei afirmă că marea diversitate a titlurilor comerciale, financiare și de credit poate fi influențată global sau selectiv printr-o politică atent elaborată în domeniul dobânzilor relative. „Pentru acei keynesiști care au devenit teoreticieni ai „investițiilor de portofoliu”, avuția (alături de venit și dobîndă — L. I.) este un factor important în determinarea cererii de mijloace monetare...” — sublinia, de exemplu, J. J. Klein¹⁰⁾.

Pe plan extern, rolul ratei dobânzilor este evidențiat cu deosebire în legătura cu influența pe care o exercită asupra mișcărilor de capital, operîndu-se diviziunea dintre fluxurile de capital pe termen scurt („monetare”) și cele care acționează pe termen lung („investiționale”). De asemenea, adepții neokeynesismului au recurs la o analiză structurală și în cazul balanței comerciale, făcînd distincție între caracterul și implicațiile exportului și importului de bunuri de consum și cele de mijloace de producție. Corelațiile menționate sînt afectate de evoluția cursurilor valutare „care — în viziunea lui J. Kregel — transformă prețurile externe în prețuri interne, dar nu poate fi precizată o regulă generală pentru efectele pe care le au (cursurile valutare)...”¹¹⁾.

Interpretarea neokeynesistă a cursurilor valutare a evoluat de la o legătură unică între soldul balanței plăților curente și nivelul ratei de schimb a unei valute, către luarea în considerare a rolului deosebit de important pe care îl are elasticitatea

prețurilor și veniturilor din diferite țări asupra evoluției cursurilor valutare la nivel internațional.

Un alt factor important în teoriile neokeynesiste îl reprezintă riscul, în general în activitatea economică, și în special, în evoluția relațiilor valutare. Astfel, în opinia lui R. Z. Aliber, „investitorii reasează în permanență titlurile financiare în portofoliile lor, căutînd combinația optimă între riscuri și beneficii”.¹²⁾ Problema riscului (valutar, politic, sau de altă natură) este strîns legată de instabilitatea imanentă economiei capitaliste. În această ordine de idei, Armand Lepas consideră „efortul de a explica instabilitatea caracteristică evoluției capitalismului atît pe termen scurt, cît și pe termen lung” drept „trăsătura definitorie a gândirii postkeynesiste”.¹³⁾

Pe această bază poate fi înțelesă mai bine linia de demarcație dintre neokeynesiști și monetariști cu privire la cursurile valutare. În ciuda unei păreri destul de răspîndite, diferența nu este cea care desparte cursurile fixe de cele flotante, pentru că atît unii cît și ceilalți sînt în favoarea unor cursuri flexibile. Un exemplu ilustrativ îl pot reprezenta simulările elaborate, de pe poziții teoretice neokeynesiste, de R. J. Ball, T. Burns și J. S. E. Laury cu privire la „Rolul modificărilor cursului valutar asupra evoluției balanței de plăți — cazul Angliei”. Autorii studiului menționat precizează: „În cazul cursurilor flotante, concluzia noastră este asemănătoare cu cea a monetariștilor, și anume, că flotarea cursului valutar creează posibilitatea practicării, pentru o perioadă mai îndelungată, a unei rate a inflației diferite de cea din țările concurente (din punct de vedere al schimburilor comerciale — L. I.)”¹⁴⁾ Deosebirea reală constă în tipul de flexibilitate: în timp ce econiștii neokeynesiști pledează pentru o flotare „supravegheată” de autoritățile statale, adepții teoriei monetariste se pronunță în favoarea unei flotări „pure” pentru ca forțele pieței să acționeze „nestînjinite”.

Implicațiile practice ale acestor dispute teoretice pot fi identificate în tribulațiile politicii valutare atît în țările vest-europene (cu deosebire în țările membre ale C.E.E.) cît și în S.U.A.

După cum este cunoscut, suspendarea convertibilității în aur a dolarului S.U.A., în august 1971, a dat startul proliferării cursurilor valutare flotante. Nu întîmplător, problema gradului de flexibilitate a cursurilor valutare a fost abordată în literatura de specialitate în strînsă corelație cu evoluția rolului internațional al dolarului S.U.A. În planul teoriei neokeynesiste, principalele etape ale acestei evoluții s-au reflectat în teza „etalonului-dolar” și, respectiv, în proiectele vizînd volumul și structura lichidității internaționale (totalitatea mijloacelor de plată utilizate în schimburile economice internaționale).

Pentru teza „etalonului-dolar” considerăm edificatoare poziția ilustrată prin rolul acordat „valutor-cheie” (în principal dolarul S.U.A.) de către Alvin Hansen. Pentru cea de-a doua etapă a evoluției postbelice a rolului internațional al dolarului, o contribuție reprezentativă în cadrul neokeynesismului american a avut-o Robert Triffin (profesor la Universitatea Yale).

lect. univ. dr. **LUȚIAN IONESCU**
Academia „Ștefan Gheorghiu”

⁷⁾ Roy Harrod, „Reforming the World's Money”, Macmillan St. Martin Press, 1965, p. 10

⁸⁾ „Parliamentary Debate on an International Clearing Union”, House of Lords, p. 76, 13 mai 1943, British Information Service

⁹⁾ „Controverses sur le système keynesien”, Ed. Economica, Paris 1976, p. VII

¹⁰⁾ J.J. Klein, „Money and The Economy”, Harcourt Brace Jovanovic Inc., 1973, p. 567

¹¹⁾ J.A. Kregel, „The Reconstruction of Political Economy: an Introduction to Post-Keynesian Economics”, Macmillan, 1973, p. 175

¹²⁾ „Recherches économiques de Louvain”, no. 2, 1972, p. 150

¹³⁾ A. Lepas, „Les Post-Keynesiens: une pensée en voie de maturation” după „Problèmes Economiques”, 14 mai 1980 (nr. 1673)

¹⁴⁾ „The Economic Journal”, Cambridge University Press, martie 1977, p. 23

economice ale statelor capitaliste contribuie în mod indirect la menținerea crizei economice — se vedește și în cazul așa-numitei „economii invizibile” (aferează sectorului vizibil, care înglobează felurite activități neînregistrate precum și evaziunile fiscale, economia invizibilă ar avea două componente: un sector de piață în care moneda reprezintă mijlocul de schimb și un sector nemonetar în care bunurile și serviciile sînt consumate direct sau schimbate prin troc). După cum arată Edgar L. Feige în articolul „Le malaise de la macro-économie et l'économie invisible”, publicat în numărul 1823 al revistei PROBLÈMES ÉCONOMIQUES, în prezent „economia invizibilă” sau „economia subterană” este

însuficient studiată, ca fenomen economic, deși importanța sa în cadrul economiilor capitaliste este considerabilă și în creștere. Căuza ar consta în folosirea unor metodologii și statistici inadecvate măsurării și interpretării realităților economice. Potrivit ipotezei avansate însăși cercetarea economică ar trebui să aibă o altă arie de investigație: anume să fie centrată pe surprinderea fluxurilor economice care au loc între sectorul invizibil și cel vizibil. Deși nu există încă o metodologie validată de cercetare a acestui fenomen, autorul consideră că economia invizibilă influențează în mod substanțial evoluția economică în ansamblu, contribuind, toto-

dată, la amplificarea unor forme ale crizei economice.

Aptitudini inovative

● În studiul „A cross-national comparison of patterns of industrial innovations” (O comparație interțări a tipurilor inovațiilor industriale), publicat în numărul 3/1982 al revistei „The Columbia journal of world business”, trei autori — Alok K. Chakrabarti, Stephen Feinman și William Fuentivilla — prezintă concluziile unei analize asupra raportului inovație — dezvoltare economică. Pe baza unui eșantion care cuprindea 1310 inovații importante realizate în șase țări capitaliste dezvoltate, autorii au surprins următoarele corelații semnificative: a) în funcție de structura economiei — piață cen-

FIȘE

tralizată (puternic monopolizată) și respectiv, deschisă liberei concurențe — se înregistrează o rată mai înaltă de inovare în cadrul pieței centralizate; b) o altă problemă însemnată: raportul dintre dimensiunea unităților și intensitatea procesului inovativ; analiza eșantionului ales, subliniază autorii, conduce la concluzia că firmele mici au o pondere semnificativă în producția de invenții (îndeosebi în ce privește invențiile care presupun schimbări tehnologice majore) chiar și în condițiile în care majoritatea invențiilor provin de la unitățile mari.

Dezvoltarea conștiinței

(Urmare din pag. 19)

un nivel cât mai înalt de conștiință a proprietarilor colectivi duce cauzal, la o manifestare mai puternică a calității de proprietar socialist. Aceasta se reflectă în: a) creșterea inițiativă, a puterii de afirmare din partea celor ce muncesc; b) amplificarea răspunderii, a exigenței în muncă, atât față de propriile atribuții și sarcini, cât și față de activitatea altora, a întregului colectiv, menită să contribuie la valorificarea în interesul progresului a rezervelor de sporire a eficienței.

Complexitatea și largă sferă de cuprindere a noțiunii de conștiință determină antrenarea în procesul dezvoltării conștiinței socialiste a unui sistem de factori — activitatea teoretică, pirghii economice, măsuri privind organizarea, conducerea economică etc. În acest sens, menționăm, mai întâi, înnoirile aduse de secretarul general al partidului în planul conceptelor: statornicirea în teoria și practica economică a noțiunii de proprietate socialistă a întregului popor (în locul noțiunii de proprietate socialistă de stat). Aceasta exercită o mare înrîurire educativă: a) exprimă mai clar și mai direct una din trăsăturile fundamentale ale superiorității socialismului față de capitalism, unul din elementele esențiale ce deosebește situația oamenilor muncii în prezent față de trecut, anume calitatea de proprietar a tuturor membrilor societății; b) se întărește maimult sentimentul, conștiința faptului că întreaga avuție națională, precum și rezultatele dobândite în procesul muncii aparțin în comun producătorilor înșiși, oamenilor muncii în general, fără deosebire de naționalitate; c) se manifestă favorabil și în domeniul conducerii, al funcționării utilizării obiectului proprietății socialiste; d) se înțelege necesitatea participării oamenilor muncii la conducere, a dreptului și obligației lor de a gospodări, de a gestiona bunurile respective — izvorite organic din calitatea de proprietari socialiști.

Dezvoltarea conștiinței de proprietar socialist nu are loc de la sine, ci se bazează pe o vastă activitate politico-educativă, pe care o desfășoară partidul nostru, de clarificare a oamenilor, de înțelegere de către toți a condițiilor economico-sociale radical schimbate față de trecut, a superiorității orinduirii socialiste față de capitalism, a necesității promovării eticii și echității socialiste, a apărării și dezvoltării avuțului obștesc, a folosirii cu eficiență sporită a resurselor, a integrării intereselor personale, și colective cu cele generale ale societății. „**Prin întreaga activitate politico-educativă, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința comună a Consiliului Național al oamenilor muncii din industrie și Consiliului Național al Agriculturii, creind o societate nouă, să creăm și omul nou, adevăratul făuritor a tot ceea ce se realizează în România! Să dezvoltăm puternic sentimentul de dreptate și libertate, de patriotism, sentimentul de luptă împotriva a tot ce este vechi și trebuie înlăturat, de promovare a noului în toate domeniile de activitate, sentimentul luptei unite pentru victoria socialismului și comunismului!**”

Apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste implică, și chiar în mod deosebit, dezvoltarea conștiinței economice, care presupune asimilarea unui anumit sistem de cunoștințe științifice, care să ducă la un anumit mod de a gândi și acționa al oamenilor, la formarea capacității de buni gospodari. „**Să înțelegem bine, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea la marea adunare populară cu prilejul deschiderii anului de învățămînt 1982—1983, că muncitorul, inginerul, tehnicianul, toate cadrele noastre, din orice sector, cercetătorul, savantul, medicul, profesorul trebuie să gîndească și în spirit economic, în spiritul răspunderii față de avuția națională, față de dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste.**”

Procesul cuprinzător al dezvoltării conștiinței socialiste se realizează prin interrelația între următoarele elemente: calitatea de proprietar socialist, conștiință economică (și social-politică) și democrația socialistă. Sintetic, se poate spune că, în această interrelație, calitatea de proprietar socialist determină direcția mișcării, a comportamentului oamenilor. Ea impune, în contextul autoconducerii muncitorești, pe lângă calificare profesională, o conștiință economică înaintată întemeiată pe știință, care să asigure capacitatea de a conduce, de a administra avuția națională. Dar nu numai atât: calitatea de proprietar socialist și conștiința economică pot fi transformate din potențial, într-o forță reală transformatoare numai în cadrul larg al democrației noastre socialiste, care oferă

posibilitatea de a valorifica gîndirea colectivă avansată. În același timp, are loc, desigur, și o relație de condiționare inversă.

Dezvoltarea conștiinței de proprietar socialist vizează pe toți oamenii muncii indiferent de specialitate, de ramură de activitate și de funcție, asigură interesul lor comun, contopirea efortului lor în preocuparea generală pentru progres, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Grija pentru creșterea eficienței activității, apărarea și dezvoltarea avuțului obștesc etc. trebuie, astfel, să străbată activitatea oamenilor în toate verigile structurii organizatorice, atât pe verticală, cât și în plan orizontal. De asemenea, preocuparea pentru ridicarea conștiinței socialiste, avînd un caracter general, are și un caracter dinamic, în sensul că dezvoltarea ei are, de fiecare dată, un conținut nou, în concordanță cu cerințele etapei. Desigur, nu trebuie neglijat nici faptul că însăși conștiința este un factor al dezvoltării, că ea trebuie să anticipeze schimbările, direcțiile de evoluție în baza tehnicii materială, să lumineze calea de urmat.

Se ridică, desigur, și problema raportului dintre conștiința de proprietar socialist și cointeresarea materială. Între acestea există o intercondiționare: aplicarea corectă a principiului cointerăsării materiale, prin ea însăși, antrenează după sine și efecte educative. Obținerea de către oamenii muncii a unor venituri strîns legate de rezultatele în producție duce la întărirea conștiinței că avuția fiecăruia este direct proporțională cu munca depusă de fiecare. În același timp, efortul educațional trebuie să se reflecte în creșterea producției și, în corolație cu aceasta, a veniturilor. Programul de aplicare a hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982 în domeniul retribuiri muncii și repartiției veniturilor oamenilor muncii va asigura alit stimularea cât și răspunderea materială a fiecărui lucrător, a consiliilor oamenilor muncii, în realizarea planului, în administrarea și dezvoltarea proprietății socialiste.

O formă de manifestare a calității de proprietar socialist o constituie și atașamentul față de întreprinderea în care oamenii muncii lucrează; această calitate se oglindește, în primul rînd, la locul de muncă al fiecăruia, în comportamentul pe care-l are, în înțelegerea de către toți a faptului că puterea economică a unității respective, posibilitățile ei de dezvoltare, mai mari sau mai reduse, depind de rezultatul propriului lor efort. Punerea în mișcare cu randament superior a interesului oamenilor muncii în autogospodărirea unităților se realizează și prin participarea lor cu părți sociale la fondul de dezvoltare economică.

Dezvoltarea celor două forme de proprietate socialistă în unitatea lor nu constituie un scop în sine, ci are o finalitate socială, fiind înțeleasă ca o condiție a progresului economico-social rapid al patriei noastre, a ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Se înțelege de la sine că prin creșterea obiectului proprietății socialiste — adică crearea de noi obiective economice și social-culturale și modernizarea și dezvoltarea celor deja existente, — în industrie, agricultură, construcții, transporturi și telecomunicații, circulația mărfurilor, în învățămînt și cercetare științifică, în domeniul sănătății, artei și culturii etc. — sporește potențialul economic al țării, se mărește bogăția națională, se întărește, astfel, fundamentul material al ridicării nivelului de trai și calității vieții poporului.

Pe linia relației dintre dezvoltarea proprietății socialiste și ridicarea bunăstării poporului se impune subliniată gîndirea rațională, izvorită din cunoașterea aprofundată a realității, a secretarului general al partidului privind corelarea creșterii veniturilor oamenilor muncii cu sporirea rezultatelor în producție, mărirea proprietății personale în concordanță cu munca depusă și cu aportul la dezvoltarea proprietății obștesc. Se are în vedere, aici, un element de esență al progresului, anume acela că în condițiile dezvoltării economiei naționale, ale trecerii de la o etapă la alta, în mod firesc, trebuie să aibă loc și o creștere a bunăstării fiecăruia. O asemenea idee a fost exprimată cu deosebită claritate și forță de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la încheierea lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1982, cînd, referindu-se la caracteristicile orinduirii noastre sublinia: „**Noi am lichidat exploatarea, asuprirea, dar dorim să construim un socialism nu al sărăciei, ci un socialism al belșugului, al bunăstării poporului.**”

Succesele înregistrate în dezvoltarea forțelor de producție, în sporirea venitului național, în perfecționarea relațiilor de producție socialiste și care stau la baza ridicării nivelului de trai și a calității vieții tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, sînt și un rezultat al activității educative desfășurate de partidul nostru, al preocupării sale continue pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a întregului nostru popor.

Venitul național și fondul național de dezvoltare economico-socială

Avuția națională, produsul social și venitul național

EXISTENȚA și evoluția societății omenești se bazează pe continuitatea producției. Aceasta, la rîndul ei, se sprijină pe condițiile oferite de avuția națională. **Prin avuție națională se înțelege totalitatea bunurilor materiale și spirituale de care dispune un popor la un moment dat.**

Sursele avuției naționale sînt bogățiile naturale și munca membrilor societății depusă de-a lungul dezvoltării acesteia. Avuția națională cuprinde următoarele elemente mai importante: **resursele naturale utilizate sau neutilizate în procesul de producție, bunurile materiale create prin muncă și acumulate de-a lungul anilor, forța de muncă, potențialul științific și patrimoniul cultural.**

În socialism, avuția națională este un bun al întregului popor, majoritatea ei covârșitoare fiind în proprietate obștească și este folosită în scopul dezvoltării multilaterale a economiei naționale, creșterii continue a bunăstării poporului.

Prin utilizarea în procesul muncii a elementelor avuției naționale se creează **produsul social. Acesta reprezintă totalitatea valorilor de întrebuințare create într-o țară de către lucrătorii din sfera productivă în decursul unei perioade de timp determinate, de obicei un an.** Mărimea produsului social se determină prin însumarea pe ramuri a producției globale din fiecare unitate economică, care apoi se totalizează la nivelul economiei naționale*). În țara noastră, produsul social a fost în anul 1981 de 15 ori mai mare decît în anul 1950 și a crescut în acest interval de timp într-un ritm mediu anual de 9%.

Datorită existenței producției de mărfuri, conținutul produsului social se prezintă sub două aspecte: un aspect natural-material și un aspect valoric. Din punct de vedere al **structurii natural-materiale**, produsul social cuprinde **mijloacele de producție**, adică bunurile materiale destinate consumului productiv și **hurii de consum**, destinate consumului neproductiv. Din punct de vedere **valoric**, produsul social este compus din **valoarea mijloacelor de producție consumate** pentru producerea lui, care mai poartă denumirea de fond de înlocuire (c), **valoarea produsului pentru sine (v)** și **valoarea produsului pentru societate (p)**.

$$P = c + v + p$$

Prin **fond de înlocuire** se înțelege acea parte din produsul social care reprezintă echivalentul mijloacelor de producție consumate în procesul de producție. El servește reconstituirii volumului mijloacelor de producție consumate în fiecare perioadă a procesului de producție.

Partea care rămîne din produsul social după scăderea fondului de înlocuire reprezintă venitul național. Ca parte constitutivă a produsului social, venitul național în socialism are caracteristicile sociale ale acestuia, iar structura sa are, de asemenea, un aspect material și un aspect valoric. Sub aspect **material**, venitul național este compus din **mijloacele de producție destinate lărgirii producției și din bunurile de consum**; sub aspect **valoric**, el însumează **valoarea produsului pentru sine (v)** și **valoarea produsului pentru societate (p)**, adică valoarea nou creată în decursul unei perioade date.

$$VN = v + p$$

Producerea venitului național și factorii creșterii acestuia

VENITUL NAȚIONAL, ca și produsul social, este creat de către muncă productivă. Pentru a fi productivă, munca trebuie să îndeplinească trei condiții: 1) să creeze valoare de întrebuințare în sens social; 2) să creeze valoare nouă; 3) să creeze venit net. Din sfera muncii productive fac parte: industria, construcțiile, agricultura, silvicultura, transporturile și telecomunicațiile, cercetarea științifică aplicativă și de dezvoltare, activitatea de proiectare, prelucrarea informațiilor, producția de filme și editorială, activitatea studiourilor fotografice, a curățătorilor, spalătorilor și vopsitorilor etc.

Deși necesare societății sînt considerate activități neproductive și nu se iau în calcul la determinarea mărimii venitului național următoarele: învățământul, cultura și arta, ocrotirea

* Producția globală reprezintă, în expresie bănească, rezultatele totale ale activității unei unități economice, concretizate în bunuri materiale sau servicii.

sănătății, instituțiile financiare și de asigurări, justiția, administrația de stat etc.

Mărimea și dinamica venitului național au importanță deosebită pentru societatea socialistă, permițînd atît satisfacerea necesităților de consum ale populației cît și necesitățile dezvoltării în continuare a societății socialiste. Venitul național al țării noastre a crescut de la 35 miliarde lei în 1950 la 627,9 miliarde lei în 1982, adică de aproape 18 ori. În ceea ce privește **mărimea venitului național pe locuitor** — considerat ca unul dintre cei mai importanți indicatori ai eficienței economiei naționale — el a crescut de la 100 \$ pe locuitor în 1950 la peste 1500 \$ pe locuitor în 1982 și va ajunge în anul 1985 la 2400—2500 de dolari, ceea ce va marca trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare.

Îmbunătățirea calității activității economice se manifestă nu numai în creșterea venitului național total și pe locuitor, ci și prin **modificarea raportului dintre creșterea venitului național și creșterea produsului social.** Atunci cînd venitul național crește într-un ritm mai rapid decît crește produsul social, scade ponderea fondului de înlocuire în produsul social și sporește corespunzător ponderea venitului național, ceea ce exprimă o creștere a eficienței economice pe ansamblul economiei naționale; aceasta se rezumă la a obține o cît mai mare creștere a venitului național cu o cît mai mică cheltuială de muncă trecută.

Asupra mărimii venitului național influențează o serie de factori. **Venitul național sporește pe seama creșterii cantității de muncă socială cheltuită în sfera productivă**, ceea ce presupune sporirea numărului de lucrători în sfera productivă, folosirea mai completă a timpului de lucru, atenuarea caracterului sezonier al unor procese de producție. Acest factor are un caracter extensiv.

Factorul hotărîtor, cu acțiune dominantă și cu resurse nelimitate în creșterea venitului național îl constituie **creșterea productivității muncii sociale.** Pe seama acestui factor intensiv se vor obține în actualul cincinal circa 80% din sporul venitului național.

Intrucît sub aspect valoric, produsul social cuprinde fondul de înlocuire și venitul național, care se află într-un raport invers proporțional, rezultă că o importanță deosebită pentru creșterea venitului național o are **reducerea ponderii fondului de înlocuire în produsul social.**

Repartizarea și utilizarea venitului național

REPARTIZAREA venitului național în socialism se face planificat, iar relațiile de producție socialiste permit realizarea ei în spiritul eticii și echității socialiste, vizînd îmbinarea intereselor generale, colective și individuale, atît în prezent cît și în perspectivă. Repartizarea venitului național se face în două etape: distribuția (repartiția primară) și redistribuirea (repartiția secundară).

Prin **distribuția venitului național se înțelege împărțirea integrală a acestuia între participanții direcți la producerea lui.** Astfel, întregul venit național creat se împarte între lucrătorii ocupați în sfera productivă, unitățile economice și de stat. Rezultatul acestui proces se concretizează în **venituri primare.** Lucrătorii primesc **retribuția**, care are ca sursă produsul pentru sine; unitățile economice primesc **beneficiul**, iar statului îi revin **impozitul pe circulația mărfurilor, prelevările pentru societate din producția netă** ș.a. — care își au sursa în produsul pentru societate.

Existența celor două sfere ale activității economico-sociale — sfera productivă și sfera neproductivă — și a celor două forme de proprietate socialistă, precum și a celei personale, impun redistribuirea venitului național.

Prin **redistribuirea venitului național se înțelege trecerea, fără un echivalent direct, a unei părți din venitul național concretizat în venituri primare, din sfera productivă în sfera neproductivă, sau dintr-un patrimoniu într-altul.** Redistribuirea cuprinde numai o parte din venitul național, deja repartizat. În urma redistribuirii se formează **veniturile derivate** sau secundare, cum ar fi: taxele și contribuțiile bănești ale populației, impozitul pe venit, pensiile, alocațiile pentru copii, retribuțiile lucrătorilor din sfera neproductivă etc. Redistribuirea venitului național se realizează cu ajutorul unor pirghii economice,

mai importante fiind : bugetul de stat, sistemul prețurilor și tarifulor și prestarea de către stat a unor servicii gratuite sau cu tarife reduse în beneficiul populației.

Ca rezultat al distribuirii și redistribuirii venitului național se formează **veniturile finale** ale statului, ale unităților economice și ale populației, care grupate după destinația lor generală, vor forma două fonduri : **fondul de dezvoltare** (acumulare) și **fondul de consum**. Partea din venitul național destinată înfăptuirii reproducției lărgite, creării de noi fonduri fixe și circulante, lărgirii și modernizării celor existente etc. poartă denumirea de **fond de dezvoltare (acumulare)**. El are ca sursă o parte din valoarea produsului pentru societate și cuprinde **fondul pentru lărgirea producției, fondul pentru construcțiile de interes social-cultural și fondul de rezervă și de asigurare**. Partea din venitul național destinată consumului populației poartă denumirea de **fond de consum**. Acest fond are ca sursă produsul pentru sine și o parte a produsului pentru societate și se împarte în **fond de consum individual**, destinat retribuiri oamenilor muncii în raport cu cantitatea, calitatea și importanța muncii depuse și **fond de consum social**, necesar satisfacerii nevoilor social-culturale și ale administrației de stat.

Dimensiunile și dinamica fondului de acumulare și a celui de consum depind de mărimea absolută a venitului național și de proporția în care acesta se împarte în fond de consum și fond de acumulare. Această proporție este pusă în evidență de **rata acumulării (a)**, care se calculează cu un raport procentual între fondul de acumulare (A) și venitul național (VN).

$$a = \frac{A}{VN} \cdot 100$$

Intrucât fondul de consum și fondul de acumulare sînt două părți ale unui întreg — venitul național — creșterea ponderii unuia presupune reducerea ponderii celuilalt. De aici necesitatea stabilirii unui raport optim între fondul de consum și fondul de acumulare. Se consideră optimă acea rată a acumulării care, în condițiile istorice date, asigură cea mai ridicată creștere a nivelului de trai, concomitent cu sporirea maxim posibilă a venitului național pe locuitor.

În țara noastră, **menținerea unei rate înalte a acumulării** este obiectiv determinată mai ales de necesitatea dezvoltării susținute a forțelor de producție și apropierea de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic și a creșterii gradului de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale poporului. Pornind de la aceste considerente, Congresul al XII-lea al P.C.R. a stabilit pentru acest cincinal ca rata acumulării să fie în jur de 30%, asigurând atît dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale, cît și ridicarea bunăstării întregului popor.

Fondul național de dezvoltare economico-socială : conținut, surse și destinație

ÎN STRATEGIA dezvoltării economico-sociale a țării, fondul național de dezvoltare economico-socială reprezintă suportul progresului multilateral și rapid al societății noastre ; formarea, repartizarea judicioasă și utilizarea sa eficientă capătă astfel o semnificație deosebită.

Fondul național de dezvoltare economico-socială sintetizează totalitatea resurselor materiale și bănești de care dispune societatea socialistă pentru sporirea și perfecționarea forțelor de producție și pentru lărgirea bazei materiale a activității social-culturale. Din punctul de vedere al surselor de constituire, fondul național de dezvoltare economico-socială cuprinde : cota din venitul național destinată dezvoltării (fondul de acumulare), fondul de amortizare, fondul de participare sub formă de părți sociale a oamenilor muncii la fondul de dezvoltare economică a întreprinderii și alte surse.

Sursa principală a fondului național de dezvoltare economico-socială este fondul de acumulare. Utilizarea acestuia în vederea reproducției lărgite se realizează în procesul acumulării. **Acumularea socialistă reprezintă procesul creării planificate de noi fonduri fixe și circulante, al lărgirii și modernizării celor existente, al creșterii bazei materiale a sferei neproductive și formării fondurilor de rezervă și asigurare.**

O a doua sursă a fondului național de dezvoltare economico-socială o reprezintă **fondul de amortizare**. Fondul de amortizare se constituie prin recuperarea treptată a echivalențului valorii fondurilor fixe uzate în procesul producerii noului produs. El trebuie să asigure înlocuirea în formă naturală a mijloacelor de muncă după ce acestea au fost scoase din funcțiune, ca urmare a consumului lor productiv. Componentă a fondului de înlocuire, fondul de amortizare servește în anumite condiții nu numai ca sursă a reproducției simple, ci și a reproducției lărgite. Astfel, fondul de amortizare este folosit nu numai pentru înlocuirea mijloacelor de muncă uzate cu altele identice, ci cu mijloace de muncă ce au caracteristici tehnico-

economice superioare față de cele înlocuite ; totodată prin creșterea productivității muncii în ramurile producătoare de mijloace de muncă, valoarea de înlocuire a acestora scade sub valoarea lor inițială, ceea ce permite să se procure cu același fond de amortizare mai multe mijloace de muncă decît cele scoase din uz ; în sfîrșit, deoarece mijloacele de muncă se uzează treptat, iar înlocuirea lor se face numai la sfîrșitul acestui proces, pînă la folosirea fondului de amortizare potrivit destinației sale, el poate fi utilizat în alte sectoare ale dezvoltării economico-sociale.

A treia sursă a fondului național de dezvoltare economico-socială este **fondul de participare sub formă de părți sociale a oamenilor muncii la fondul de dezvoltare economică a întreprinderii**, constituit prin depunerea unei anumite sume de bani la fondul de dezvoltare economică al unității, în virtutea căreia oamenii muncii devin proprietari direcți ai unei părți din valoarea fondurilor fixe aflate în administrarea acestor unități. Fiind destinat în principal unor investiții productive cu efecte imediate, acest fond servește reproducției lărgite.

În categoria altor surse sînt cuprinse : partea din veniturile oamenilor muncii folosită pentru construirea de locuințe proprietate personală, lărgirea producției în gospodăria personală etc. ; economiile bănești ale populației depuse la C.E.C. care, pe perioada depunerii lor sînt utilizate de stat ca surse bănești suplimentare pentru dezvoltarea economico-socială ; împrumuturile externe etc.

Fondul național de dezvoltare economico-socială se utilizează în următoarele scopuri : investiții în sfera producției materiale pentru lărgirea, modernizarea fondurilor fixe productive în toate ramurile economiei naționale, precum și pentru lărgirea bazei materiale a cercetării științifice ; sporirea necesarului de mijloace circulante ; constituirea de rezerve ; fonduri de investiții pentru lărgirea bazei materiale a activităților social-culturale : învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății etc., pentru construcții de locuințe și edilitare.

Ritmul rapid de creștere economico-socială a țării este condiționat nu numai de mărimea fondului național de dezvoltare economico-socială, dar și de nivelul eficienței economice cu care acesta este folosit.

Investițiile și eficiența lor

PRINCIPALA cale de utilizare a fondului național de dezvoltare economico-socială o constituie investițiile. **Investițiile reprezintă totalitatea cheltuielilor bănești efectuate pentru crearea de noi capacități de producție, pentru lărgirea și modernizarea celor existente, precum și pentru sporirea fondurilor fixe cu destinație social-culturală.**

Înfăptuirea marilor obiective ale construirii noii orînduirii în țara noastră a fost și este influențată în mod hotărîtor de politica de investiții promovată de Partidul Comunist Român. **Volumul investițiilor** a cunoscut în țara noastră o creștere continuă ; în cincinalul 1981—1985 se va realiza un volum de investiții de 1 200 mld. lei, adică o sumă aproximativ egală cu investițiile efectuate între anii 1951—1975.

Prin orientările în **repartizarea investițiilor pe ramuri și subramuri**, pe sfere de activitate, P.C.R. urmărește realizarea unei structuri moderne, optime, eficiente a economiei naționale. Concomitent se urmărește o justă repartizare a investițiilor în profil teritorial, în scopul de a asigura o amplasare rațională a forțelor de producție pe tot întinsul patriei, o dezvoltare echilibrată a tuturor zonelor și județelor țării.

Progresul rapid și multilateral al societății noastre socialiste este influențat de eficiența cu care sînt folosite aceste fonduri de investiții. **Eficiența economică a investițiilor exprimă rezultatele ce se obțin într-o anumită perioadă la fiecare leu investit.** Ea se măsoară cu ajutorul unor indicatori cum ar fi sporul de venit național, producția, venitul net sau beneficiile obținute de pe urma investiției considerate. Indicatorul principal care caracterizează eficiența economică a investițiilor este **sporul de venit național la un leu investit.**

Se disting căi de creștere a eficienței economice a investițiilor în perioada de pregătire a investițiilor și căi care se referă la perioada de execuție pînă la atingerea parametrilor tehnico-economici proiectați.

Pregătirea investițiilor trebuie făcută temeinic, în vederea creării celor mai bune condiții pentru realizarea corespunzătoare și în mai scurt timp a acestora. În această etapă, de mare însemnătate sînt : determinarea profilului, oportunității și necesității investiției, a mărimii sale optime, a structurii noilor capacități, amplasarea judicioasă a obiectivelor de investiții etc. Opțiunile și deciziile în acest sens — inclusiv înscrierea în plan a investițiilor — trebuie să fie temeinic fundamen-

prof. Nicolae NICHITA
asistent univ. Gh. C. TOMA

(Continuare în pag. 30)

SESIUNEA A VI-A A CONFERINȚEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU COMERȚ ȘI DEZVOLTARE — EVENIMENT MAJOR AL VIETII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

SESIUNILE Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.), care constituie forumul suprem al acestui organism al Adunării generale a O.N.U. pentru problemele comerțului și dezvoltării, constituie momente de importanță deosebită în activitatea U.N.C.T.A.D. și, în ansamblu, pentru cooperarea economică multilaterală în vederea dezvoltării. Prima sesiune a U.N.C.T.A.D. de la Geneva din 1964 a condus la crearea Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare, ca organism permanent al Adunării generale a O.N.U. A doua sesiune a U.N.C.T.A.D. de la New Delhi, din 1968, a realizat consensul privind punerea în aplicare a sistemului generalizat de preferințe în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, care a facilitat într-o anumită măsură creșterea exporturilor de produse manufacturate și semifinite ale țărilor în curs de dezvoltare. La a treia sesiune a U.N.C.T.A.D. de la Santiago de Chile din 1972 s-au pus bazele elaborării „Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor”, adoptată în 1974 de către a XXIX-a sesiune a Adunării generale a O.N.U. Sesiunea a IV-a U.N.C.T.A.D. de la Nairobi din 1976 s-a soldat cu adoptarea Programului integrat privind produsele de bază, care marchează trecerea de la tratarea strict individuală a fiecărui produs de bază la abordarea globală a problemelor din acest sector al economiei mondiale. Programul integrat a lansat o serie de negocieri multilaterale privind produsele de bază, care s-au materializat prin convenirea Acordului privind crearea Fondului comun pentru aceste produse și a unor acorduri internaționale pe produse, bazate pe principiul finanțării în comun a stocurilor regulatorii de către țările producătoare și consumatoare. Sesiunea a V-a a U.N.C.T.A.D. de la Manila din 1979, care a avut drept temă centrală restructurarea economiei mondiale, a adoptat rezoluții importante privind o gamă largă de probleme, printre care: protecționismul și amenajările de structură, sistemul monetar și cooperarea financiară internațională, transferul de tehnologie, transporturile maritime, țările în curs de dezvoltare cele mai puțin avansate.

A VI-a sesiune a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D. VI), care va avea loc la Belgrad de la 6 la 30 iunie a.c., va constitui cea mai importantă reuniune economică internațională a anului 1983, un eveniment major în dialogul Nord-Sud. La această conferință vor participa delegații conduse de personalități având rang de ministru din cele 166 state membre ale U.N.C.T.A.D.

Dezvoltare și redresare

ATENȚIA Conferinței de la Belgrad se va concentra, în special, asupra punctelor de pe ordinea sa de zi privind situația economică mondială, problemele produselor de bază, ale comerțului internațional, chestiunile monetare și financiare.

U.N.C.T.A.D. VI va avea ca temă dominantă depășirea actualului crize economice, care este cea mai gravă de după cel de al doilea război. Această criză își găsește expresie, între altele, în încetinirea și chiar reducerea activității economice; manifestarea unor puternice tensiuni inflaționiste; sporirea proporțiilor șomajului în țările capitaliste (circa 30 milioane de șomeri în aceste țări în 1983); scăderea comerțului internațional, creșterea presiunilor protecționiste, dobinzile excesiv de ridicate și accentuarea critică a dezechilibrelor de plăți.

Criza economică s-a resimțit în toate țările, repercutându-se însă în mod deosebit de grav asupra țărilor în curs de dezvoltare. Producția pe cap de locuitor în aceste țări a stagnat în 1980, a scăzut în 1981 cu 2 la sută, iar în 1982 cu peste 3 la sută. Reducerea substanțială a prețurilor produselor de bază (cu 15,6 la sută în 1981 și cu 16,1 la sută în 1982), diminuarea cererii de export, protecționismul crescând, reducerea transferului de resurse financiare și ratele înalte ale dobinzilor au accentuat dificultățile balanțelor de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare.

În 1981 și 1982 țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol au pierdut 34 miliarde dolari ca urmare a deteriorării raportului lor de schimb. Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare a depășit 600 miliarde de dolari. Ca și în trecut, când au fost colonii, țările în curs de dezvoltare plătesc cel mai ridicat preț pentru ieșirea din criză a țărilor dezvoltate.

În locul intensificării cooperării internaționale pentru depășirea dificultăților economice cu care este confruntată comunitatea internațională, asistăm, în mod paradoxal, la o blocare a mecanismelor de concertare internațională. Eforturile depuse de-a lungul a mai multor ani în vederea lansării, în cadrul O.N.U., a negocierilor globale privind cooperarea economică internațională în vederea dezvoltării nu au condus încă la un acord, iar negocierile economice internaționale în diferite domenii nu s-au încheiat cu rezultate substanțiale.

În condițiile interdependenței economice crescînde dintre națiuni, depășirea crizei economice mondiale nu este posibilă prin acțiuni izolate ale diferitelor țări sau grupuri de state, fiind necesară o largă cooperare internațională în acest scop. Conferința de la Belgrad oferă prilejul de a relansa această cooperare, care este mai necesară ca oricînd.

U.N.C.T.A.D. VI se va desfășura sub deviza „Dezvoltare și redresare”. Ieșirea din criza economică nu este posibilă fără dezvoltarea accelerată a țărilor în curs de dezvoltare, care dețin un rol important în economia mondială. (În 1980, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în exporturile S.U.A., C.E.E. — fără comerțul intracomunitar — și Japoniei a reprezentat aproape 40 la sută). În același timp, această dezvoltare nu este cu putință fără redresarea economică pe plan mondial. Progresul economic al țărilor în curs de dezvoltare nu poate fi însă numai un subprodus al acestei redresări, ci trebuie promovat în mod direct printr-un program substanțial de acțiune.

Sarcina principală care stă în fața Conferinței de la Belgrad este de a ajunge la un acord privind un ansamblu de măsuri corelate în vederea accelerării dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare și redresării economice pe plan mondial. În acest sens, în documentul final al reuniunii ministeriale a Grupului celor 77 de la Buenos Aires (28 III — 9 IV a.c.), denumit „Platforma de la Buenos Aires”, se propune Conferinței de la Belgrad să elaboreze un program concertat de acțiune, care să cuprindă atât măsuri imediate, pe termen scurt, pentru depășirea celor mai acute dificultăți economice ale țărilor în curs de dezvoltare și redresarea economiei mondiale, cât și măsuri pe termen lung în vederea restructurării relațiilor economice internaționale, în conformitate cu cerințele instaurării noului ordinii economice mondiale.

Măsuri imediate, pe termen scurt

MĂSURILE imediate, pe termen scurt, preconizate de Grupul celor 77 vizează soluționarea celor mai presante probleme financiare ale țărilor în curs de dezvoltare și sporirea încasărilor lor din export.

În domeniul financiar și monetar, aceste măsuri prevăd, între altele, următoarele:

— sporirea ajutorului financiar public pentru țările în curs de dezvoltare, în vederea atingerii obiectivelor convenite pe plan internațional în acest domeniu (alocarea de către fiecare țară dezvoltată a 0,7 la sută din produsul său național brut pentru ajutorul public pentru dezvoltare în favoarea țărilor în curs de dezvoltare și a 0,15 la sută pentru țările cele mai puțin avansate) și îmbunătățirea modalităților de acordare a acestuia (furnizarea ajutorului financiar pe baze mai sigure, constante și previzibile, repartizarea sa echitabilă etc.);

— creșterea capacităților de finanțare a F.M.I., B.I.R.D. și a băncilor regionale de dezvoltare, corespunzător necesităților sporite ale țărilor în curs de dezvoltare în acest domeniu (inclusiv printr-o alocare substanțială de drepturi speciale de

ragere de către F.M.I. pentru sporirea rezervelor valutare ale acestor țări);

— ameliorarea condițiilor de finanțare a țărilor în curs de dezvoltare, în special prin reducerea dobânzilor;

— reamenajarea datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, în vederea reactivării dezvoltării și îmbunătățirii perspectivelor lor de viitor (anularea datoriei publice bilaterale a țărilor celor mai puțin avansate, reeșalonarea în condiții avantajoase a datoriei celorlalte țări în curs de dezvoltare provenind din credite publice sau garantate de stat, acordate de țările dezvoltate etc.).

Acțiunile financiar-monetare trebuie completate cu măsuri în scopul îmbunătățirii poziției țărilor în curs de dezvoltare în domeniul comerțului cu produse de bază și articole manufacturate, întrucât pe de o parte simpla furnizare de credite este de natură să sporească pe mai departe datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare, iar, pe de altă parte, cu cât sînt mai mari încasările din export, cu atât sînt mai mici necesitățile de finanțare.

În ce privește comerțul cu produse de bază, Grupul celor 77 preconizează atît măsuri pentru stabilizarea prețurilor acestor produse (intrarea în vigoare de la 1 ianuarie 1984 a Fondului comun pentru finanțarea stocurilor regulatorii și altor măsuri în domeniul produselor de bază, negocierea de acorduri provizorii de stabilizare a prețurilor etc.), cît și îmbunătățirea finanțării compensatorii a scăderii bruste a încasărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare.

În domeniul comerțului internațional în ansamblu, Grupul celor 77 propune adoptarea de măsuri pentru stoparea tendințelor protecționiste și reluarea procesului de liberalizare a schimburilor comerciale (neintroducerea de noi restricții contra țărilor în curs de dezvoltare; suprimarea într-un termen determinat a măsurilor protecționiste care afectează aceste țări; îmbunătățirea regulilor de salvagădare, în caz de perturbare a piețelor; renunțarea la producțiile neviabile, nerentabile, care solicită măsuri protecționiste etc.). De asemenea, se solicită aplicarea efectivă a tratatului special, mai favorabil, pentru țările în curs de dezvoltare în domeniul măsurilor de politică comercială, în special prin îmbunătățirea sistemului generalizat de preferințe și aplicarea sa nediscriminatorie față de toate aceste țări.

Măsuri structurale, pe termen lung

CONFERINȚA de la Belgrad nu se poate limita la adoptarea unor măsuri imediate, pe termen scurt. Criza economică actuală nu este numai o criză ciclică ci și structurală. Ea evidențiază faptul că actualul sistem economic internațional este perimat, constituind un obstacol în calea dezvoltării economiei mondiale, în general, și în special, a țărilor în curs de dezvoltare. Dacă problemele structurale, pe termen lung nu vor fi soluționate, redresarea economică nu va fi decît slabă și de scurtă durată. De aceea Grupul celor 77 consideră esențială abordarea la Belgrad și a problemelor de acest tip.

În „Platforma de la Buenos Aires“ se propun o serie de măsuri pe termen lung, restructurarea pe baze noi, echitabile, a actualului sistem de relații internaționale în domeniul monetar și financiar, comercial și al produselor de bază. Astfel, se preconizează începerea în cel mai scurt timp a negocierilor vizînd reforma sistemului monetar internațional, pentru a-i permite să răspundă mai bine nevoilor procesului de dezvoltare, în special a țărilor în curs de dezvoltare. Se subliniază că noul sistem monetar care ar urma să fie creat ar trebui să asigure: o mai mare stabilitate a cursurilor de schimb; creșterea lichidității internaționale pe o bază mai stabilă și previzibilă, prin emiterea de D.S.T. în mod regulat și în volum suficient; asigurarea unei legături între alocarea D.S.T. și furnizarea de resurse financiare pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare; sporirea rolului acestor țări în procesul de luare a deciziilor în instituțiile financiare internaționale etc.

Reuniunea ministerială de la Buenos Aires a Grupului celor 77 a primit favorabil propunerea conferinței la cel mai înalt nivel al țărilor nealiniate de la New Delhi din martie 1983 vizînd convocarea unei conferințe internaționale cu participare universală privind problemele monetare și financiare, urmînd ca această conferință să constituie o parte integrantă a negocierilor globale de sub egida O.N.U.

Grupul celor 77 propune studierea aprofundată a regulilor și principiilor în vigoare ale comerțului internațional, în scopul elaborării unui nou ansamblu de reguli și principii de natură să conducă la instaurarea unui sistem comercial internațional cu caracter universal. De asemenea, în „Platforma de la Buenos Aires“ se reliefează cerința restructurării sectorului produselor

de bază din economia mondială, prin aplicarea completă a Programului integrat privind aceste produse, adoptat în 1976

Desigur, la U.N.C.T.A.D VI nu va fi posibilă negocierea de proiecte detaliate de reformă structurală a sistemului economic internațional actual, dar se va putea sublinia necesitatea unei astfel de reforme și să se ajungă la un consens privind principalele direcții de realizare a acestora, în special în domeniile monetar, financiar și comercial. În acest fel, Conferința de la Belgrad ar putea să impulsioneze procesul de negociere internațională în viitor, inclusiv în cadrul preconizatelor negocieri globale sub egida O.N.U., a căror lansare constituie o necesitate urgentă.

Poziția constructivă a României

ȚARA NOASTRĂ acordă o importanță deosebită sesiunii a VI-a a U.N.C.T.A.D. ca forum chemat să adopte măsuri concrete pentru a contribui la redresarea economică mondială și la reactivarea procesului de dezvoltare.

Referindu-se la situația economică gravă existentă în lume, la adîncirea decalajelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare și la necesitatea realizării unor înțelegeri în vederea edificării unui ordinii economice internaționale, a sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, declara de curînd: „În acest sens doresc să subliniez însemnătatea apropiatei Conferințe a U.N.C.T.A.D., care va avea loc la Belgrad, și să exprim speranța că ea va contribui la impulsivitatea eforturilor pentru găsirea de soluții practice problemelor economice dificile cu care sînt confruntate popoarele și îndeosebi țările în curs de dezvoltare“.

România a participat activ la lucrările de pregătire a U.N.C.T.A.D. VI. Reprezentanții țării noastre au luat parte la activitățile preparatorii din cadrul Grupului celor 77 în vederea elaborării unei poziții comune a acestui Grup la Conferința de la Belgrad. România a fost reprezentată la Comitetul pregătitor de la Geneva pentru U.N.C.T.A.D. VI al Grupului celor 77, la reuniunea ministerială latino-americană de la Cartagena din 21—26 februarie a.c. și la reuniunea ministerială a ansamblului Grupului celor 77 de la Buenos Aires din 28 martie—9 aprilie a.c. În „Platforma de la Buenos Aires“, la a cărei elaborare a participat activ și România, sînt reflectate poziția de principiu și propunerile concrete ale țării noastre privind problemele figurînd pe agenda U.N.C.T.A.D. VI.

Țara noastră consideră că depășirea actualului crize economice mondiale necesită concertarea eforturilor tuturor țărilor în direcția lichidării subdezvoltării, a decalajelor existente în lume și edificării unui noi ordinii economice mondiale, care să asigure relații bazate pe egalitate și echitate și să faciliteze dezvoltarea mai rapidă a țărilor rămase în urmă. În acest sens, se impune adoptarea unor măsuri concrete, printre care se numără: ușurarea poverii datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare (anularea completă a datoriei externe a țărilor celor mai sărace, reducerea acestei datorii pentru un alt grup de țări în curs de dezvoltare, reeșalonarea datoriei externe pe o lungă perioadă fără dobînzii sau cu dobînzii mici); reducerea substanțială a dobînzilor; sporirea importanței a volumului creditelor acordate țărilor în curs de dezvoltare; diminuarea cheltuielilor militare și utilizarea resurselor astfel eliberate pentru dezvoltare, inclusiv pentru sporirea asistenței financiare pentru țările în curs de dezvoltare; stabilirea unor raporturi echitabile între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale; eliminarea protecționismului; excluderea condiționărilor politice din practica relațiilor economice internaționale; transferul de tehnologii în țările în curs de dezvoltare în condiții avantajoase; elaborarea de programe speciale pentru sprijinirea dezvoltării mai puternice a agriculturii, industriei și transporturilor în țările în curs de dezvoltare; promovarea cooperării între țările în curs de dezvoltare, în vederea soluționării unor probleme ale dezvoltării lor economice prin eforturile lor conjugate.

Încheierea cu succes a Conferinței de la Belgrad constituie o necesitate imperioasă, răspunzînd nu numai intereselor țărilor în curs de dezvoltare, ci și celor ale țărilor dezvoltate, ale economiei mondiale în ansamblu. Obținerea de rezultate pozitive la această conferință presupune manifestarea unui spirit constructiv din partea tuturor participanților, în vederea adoptării de măsuri radicale, îndrăznețe, fără de care nu pot fi depășite rapid dificultățile economice grave cu care este confruntată comunitatea internațională.

În ceea ce o privește, România este gata să-și aducă întreaga contribuție pentru reușita celei de a VI-a sesiuni a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la Belgrad.

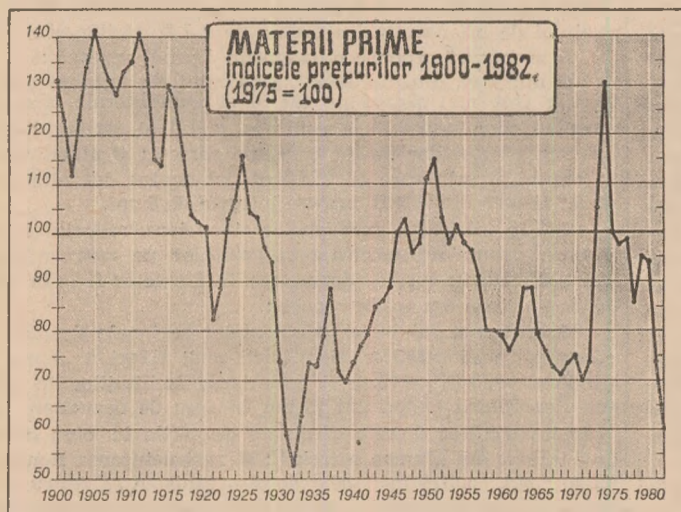
Victor ALDEA

Semne incerte
ale înviorării
economice

RECENȚELE evoluții
rescătătoare ale prețurilor
materiei prime sînt
considerate de majori-

cererii de materii prime, ca urmare a sporirii comenzilor de produse industriale. Și totuși se pare că așteptările nu se confirmă: s-au înregistrat creșteri la prețurile metalelor — nu atât pe seama cererii sporite cit a reducerii producției (în special de cupru — în Statele Unite, Zair și

a prețurilor la metale ar fi trebuit să declanșeze o reacție în lanț, respectiv o creștere generală a prețurilor așa cum s-a întîmplat în perioadele de creștere economică care au culminat, în ce privește prețurile, în anii 1952 și 1974. Actualele fenomene contradictorii din economia

după SOUTH, aprilie 1983

tatea negociatorilor mai degrabă ca fiind rezultatul acțiunilor speculative decît ca un semn al unei redresări în economia mondială. Relansarea economică începe, de obicei, prin creșterea

Zambia), precum și creșteri la prețul zahărului — dar și aici ca urmare a politicilor urmate de C.E.E. în sensul subvenționării producției. Potrivit specialiștilor, evoluția ascendentă

mondială, care fac încă nerealizabilă o atare evoluție, vor avea în continuare cel mai puternic impact asupra țărilor în curs de dezvoltare, dependente de exportul de materii prime.

Programe de dezvoltare

Libia: obiective ale planului cincinal

NUMAI cu două decenii în urmă, Libia figura printre țările cele mai sărace din lume. Azi această țară dispune de un potențial economic ridicat, în măsură să-i permită lansarea unor ambițioase obiective economice, capabile să răspundă nevoilor naționale și să-i asigure o participare însemnată la schimbul economic internațional.

Obiectivele actualului plan cincinal, pe perioada 1981-1985, conturează direcțiile strategiei economice de dezvoltare a Libiei, trasată de autoritățile statului pînă în anul 2000, vizînd consolidarea și diversificarea economiei țării, precum și reducerea dependenței sale față de exporturile de petrol brut. Prioritățile planului cincinal sînt orientate, pe de-o parte cître agricultură și industria ușoară, urmîrind creșterea gradului de autoaprovizionare cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum, iar pe de altă parte, cître dezvoltarea pe mai departe a industriei grele.

Față de rata medie de creștere economică de 9,4% pe an prevăzută în intervalul 1981-1985, dezvoltarea industriei grele se realizează printr-un ritm mediu anual de 25% iar dezvoltarea industriei ușoare de 18%. Sectorul petrolifer va continua să dețină rolul determinant în dezvoltarea economiei Libiei, dar un impuls puternic va fi dat dezvoltării ramurilor industriale producătoare de produse petroliere și petrochimice. Astfel, pentru a atinge o capacitate de rafinare a țitelului de 1 milion de barili/zi în 1985, pe lângă cele șase rafinării existente, se realizează construcția rafinării de la Ras Lanuf și încă două rafinării la Misurata și Murzuk. Recent s-au reactivat lucrările de modernizare — în două etape — a instalațiilor de la Tripoli (400 milioane dolari) în vederea dublării capacității de rafinare. În prezent de 35 mii de barili/zi. Prima etapă a acestei acțiuni se va termina în 1985 iar următoarea se va finaliza pînă în anul 2000.

Uzinele petrochimice de la Ras Lanuf și Marsa el Brega vor produce pentru export urce, metanol, etilenă și amoniac. Alte obiective se construiesc în industria siderurgică, în cadrul complexului Misurata, industria aluminiului (complexul Zuara), industria cimentului și materialelor de construcții etc.

Urmărind obținerea unei creșteri anuale de 7% a producției agricole, planul cincinal prevede investiții de 3 milioane dinari libieni (10 milioane dolari) în obiective importante care se realizează în prezent în domeniul recuperării unor terenuri pentru agricultură sau în acțiunile de reîmpădurire, ca și în extinderea fermelor pentru creșterea animalelor sau păsărilor.

România participă efectiv la înlăptuirea unor obiective de plan libiene în domeniul petrolifer, agricol, al construcțiilor de locuințe și drumuri și acordă asistență tehnică și pregătire de cadre în diferite domenii de activitate.

V. G.

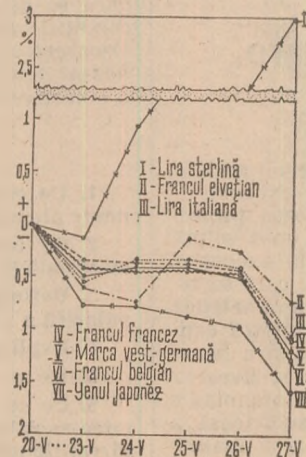
EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 25 — 27 MAI a.c. a marcat consolidarea în continuare a poziției dolarului S.U.A. pe piața valutară internațională, cursul acestuia apreciindu-se sensibil față de majoritatea valutei occidentale, mai puțin lira sterlină. Evoluția a fost motivată în principal de înregistrarea unor noi creșteri, dincolo de cele anticipate, la o serie de indicatori cu implicații deosebite pentru mersul politicii de credit a autorităților monetare centrale din S.U.A.

Cursul lirei sterline față de dolar a marcat o apreciere de peste 3 puncte procentuale (de la 1.5550 dolari în ziua de referință de 20 mai a.c. la 1.6025 dolari la finele intervalului analizat). Publicarea, la finele intervalului analizat, a datelor privind soldarea balanței comerciale a țării cu un deficit de 360 milioane lire în luna aprilie a.c. (după un excedent de 363 milioane în martie a.c.) și a contului curent al balanței de plăți cu un deficit de 180 milioane lire în aprilie (excedent de 561 milioane lire în luna martie), nu a afectat decît marginal cursul acestei valute.

Poziția mărcii vest-germane față de dolar a continuat să se deterioreze, la nivelul întregului interval înregistrîndu-se o depreciere de circa 1,2 puncte procentuale (de la 2,4775 mărci/1 dolar în ziua de referință la 2,5075 mărci/1 dolar la 27 mai a.c.). Proceusul a fost motivat atît de consolidarea în ansamblu a poziției dolarului S.U.A. pe piața valutară internațională, cît și de presiunile „à la baisse” exercitate asupra mărcii pe fondul contradicțiilor manifestate în cadrul actualii coaliții guvernamentale din R.F.G. și al publicării datelor privind restringerea excedentului comercial al țării la 2,68 miliarde mărci în aprilie a.c. (de la 5,5 miliarde în martie) și a excedentului din contul curent al balanței de plăți la 300 milioane mărci (de la 3,2 miliarde mărci în luna martie a.c.).

Franțul elvețian a prezentat o evoluție mai favorabilă, cursul său față de dolar marcînd o depreciere

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 23 — 27 mai; bază: 20 mai a.e.

de circa 0,7 puncte procentuale (2,0825 franci/dolar la finele intervalului, comparativ cu 2,0675 în ziua de referință) în principal ca efect al majorării de către marile bănci elvețiene a nivelului de dobîndă la depozitele la termen cu 0,25 puncte procentuale (de la 3 la 3,75%).

Cursul francului francez față de dolar a înregistrat o depreciere de circa 1,1 puncte procentuale, între altele și ca efect al evoluțiilor puțin favorabile din economia franceză (se apreciază că producția industrială a țării, în scădere, va continua să se restrîngă și în trimestrul următor, iar în luna aprilie a.c. ritmul lunar al inflației a atins 1,3% după 0,9% în martie a.c.). La finele intervalului francul francez era cotat la 7,5225 franci/1 dolar, față de 7,14 franci/1 dolar în ziua de referință. Procente de depreciere apropiate au înregistrat lira italiană (de circa 1,08 puncte de la 1472 la 1488 lire/dolar) și francul belgian (de circa 1,2 puncte, de la 49,43 la 50,08 franci/1 dolar).

Poziția yenului japonez s-a deteriorat, cursul atîngînd, la finele intervalului, 237,25 yeni/1 dolar, de la 254 yeni/1 dolar în ziua de referință (o depreciere de peste 1,5 puncte procentuale).

Dobînzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 6 luni din zilele de 20 și 27 mai a.c.): eurodolarii 9,3125% și 9,625%, euromărci vest-germane 5,25% și 5,375%, eurofranci elvețieni 4,75% și 4,875%, eurolire sterline 10,4375% și 10,375%.

Prețul aurului a fluctuat în banda de 436/432 dolari pe uncie, fixîndu-se la Londra la sfîrșitul săptămîinii la 437,25 dolari/uncie (438,75 dolari/uncie la ultimul fixing din ziua de referință).

Gheorghi MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Criza în viziunea unui nou raport al Comisiei „Brandt“

RAPORTUL Comisiei Brandt asupra dezvoltării lumii s-a bucurat la vremea lui, de o largă apreciere internațională datorită abordării complexe, pe termen lung, a strategiilor ce se impun în vederea lichidării subdezvoltării, pentru instaurarea unei noi ordini în lume. În intervalul de la apariția studiului, însă, țările dezvoltate nu au făcut nimic care să demonstreze dorința sau angajarea lor în scopul schimbărilor preconizate de Comisia Brandt. Aceasta cu toate că ultimii ani au adus cu ei semne evidente ale înrăutățirii situației economice pe ansamblul țărilor, inclusiv în cele dezvoltate. Plecând tocmai de la accentuarea acestor interdependențe, Comisia Brandt a dat publicității un nou raport intitulat „Criza comună“ (a „Sudului“ și „Nordului“) apreciat de specialiști ca mult mai pragmatic decât cel anterior, în sensul că avansează o serie de propuneri — de data aceasta pe termen scurt — în vederea depășirii crizei comune, cele mai elaborate propuneri fiind cele referitoare la domeniul financiar. Alte domenii avute în vedere în raport sînt comerțul, alimentația, energia și sistemul negocierilor.

Prezentăm, în continuare, principalele propuneri cu caracter financiar conținute în cel de al doilea raport Brandt *).

Astfel, în ce privește activitatea F.M.I., raportul se pronunță pentru :

- alocarea de noi D.S.T. majorate și acordarea unei atenții sporite necesităților țărilor în curs de dezvoltare ;
- crearea unei facilități de urgență, pentru acordarea de împrumuturi țărilor în curs de dezvoltare, facilități care ar putea fi creată prin lărgirea și modificarea actualelor aranjamente generale de împrumut ;
- majorarea împrumuturilor atrase de la băncile centrale și de pe piețele de capital ;
- extinderea și îmbunătățirea funcționării Facilității de finanțare compensatorie.

Referitor la condițiile de acordare a creditelor, raportul consideră că acestea trebuie să țină cont de capacitatea de împrumut a diferitelor țări, de asemenea de capacitatea de a-și echilibra balanța de plăți. În principiu ar fi necesar, susțin autorii raportului, ca țările cel mai puternic afectate, de dificultăți economice să beneficieze de cele mai avantajoase condiții de împrumut, atunci cînd

sînt confruntate cu deficite monetare datorate unor cauze obiective și independent de voința lor.

- Este necesar ca țările solicitătoare de credite să adopte măsuri de politică economică realiste pentru îmbunătățirea de fond a situației lor economice. ● În sfîrșit, F.M.I. ar trebui să-și majoreze fondurile de finanțare — în favoarea țărilor cele mai sărace — prin : controlul asupra vânzărilor de aur, transferuri valutare de D.S.T. din țările dezvoltate ; contribuții ale țărilor membre ; rețineri din dobinzile aplicate la nivelul pieței asupra creditelor acordate unor țări dezvoltate.

Măsuri sînt preconizate și în ce privește activitatea Băncii mondiale și a Asociației Internaționale pentru Dezvoltare (A.I.D.), respectiv : ● majorarea programelor de împrumut, prin adoptarea unei limite de 30 la sută privind nivelul maxim al împrumuturilor acordate în acest sistem (față de 10% în prezent) ; ● creșterea nivelului de împrumuturi acordate de A.I.D. țărilor cele mai sărace.

Alte măsuri propuse de raportul Brandt vizează :

- dublarea pînă în 1985 a ajutorului (în termeni reali) acordat țărilor cele mai sărace pe căi bi și multilaterale, aceste ajutoare urmînd să atingă 0,15 la sută din P.N.B.-ul țărilor donatoare ;
- anularea datoriilor țărilor cele mai sărace ;
- stabilirea unui nou aranjament prin care ajutorul oficial pentru dezvoltare să ajungă la 0,7 la sută din P.N.B. într-un interval de 5 ani.

Tot în contextul problemelor financiare, raportul se oprește și asupra acțiunilor, măsurilor și pozițiilor pe care ar trebui să le adopte țările în curs de dezvoltare. Iată care ar fi — în opinia autorilor — cîteva din aceste repere :

- creșterea rolului aranjamentelor regionale de plăți
- considerarea posibilităților instituirii unei Bănci a „lumii a treia“ ;
- lărgirea, refinanțarea și garantarea facilităților de credit destinate sprijinirii exportului țărilor în curs de dezvoltare ;
- creșterea investițiilor directe efectuate de țările în curs de dezvoltare tot în țări din „lumea a treia“ ;
- restructurarea Băncii Mondiale și a F.M.I., astfel încît cele două organisme să capete o capacitate mai mare de decizie ;
- reorganizarea monetară internațională, astfel încît sistemul să fie bazat pe D.S.T. ca principală monedă de rezervă ; o nouă definire a obligațiilor ce revin țărilor dezvoltate cu balanțe excedentare, pentru a contribui la ajustările financiare internaționale ; dobîndirea de către F.M.I., a unui rol sporit în direcția prevenirii fenomenelor de criză în cadrul ciclului economiilor de piață ;
- revizuirea, la scară internațională și într-un for de largă audiență a viitorului instituțiilor înființate prin Conferința de la Bretton Woods, astfel încît să se ajungă în final la organizarea unei conferințe mondiale asupra instituțiilor financiare internaționale ;
- asigurarea condițiilor pentru finanțarea pe termen lung a datoriei țărilor în curs de dezvoltare ;
- considerarea în continuare, în contextul negocierilor globale, a posibilităților de a se crea un fond mondial de dezvoltare.

Em. S.

*) Propunerile au apărut în revista „South“, martie 1983.

Venitul național și fondul național de dezvoltare

(Urmare din pag 26)

tate, bazate pe studiul aprofundat al resurselor și nevoii sociale, al cererii actuale și viitoare, de pe piața internă și externă.

Pregătirea investiției mai depinde și de activitatea proiectantului, care trebuie să se îngrijească de găsirea unor soluții optime în ceea ce privește costul, calitatea și durata execuției.

Căile creșterii eficienței economice a investițiilor care se referă la perioada execuției și pînă la atingerea parametrilor proiectați depind, în cea mai mare măsură, de activitatea constructorului, a furnizorului mijloacelor de producție și a beneficiarului investiției. Trebuie urmărite contractarea și livrarea din timp a celor mai corespunzătoare utilaje, buna organizare și dotare a șantierelor de construcții, eșalonarea judicioasă a lucrărilor în vederea intrării în exploatare succesive și înainte de termen a capacităților de producție, eliminarea risipei, atingerea în cel mai scurt timp a parametrilor tehnico-economici proiectați.

Începerea execuției de noi lucrări sau dezvoltarea de noi capacități, precum și finanțarea acestora pot fi făcute numai dacă se asigură eficiență economică, dacă sînt îndeplinite toate condițiile necesare realizării lucrărilor le termenele planificate. Deoarece în prezent este început un număr mare de investiții, accentul se pune îndeosebi pe încheierea și darea în folosință a obiectivelor deja începute.

INTREBARI

1. Ce este avuția națională ? Care sînt principalele componente ale acesteia ?
2. Ce este produsul social ? Explicați structura sa natural-materială și valorică.
3. Definiți venitul național. Explicați structura materială și valorică a venitului național.
4. Explicați conținutul repartizării venitului național.
5. De ce este necesară o rată înaltă a acumulării ?
6. Ce se înțelege prin fondul național de dezvoltare economico-socială ? Care sînt sursele de constituire, structura și direcțiile utilizării sale ?
7. În ce constă eficiența investițiilor și cum se măsoară ?
8. Care sînt principalele căi de creștere a eficienței investițiilor ?

Bulgaria: dezvoltarea extracției de cărbune

POTRIVIT prevederilor actualului cincinal, în 1985 producția de cărbune a Bulgariei urmează să fie de 1,5 ori mai mare decât în 1980, ajungând la circa 46 milioane de tone. Creșterea va fi obținută în principal pe calea reconstrucției și modernizării carierelor de cărbune existente. În acest sens vor fi îmbunătățite sistemele de mecanizare a lucrărilor de săpare, transport și depozitare și se va extinde utilizarea excavatoarelor moderne cu rotor cu o capacitate de 4300 mc pe oră și a benzilor transportoare cu lățimi de până la 2250 mm. Paralel va spori și cantita-

tea de cărbune extras în subteran, de la 6,5 milioane t în 1980 la circa 10 milioane t în 1985, în primul rând prin ridicarea gradului de mecanizare în mine de la 43,6% în prezent la 55—60% la sfârșitul cincinalului, dar și prin inaugurarea unei noi mine, cu o capacitate de 2,2 milioane tone pe an, în bazinul Marița-Vest.

După cum relatează agenția Sofia-Press, au demarat și cercetările pentru valorificarea zăcămintelor de cărbune situate la mare adâncime (1200—2000 m) în nord-estul țării, în condiții geotehnice deosebit de dificile. Valorificarea zăcămintelor respective, care conțin circa 1 miliard de tone de cărbune, urmează să înceapă prin 1990—1995, probabil prin procedeul gazeificării subterane și utilizării în scopuri energetice a gazului obținut.

Mediul înconjurător — o problemă deschisă

LA INTERVAL de un deceniu după crearea Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător (P.N.U.E.), Adunarea Generală a O.N.U. a aprobat în 1982 Carta mondială a naturii, document ce recunoaște interesul vital pe care îl prezintă pentru omenire con-

mediului în general — deși acestea din urmă țări dispun de capacități limitate —, neglijând cu bună știință necesitatea și efectele globale ale conservării biosferei. Cu alte cuvinte, conservarea mediului la scară planetară presupune o acțiune concertată din partea tuturor țărilor și în special a celor puternic industrializate.

„Development Forum“ se face purtătorul de cuvânt al unei propuneri vizând coordonarea acestor eforturi de

— Sănătatea dv. este încă bună, dar igiena personală este deplorabilă!

După „La Sirene“, revistă a P.N.U.E.

servarea naturii. Și totuși, în preajma Zilei internaționale a mediului înconjurător trebuie spus că deși ideea conservării mediului a început să câștige teren, sumele consacrate proiectelor de dezvoltare sînt — după cum apreciază revista **Development Forum** — minime în raport cu investițiile pentru dezvoltare. Țările occidentale industrializate încearcă să acrediteze ideea că țările în curs de dezvoltare ar trebui să-și rezolve singure problemele privind conservarea resurselor naturale și a

către un organism internațional, finanțat prin contribuția diferitelor țări și beneficiind de ajutorul instituțiilor și organizațiilor specializate, cum ar fi P.N.U.E. sau Uniunea internațională pentru conservarea naturii. Un asemenea fond mondial pentru conservare ar fi menit, în principal, să compenseze o parte din cheltuielile deosebite făcute de țările în curs de dezvoltare în vederea apărării mediului înconjurător și conservării resurselor naturale.

Preocupari in industria hirtiei

CONSIDERAREA comparativă a factorilor de cost (resursele forestiere și prețul lemnului, costul energiei, forța

de muncă și investițiile) face ca industria hirtiei din țările Pieței comune să nu aibă perspective de a fi competitivă față de concurența din partea producătorilor din S.U.A., Canada și țările scandinave. În vederea contracarării concurenței externe, o primă cale considerată de C.E.E. o constituie reciclarea hirtiei. Dependența puternică de importul de

celuloză explică preocuparea pentru reutilizarea hirtiei vechi la nivel de peste 10 mil. tone pe an, respectiv circa 45 la sută din totalul materiei prime necesare. Strategia urmată de întreprinderile comunitare vizează obținerea de produse de calitate superioară folosind în proporție ridicată orice tip de hirtie veche; pe de altă parte, ele au înlocuit din ce în ce mai mult celuloza cu hirtia recuperată ca materie primă pentru produse de calitate, în cazuri în care nu este absolut indispensabilă folosirea lemnului (hirtie de imprimare, hirtie de scris etc.). Odată cu reducerea importurilor de celuloză, aplicarea acestei măsuri are efecte și asupra costului de producție: economia de energie se ridică până la 30—35 la sută față de cazul producerii aceleiași hirtii pe bază de lemn.

O altă cale de creștere a competitivității se referă la optimizarea proceselor de producție: dezafectarea utilajelor cu randament scăzut și înlocuirea lor nou atit cu mașini noi cit cu mașini existente modernizate, care realizează producții sporite cu aceeași forță de muncă.

S.U.A.: evoluții in structura cheltuielilor de cercetare

DUPĂ evaluarea specialiștilor Institutului memorial Battelle din S.U.A., volumul total al cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare efectuate în anul în curs în această țară se ridică la 83,6 mrd. dolari. Ca atare, Statele Unite se detașează net printre țările occidentale industrializate, cheltuind pentru cercetare și dezvoltare mai mult decât R.F.G., Franța, Anglia, Italia și Japonia, luate la un loc.

În evoluția structurii alocațiilor respective se constată însă o creștere a ponderii cheltuielilor pentru cercetări efectuate în scopuri militare, relevîndu-se că Ministerul apărării dispune de 56,6% din ansamblul alocațiilor bugetare pentru cercetare și dezvoltare (față de 52,2% în 1982), comparativ cu 10,4% în cazul Ministerului energiei (13,1%) sau cu 9,3% în cel al Ministerului sănătății și asigurărilor sociale (9,9%). Și mai elocventă este repartitia cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare pe diferite domenii de activitate. De exemplu, după estimările Fondului științific național din S.U.A. totalul alocațiilor bugetare pentru cercetări în scopuri militare însumează 61,2% (comparativ cu 56,9% în 1982), în timp ce cercetărilor pentru ocrotirea sănătății populației de exemplu le revin 9,3% (față de 10%), iar celor privind protecția mediului înconjurător și a resurselor naturale 1,9% (2,5%).

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumar nr. 22 din 3 iunie 1983

- Vibrant îndemn la îndeplinirea planului pe 1983, la creșterea eficienței în întreaga economie (Dan Condrea) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- În spiritul orientărilor stabilite în cuvântările tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU
- Creșterea productivității muncii și progresul economiei românești (II) (Barbu Gh. Petrescu) 4
- Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice. Sporirea producției de gaze naturale — obiectiv prioritar (Nicolae Blaga) 6
- Punerea la termen în funcțiune a noulor obiective energetice (V. Boescu, C. Bârnea) 7
- Producția siderurgică — diversificare și calitate (Iancu Drăgan) 9
- Ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din agricultură (Ovidiu Popescu) 11
- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Decizia economică — fundamentată pe informare veridică, operativă (IV) (dezbateri) 13

ȘTIINȚĂ — TEHNOLOGIE — EFICIENȚĂ

- Rezerve de sporire a competitivității în perimetrul integrării cercetării cu producția (Cristian Popescu) 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Organizarea sistemică a activității de cercetare-dezvoltare (Gh. Moisescu) 17

TEORII ● IDEI

- Dezvoltarea conștiinței — factor al progresului economico-social (Constantin Enache) 19
- 11 iunie 1948 — 11 iunie 1983. Proprietatea socialistă, baza conducerii democratice a economiei (Ileana Stănescu) 20
- Școli ● curente ● economiști. Probleme monetar-valutare în viziunea teoriei keynesiste și neokeynesiste (II) (Lucian Ionescu) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Venitul național și fondul național de dezvoltare economico-socială (Nicolae Nichita, Gh. C. Toma) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Sesiunea a VI-a a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare — eveniment major al vieții economice internaționale (Victor Aldea) 27
- Tendințe ● conjuncturi 29
- Criza în viziunea unui nou raport al Comisiei „Brandt” 30
- Mondorama 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- Resonant incentive for the fulfilment of the 1983 plan, for the increase of efficiency of the whole economy (Dan Condrea) 2
- Increasing the labour productivity and the progress of the Romanian economy (II) (Barbu Gh. Petrescu) 4
- Development of the conscience — a factor of the economic and social progress (Constantin Enache) 19
- June 11 1948 — June 11 1983. The socialist property — basis for the democratic management of the economy (Ileana Stănescu) 20
- Schools ● trends ● economists. Issues on monetarism and foreign currency in the vision of the keynesian and neo-keynesian theory (II) (Lucian Ionescu) 22
- The VIth Session of the United Nations Conference for Trade and Development — a major event of the international economic life (Victor Aldea) 27

DANS LE NUMÉRO

- Vibrant encouragement pour la réalisation du plan de l'année 1983, pour l'accroissement de l'efficience dans toute l'économie (Dan Condrea) 2
- L'accroissement de la productivité du travail et le progrès de l'économie roumaine (II) (Barbu Gh. Petrescu) 4
- Le développement de la conscience — facteur du progrès économique et social (Constantin Enache) 19
- Le 11 juin 1948 — le 11 juin 1983. La propriété socialiste, base de la direction démocratique de l'économie (Ileana Stănescu) 20
- Ecoles ● courants ● économistes. Problèmes monétaires dans la vision de la théorie keynesiste et néokeynesiste (II) (Lucian Ionescu) 22
- La VIe session de la Conférence des Nations Unies pour le commerce et le développement — événement majeur de la vie économique internationale (Victor Aldea) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Горячий призыв к выполнению плана на 1983 год к повышению эффективности во всей экономике (Дан Кондра) 2
- Повышение производительности труда и прогресс румынской экономики (II) (Барбу Г. Петреску) 4
- Развитие сознания социалистического собственника — фактор социально-экономического прогресса (Константин Энаке) 19
- Социалистическая собственность — основа демократического управления экономикой. 11 июня 1948 г. — 11 июня 1983 г. (Илеана Стăнеску) 20
- Школы ● течения ● экономисты. Валютно-денежные проблемы с точки зрения кейнесистской и некейнесистской теории (II) (Лучиан Ионеску) 22
- VI-ая Сессия Конференции О.О.П. по Торговле и Развитию — важное событие международной экономической жизни (Виктор Алди) 27

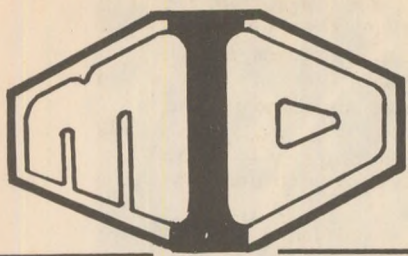
ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurăm continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie,

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1, sectorul 1. Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

Întreprinderea de matrițe și piese din fontă

Odorheiu Secuiesc

Str. N. Bălcescu nr. 5, Telefon: 13550-53, Telex: 27425

PRODUCE

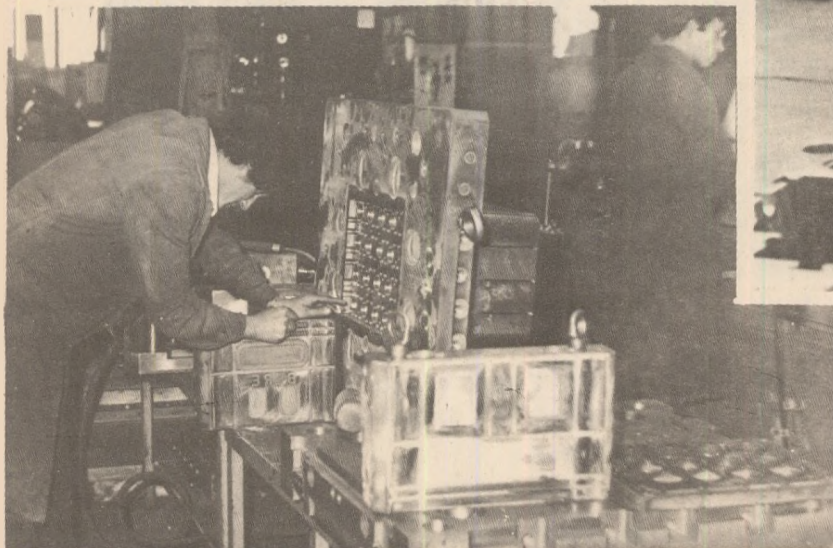
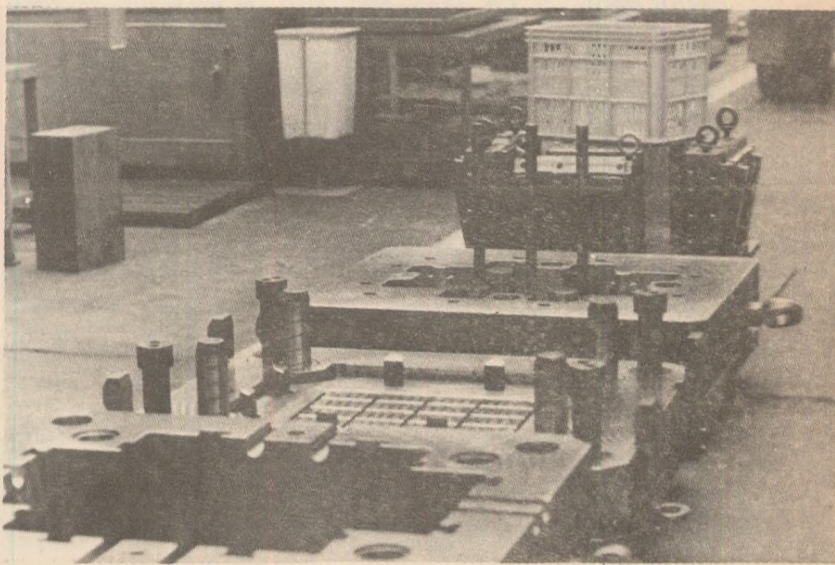
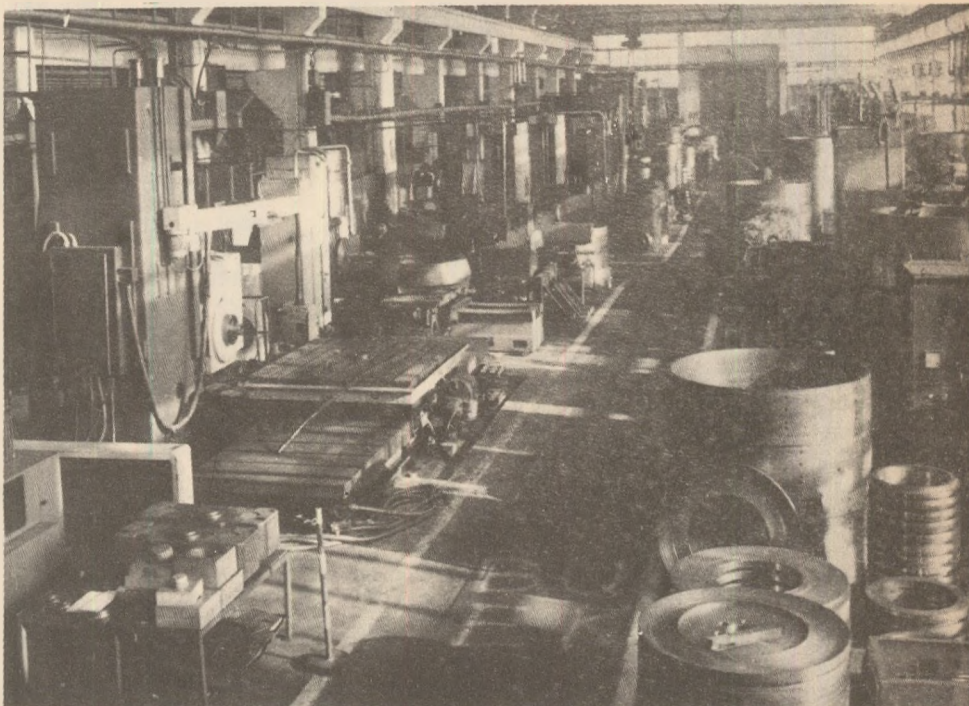
— Matrițe de vulcanizat anvelope și camere de aer — Matrițe de vulcanizat cauciuc — Prese de vulcanizat ; camere de aer 55" ; 45" ; 75" benzi jantă ; camere velo 34" ; anvelope velo 34" —

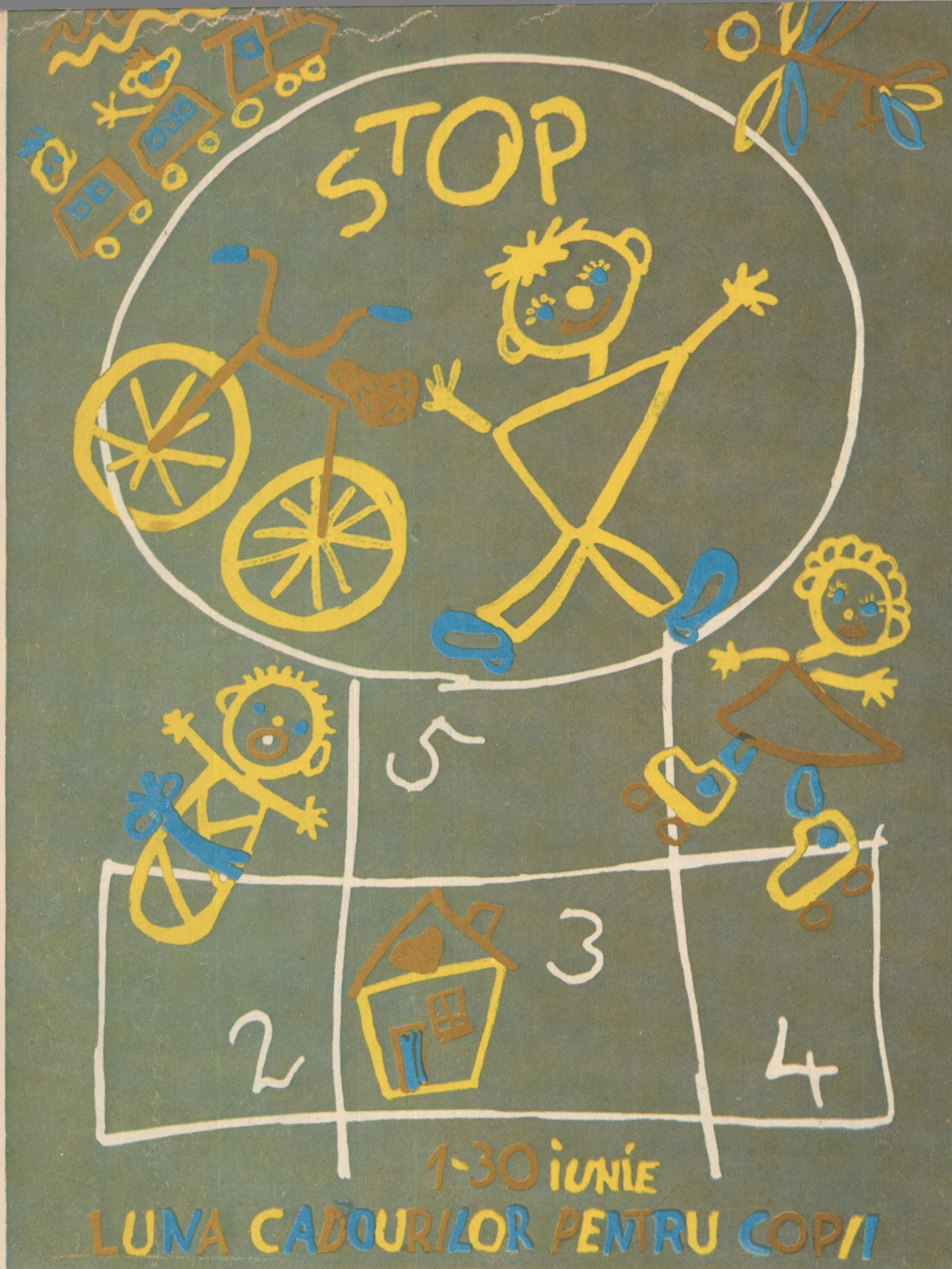
Matrițe de injectat mase plastice — Matrițe de forjat — Stanțe — Cochile. Piese turnate din Fc. — Tuburi din Fc. prin turnare centrifugală.

Diferite piese de schimb pentru utilaje din întreprinderile M.I.Ch. ca : etanșări mecanice, indicatoare de nivel, discuri, clapeți pentru compresoare, fitinguri forjate.

De asemenea pe bază de documentație tehnică asigurată de beneficiari, executăm : utilaje tehnologice nestandardizate ca : recipiente, buncăre, silozuri, schimbătoare de căldură.

Fabrica metalurgică existentă în cadrul I.M.P.F. execută construcții metalice, piese de schimb, menghine paralele și rotative, articole tehnice din cauciuc și piese injectate din mase plastice. La atelierul de protecții anticorozive Toplița se efectuează protejarea anticorozivă prin elastomeri a diferitelor tipuri de conducte, coturi.

COPILARIA PRESUPUNE ȘI... IMAGINAȚIE, INVENTIVITATE, INDEMNARE !

Oferiți copiilor posibilitatea dezvoltării acestor atribute.

În magazinele comerțului de stat, în LUNA CADOURILOR PENTRU COPII (1-30 iunie '83), se pune la dispoziția cumpărătorilor o gamă variată de articole destinate cadourilor pentru copii :

- jocuri din carton poligrafiat, cu diverse teme educativ-instructive ;
- jocuri de construcții aero și navo-modele ;
- jucării litografiate și mecanizate, din metal și material plastic ;
- minivehicule (trotinete, triciclete, biciclete, roțile) ;
- truse pentru activități practice (traforaj, seturi montaje electronice).

În LUNA CADOURILOR PENTRU COPII, magazinele comerțului de stat din întreaga țară vă așteaptă să le vizitați.